



# FODBOLD I DANMARK

## KULTURER, STATUS OG UDVIKLING

Kasper Lund Kirkegaard  
Michael Fester  
Peter Gottlieb

Team Analyse, september 2014

BEVÆGER  
DANMARK

**TITEL**

**FODBOLD I DANMARK** - KULTURER, STATUS OG UDVIKLING

**Hovedforfatter**

Kasper Lund Kirkegaard

**Medforfattere**

Michael Fester og Peter Gottlieb

**Øvrige bidragere til rapporten**

Team Analyse samt den nedsatte styregruppe bag projektet 'Fodbold i Danmark'

**Omslagslayout**

SkabelonDesign

**Øvrig grafik og opsætning**

Camilla Kruse & Kasper Lund Kirkegaard

**Udgave**

1. udgave, Brøndby, oktober, 2014

**ISBN**

978-87-91705-21-2

978-87-91705-22-9 (elektronisk version)

**Udgiver**

Danmarks Idrætsforbund  
Brøndby Stadion 20, 2605  
2605 Brøndby

E: [dif@dif.dk](mailto:dif@dif.dk)

W: [www.dif.dk](http://www.dif.dk)

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning

# INDHOLDSFORTEGNELSE

<b>INDLEDNING OG FREMGANGSMÅDE .....</b>	<b>4</b>
Rapportens opbygning .....	4
<b>RING 1: MEGATRENDS I IDRÆTTEN .....</b>	<b>8</b>
Kampen om de voksne motionister – mellem forening og forretning .....	9
Drømmen om den fleksible foreningsidræt .....	12
Breddeidrættens kommercialisering og fremtidens Idrætspolitiske kampe .....	13
Foreningsidrættens udviklingsevner i breddeidrættens kommercialisering .....	16
Den kommercielle markedsidræts logik .....	22
<b>RING 2: FODBOLDKULTUREN I DK - UANSET ORGANISERINGSFORM.....</b>	<b>25</b>
Fodboldkulturens organiseringsformer .....	31
Fodboldkulturens organisering blandt børn .....	31
Fodboldkulturens organisering blandt voksne .....	33
Fodboldkulturens Kønsforskelle .....	35
<b>RING 3: DEN FORENINGSBASEREDE FODBOLDKULTUR I DK.....</b>	<b>39</b>
Fodboldkulturen i specialforbund – internt i DIF .....	43
<b>RING 4: FODBOLDKULTUREN I DBU.....</b>	<b>48</b>
DBU – Hele Danmarks specialforbund?.....	48
<b>FREMSKRIVNING AF DBU'S MEDLEMSTAL .....</b>	<b>54</b>
DBU's 2013-Medlemstal fordelt på kommuner .....	57
DBU og frivillighedsundersøgelsen 2010.....	61
Frivillighedsundersøgelsens datakvalitet .....	62
De frivillige i DBU .....	62
<b>PERSPEKTIVERING - DBU'S ROLLE I BREDDEIDRÆTTENS KOMMERCIALERING.....</b>	<b>71</b>
Legitimering af foreningsidrætten – og DBU's position .....	72
Den kommercielt organiserede idræts 10 bud .....	74
<b>LITTERATURLISTE .....</b>	<b>79</b>
<b>BILAGSOVERSIGT .....</b>	<b>81</b>
Bilag 1 – Oversigt over 127 unikke DGI-fodboldklubber med CFR-nr., kommune og medlemstal (fortsættes på kommende sider) .....	82
Bilag 2 – Oversigt over det unikke medlemstal i Dansk Arbejde Idrætsforbund – fordelt på 2001 og 2013 samt fordelt på kommuner .....	86
Bilag 3 – Tabel med kommuneoversigt over DBU's medlemstal 2013 .....	87
Bilag 4 – Tabel over DBU'S andel af kommunernes befolkning i 2013 (fortsættes på næste side) .....	88
Bilag 5 – Tabel med andel i af kommuners befolkning i hhv. 2007 og 2013 .....	90
Bilag 6 – Tabel med medlemsudviklingen i andel i af kommuners befolkning (fortsættes på næste sider) .....	93

## INDLEDNING OG FREMGANGSMÅDE

Denne rapport beskriver en status på fodboldkulturen i Danmark i en samfundsmæssig og idrætspolitisk kontekst.

Projektet har primært fokus på den foreningsorganiserede fodboldkultur, som praktiseres under Dansk Boldspil-Union, men rapporten belyser dog de mere generelle samfundsmæssige udfordringer, som foreningskulturen står over for, således at fodboldkulturen også bliver beskrevet i et samfundsperspektiv.

Intention er, at rapporten skal fungere som et diskussionsoplæg, der kan benyttes, når der skal træffes vigtige strategiske beslutninger om den foreningsbaserede fodboldkulturs udvikling, status og fremtid.

Det empiriske materiale tager udgangspunkt i en række eksisterende datakilder, som beskrives og omtales nedenfor i metodeafsnittet. De empiriske datakilder er alle bearbejdet med fokus på fodboldkulturens placering.

### RAPPORTENS OPBYGNING

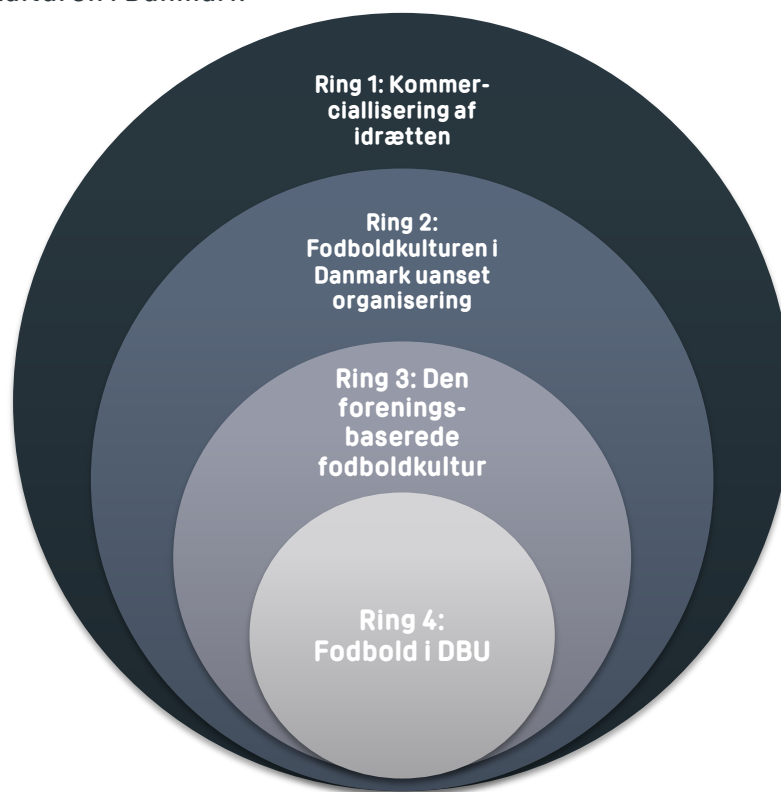
Notatet sammenfatter en række eksisterende datakilder, som indeholder data på fodboldkulturens historiske udvikling og nuværende situation.

For meningsfyldt at kunne analysere på fodboldkulturen i Danmark kræves der først en begrebsafklaring af fodboldkulturens mange organiseringsformer.

Til dette formål er nedenstående figur konstrueret. Fodboldkulturen betragtes i denne som et ringsystem, hvor de yderste ringe har et bredere fokus end de inderste ringe.

Den yderste ring ser på hele den foreningsbaserede idræt og de udfordringer, som trænger sig på, mens den allerinderste ring udelukkende fokuserer på den foreningsbaserede og -organiserede fodboldkultur i DBU-regi.

**Figur 1: Fodboldkulturen i Danmark**



Ringene illustrerer, at der inden for fodboldkulturen er en række delvist supplerende og konkurrerende spille- og organiseringsmåder, der tilsammen udgør hele den samlede fodboldrelaterede idrætskultur i Danmark. De forskellige fodboldkulturer, som ring 2 til 4 repræsenterer, har derfor hver især en række særlige karakteristika, som adskiller den ene ring fra de andre.

Det er især er graden af foreningsorganisering, der er væsentlig for at forstå ringsystemets opbygning fra ring til ring. Ringsystemet afgrænser forskellige idræts- og fodboldkulturer således, at man gradvist bevæger sig gennem forskellige organiseringsformer, som fodbold dyrkes under. Det er klart for enhver, at DBU's position på det organiserede fodboldmarked er af helt central betydning, men via data fra større danske empiriske befolkningsundersøgelser kan denne viden om DBU's position i den samlede fodboldkultur nuanceres og kvalificeres yderligere, hvilket de respektive ringe anskueliggør.

De fodboldkulturelle forskelle i de forskellige ringe omhandler dog også det sportslige og fodboldfaglige niveau, som fodbold udøves under, herunder både intensiteten i fodboldudøvelsen samt hyppigheden i udøvelse og træning. Forskelle i foreningsorganiseringen omhandler også forskellige måder at udøve og spille fodbold på, hvilket også omhandler motivet med og begrundelserne for fodboldspillet's udøvelse.

Rapporten indledes dog med et afsnit om 'megatrends i idrætten' i ring 1, som blandt andet omhandler idrættens organiseringsformer og en række kommercialiseringstendenser, som blandt andet viser sig i breddeidrætten. Afsnittet kan som sådan betragtes som et samlet forsøg på at begribe det, som mange populært kalder for 'idrættens brændende platform', der mere præcist skitserer nogle udfordringer, som foreningsidrættens står i og over for i et mere bredt samfundsmæssigt og idrætspolitisk perspektiv.

Dette afsnit indeholder eksempler, der også er hentet fra andre idrætsformer og -aktiviteter end fodbold, da de alle medvirker til at understrege generelle udviklingstendenser i foreningsidrætten. Hensigten med dette indledende afsnit er at få foreningsidrætten, herunder også DBU, til at forstå, at fremtidens idrætspolitiske kampe står mellem de forskellige foreningsbaserede organiseringsformer på den ene side og den kommercielle organisering af breddeidræt på den anden side.

Derfor rummer afsnittet en række analyser af den kommercielle idræts eget perspektiv på breddeidrætten, således at denne særlig organiseringsforms tilgang til idræt og de afledte konsekvenser heraf kan diskuteres mere direkte end hidtil. Alle elementerne præsenteres i den yderste ring, der fungerer som en rammesættende præmis for rapportens kommende analyser og afsnit.

Dernæst sætter rapporten i ring 2 fokus på fodboldkulturens generelle historiske udvikling. I denne kigges der nærmere på en række befolkningsundersøgelser fra 1964 og frem til i dag, der alle har forskellige mål på hvor stor andel af befolkningen, der i et eller andet omfang spiller eller dyrker fodbold. I de respektive befolkningsundersøgelser er der således fokus på den samlede fodboldkultur i Danmark på tværs af organiseringsformer – både inden- og udenfor den organiserede foreningsidræt.

Dernæst fokuseres der i ring 3 nærmere på den foreningsorganiserede fodboldkultur, hvor det i første omgang undersøges hvor stor en andel af fodboldsporten, der er organiseret i idrætsforeninger. Dertil ses der nærmere på, hvordan overlappet imellem idrættens tre hovedorganisationer, DIF, DGI og Firmaidrætten, ser ud. Disse analyser omhandler især det organisatoriske medlems- og foreningsoverlap, der er mellem idrættens hovedorganisationer, herunder også hvor mange foreninger og fodboldspillere, der i 2013 blev registreret under andre specialforbund end DBU.

Afslutningsvis foretages der i den inderste ring 4 en nærmere analyse af DBU's egne medlems- og foreningstal, der gennem årene er blevet indrapporteret til Danmarks Idrætsforbund (DIF). Ved hjælp af disse DBU-data analyseres der på en række forskydninger på centrale variable som køn, aldersgrupper og geografiske forhold. I denne analyse præsenteres også en række kommunekort, hvor medlemstallet i DBU fordeles ud på kommunerne i forsøget på at danne et overblik over hvilke kommuner og landsdele, der har en hhv. stærk og svag DBU-baseret fodboldkultur.

Der inddrages afslutningsvist også en række relevante data fra 'Frivillighedsundersøgelsen', der blev gennemført i 2010, herunder data på det samlede estimerede antal af frivillige DBU. I denne sammenhæng bliver undersøgelsen også brugt til at identificere DBU's relative placering i forhold til andre specialforbund, herunder evnen til at rekruttere frivillige samt kønsfordeling blandt de frivillige.

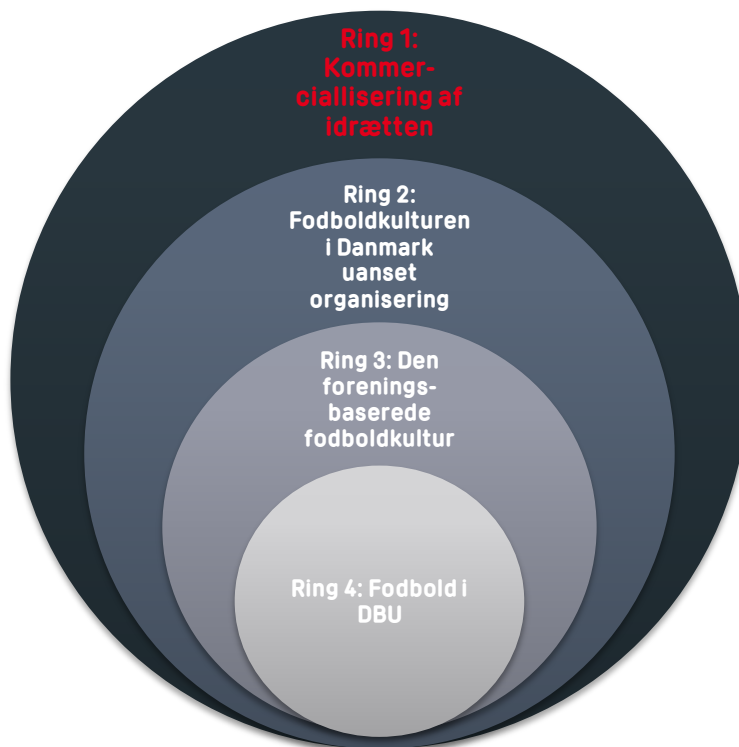
Rapporten sammenfatter således en række eksisterende kilder, som indeholder data på fodboldkulturens historiske udvikling og nuværende situation.

**RAPPORTEN  
SAMMENFATTER EN  
RÆKKE EKSISTERENDE  
KILDER, SOM INDEHOLDER  
DATA PÅ  
FODBOLDKULTURENS  
HISTORISKE UDVIKLING OG  
NUVÆRENDE SITUATION**

## RING 1: MEGATRENDS I IDRÆTTEN

Dette indledende afsnit beskriver en række konkrete udviklingstendenser i den måde idrættens organisering ændrer sig på, som både rummer dilemmaer og konflikter.

**Figur 2: Fodboldkulturen i Danmark - fokus på ring kommercialisering af idrætten**



Ændringerne kan blandt andet spores i mødet mellem foreningslivet, den selvorganiserede idrætsudøvelse (også ofte kaldet for uorganiserede) samt den kommercielt organiserede idræt, hvor erhvervsvirksomheder udbyder idræt med henblik på at tjene penge.

Hovedpointen i mødet mellem de forskellige organiseringsformer er, at de respektive organiseringsmåder i stor stil ønsker at appellere til de samme grupper af idrætsudøvere. Det resulterer i markedslignende konkurrenceforhold, hvor udbyderne i stigende grad konkurrerer om at udbyde det mest attraktive og konkurrencedygtige fodboldprodukt, som kan tiltrække flest mulige udøvere. De forskellige organiseringsformer møder på denne måde hinanden i kampe om markedsandele, politisk goodwill og økonomiske rammebetingelser for netop deres organiseringsforms virke.

Afslutningsvis i afsnittet gives der et bud på, hvilke parametre en konkurrencedygtig idrætsudbyder skal kunne efterleve, såfremt man ønsker at overleve på breddeidrættens kommercialiserede marked. Tilgangen rummer et klart erhvervspolitisk og kommercialiseret idrætsperspektiv på fodboldkulturen, som bliver sat over for en mere traditionelt foreningsorienteret tankegang. Pointen med at opstille disse to konstruerede modpoler og fodboldtraditioner over for hinanden er ikke mindst at understrege, at de to forskellige tilgange til fodboldkulturen repræsenterer vidt forskellige måder at arbejde og udvikle fodboldprodukter og -aktiviteter på, hvor begge modpoler rummer styrker og svagheder.



Afsnittet indeholder ikke en egentlig konklusion og fungerer derfor i højere grad som et debatoplæg om samfundets udviklingstendenser set i et fodboldkulturelt perspektiv. Afsnittet er primært henvendt til nutidens og fremtidens idrætspolitiske aktører og beslutningstagere i den foreningsorganiserede fodbold.

### KAMPEN OM DE VOKSNE MOTIONISTER - MELLEM FORENING OG FORRETNING

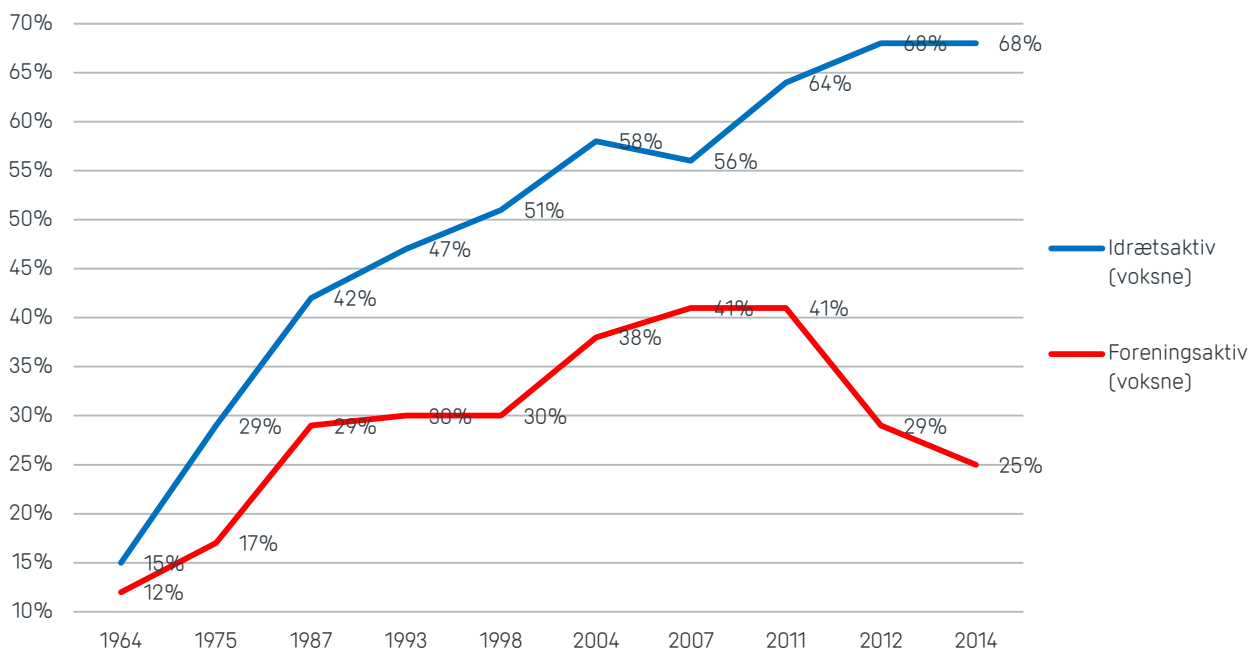
Fortællingen om den kommercielle idræts fremvækst og succes er i højeste grad en fortælling om nytænkning af både facilitetsdrift og produktudvikling tæt koblet til en genfortolkning af idrættens centrale kerneværdier og motiver for såvel idrætsudbyderen som -udøveren.

Den første alvorlige kamp på idrættens marked, der udkæmpes i disse år, er kampen om hvem, der skal organisere de voksne motionister. Alle dem, som ikke har interesse i at dyrke konkurrenceorienteret idræt på normale vilkår i foreningsidrætten. Alle dem, som klassiske foreninger ikke har haft interesse i, fordi de netop ikke havde de sportsfaglige evner, der inden for den sportslige logik efterspørges.

Ser man på idrætten fra et fugleperspektiv og ser på summen af idrættens forskellige organiseringsformer – både den foreningsbaserede, den kommercielle og den selvorganiserede – opdager man, at danskerne i dag flokkes om idrætsaktiviteter som aldrig før.

Siden 1964 er der løbende foretaget befolkningsundersøgelser omhandlende danskernes idrætsvaner. Undersøgelsernes respektive spørgsmålsformuleringer er dog ikke enslydende i de respektive år, hvorfor de ikke uden metodiske forbehold kan sammenlignes. Dog er det samlede indtryk af den generelle udvikling så entydigt, at det ikke kan misforstås, hvilket nedenstående figur illustrerer.

**Figur 3 - Andelen af idrætsaktive og foreningsaktive voksne<sup>1</sup>**



<sup>1</sup> Der er brugt følgende kilder i de respektive år: Fritidsundersøgelsen – 1964, 1975, 1987, 1993, 1998. Kulturvaneundersøgelsen, 2004, 2012. Danskernes motions- og sportsvaner (Idan): 2007, 2011. Eurobarometerundersøgelse: 2010, 2014. Overgangen fra barn til voksen er i de respektive undersøgelser defineret forskelligt – gående fra et skel mellem børn og voksne fra det fyldte 16. år og ned til det fyldte 14. år, hvilket blandt andet er tilfældet i de såkaldte 'kulturvaneundersøgelser'.

Når talen falder på udviklingen i relation til voksne idrætsaktive, har foreningsandelen af den samlede befolkningsandel nemlig ikke kunne følge med den generelle udvikling i danskernes idrætsvaner.

Væksten har derfor først og fremmest fundet sted uden for foreningerne. Især den selvorganiserede sektor samt den kommercielle fitness-sektor har oplevet imponerende vækstrater.

Foreningsidrætten blandt voksne udgør således en mindre andel af de idrætsaktive end tidligere, hvilket iscenesætter en legitimitetskrise, som foreningslivet står over for. På den ene side lyder DIF-idrættens motto på 'Idræt for alle'. På den anden side viser den statistiske udvikling, selv med de metodiske forbehold in mente, at det i praksis går den modsatte vej. Foreningsidrætten har samlet set siden 2007 appelleret til en stadig mindre andel af befolkningen end tidligere, og foreningsidrætten har som samlet organiseringsform oplevet en hidtil uset konkurrence om de voksne udøvere fra andre idrætsudbydere.

Spørgsmålet er derfor om foreningsidrætten kan lære noget af den måde, som de kommercielle udbydere organiserer og forstår idrætssektoren på? Hvad er det, som den kommercielle privatejede idrætssektor kan, og som foreningerne tilsyneladende ikke evner at konkurrere mod? Studier af den kommercialiserede fitnesskulturs udviklingshistorie kan muligvis levere nogle af de afgørende svar på de helt centrale spørgsmål, der vil præge de idrætspolitiske debatter og kampe i de kommende årtier (Kirkegaard, 2012).

Fitnessindustrien har med en kombination af nye træningskoncepter og konkurrencedygtige priser ramt voksne motionisters behov for at dyrke fleksibel sundhedsfremmende motion meget præcist. For mange voksne er fitnessstræning en uforpligtende træningsform, der ikke stiller (alt for høje) krav til den fysiske formåen, før man i praksis er i gang med at dyrke motion. Mange af fitnesskulturens motionsidrætter rummer heller ikke formelle spilleregler eller taktiske elementer, der kan være vanskelige at forstå for den udefrakommende. Dertil er den motionsprægede fitnessaktivitet ofte uden formelle konkurrenceelementer, som øjensynligt skræmmer mange af de mindre gode idrætsudøvere væk fra store dele af foreningslivets mere elitære og niveauopdelte sportsaktiviteter. I fitnesscentre kan man sagtens træne meningsfuldt sammen uden at være lige gode. Endelig rummer den kommercielle organiseringsform heller ikke forventninger til den idrætsaktive om at indgå forpligtende sociale fællesskaber, hvilket tilsyneladende også appellerer til en stor befolkningsgruppe.

Der er således belæg for at sige, at den kommercielle breddeidræt for voksne i dag – ikke mindst i storbyerne – har overhalet foreningsidrætten indenom. De store danske fitnesskæder, Fitness World og fitness dk, er på kort tid blevet en fuldt integreret del af voksne danskernes idrætsliv. Alene væksten i den kommercielle fitnessbranche er et vidnesbyrd om, at udviklingen har gået ekstremt hurtigt – se tabellen med overblik over udviklingen i den kommercielle fitnessbranche nedenfor.

**Tabel 1 - Antallet af kommercielle fitnesscentre i DK**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kommercielle centre	380	424	452	426	447	491	528
Nettotilvækst (ift. året før)	22	44	28	-26	21	44	37
Nye centre (ift. året før)	41	86	53	34	61	74	68
Lukkede centre (ift. året før)	19	42	26	60	40	30	31

(Kilde: Idan (2006 – 2011) og Team Analyse (2012-2013): Database over kommercielle fitnesscentre i DK)

Alene de to største privatejede og kommercielt drevne fitnesskæder, Fitness World og fitness dk, har tilsammen anslået over 450.000 kunder, mens hele den samlede kommercielle fitnessbranche anslået har mellem 750.000 – 800.000 kunder i alt i 2013. På denne måde eksisterer der en form for et 'trade-off' mellem de forskellige idrætssektorer og organiseringsformer. Det betyder, at den ene sektors relative interesse for en ny medlems- eller kundegruppe vil have afledte effekter på den anden sektors relative succes med at tiltrække netop denne gruppe af motions- og idrætsudøvere.

Med andre ord har idrætten bevæget sig fra mere eller mindre monopollignende tilstande, hvor størstedelen af idrætten blev udøvet under foreningsidrættens rammer. I dag medfører det voksende idrætsmarked også, at tidligere trofaste medlemmer er blevet afløst af mere troløse kunder, der i langt højere grad betragter idrætten som et køber-sælger-forhold, hvor især de sundhedssøgende voksne motionister fra 15 år og opefter er orienterede mod nye idrætsudbydere, der i højere grad kan tilgodese netop deres behov og ønsker.

Som modsvar mod den voksende kommercielle fitnessbranche har foreningslivet taget fat i en ny udviklingsorienteret projektkultur, hvor man finansierer en række nye motionssatsninger målrettet voksne i forsøget på at skabe konkurrencedygtige foreningsaktiviteter, der kan appellere til den støt stigende gruppe af krævende motionister, der ofte opfører sig som kunder.

Det er ingen tvivl om, at foreningslivet har mange gode sociale kvaliteter, som idrætsforskningen også gradvist har nuanceret og påvist (Østerlund, 2014); kvaliteter som med stor sandsynlighed har afgørende og mere generel betydning for sociale relationer og omgangsformer ude i samfundet i almindelighed. De mange frivilligt drevne foreninger spiller ikke kun en isoleret rolle for menneskers trivsel og livsmening, men det er også en vigtig forudsætning for demokratiet og graden af den sociale tillid og sammenhængskraft, som Danmark med stor ret kan bryste sig af i forhold til mange andre vestlige nationer.

Når foreningslivet fungerer, produceres der således talrige immaterielle goder, som alle samfundsborgere i praksis nyder godt af. Det kaldes ofte for 'social kapital' og er som sådan udtryk for en slags 'samfundets lim', der binder befolkningsgrupper sammen på grund af en fælles interesse, der ofte bryder de sædvanlige økonomiske, ideologiske, politiske og sociale skel, der ellers typisk er med til at opdele samfundets borgere i isolerede grupper. Historiske analyser argumenterer for, at højskolebevægelsen, andelsbevægelsen fagforeninger og idrætsforeninger knytter frivillighed, folkelig oplysning og folkestyre sammen i det, der kan kaldes for 'folkestyrets rugekasser', der ikke alene kom til at præge samfundet, men også den nordiske velfærdsstat og værdigrundlag samt den måde, som vi tænker demokrati på.

Men foreningslivet har tilsyneladende også problemer med at appellere til voksne idrætsaktive, og der er reel risiko for, at foreningsrammen bliver et sekundært supplement for mange voksne motionister, når de vælger idrætsudbydere og organiseringsform.

Udviklingen kan også udfordre den fremtidige rekruttering af foreningsledere og frivillige trænere. Kan fremtidens kernemedlemmer og kernekunder rekrutteres i tilstrækkeligt omfang blandt de fortravlede motionister, der dyrker deres motion uden synderlige sportslige ambitioner men med målrettede sundhedsfremmende træningsmotive og et stort behov for, at tilrettelæggelsen af aktiviteterne sker i fleksibel balance til andre vigtige elementer i livet?

Den frivillige og ulønnede lederindsats har altid været en af grundpillerne i den danske foreningsbaserede idrætskultur – således også i fodboldklubberne. Den har båret idrætsforeningernes politiske autonomi, og den har sikret det idrætskulturelle perspektiv, der har adskilt sig tydeligt fra den kommercialiserede

sundhedsrationalisme. Frivillighedsindsatsen har altid været kendetegnet ved idealisme og engagement samtidig med, at indblanding i den frivilligt drevne foreningsvirksomhed førhen blev betragtet som en direkte trussel mod selve eksistensberettigelsen (Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg, 1987, p. 163). I dag er der dog et langt større behov for at bevise foreningsidrættens samfundsmæssige bidrag, herunder også de sundhedsmæssige goder som foreningsidrætten gavner med.

Dette kan karakteriseres som en legitimeringskrise, som foreningsidrætten samlet set har store vanskeligheder ved at håndtere. Legitimeringskrisen handler i sidste ende om den befolkningsmæssige opbakning til foreningslivet og dets eksistensberettigelse, hvor grænsen for hvad, der kan legitimeres som en primært offentligt finansieret organiseringsform i idrætten, har en endnu ikke kendt 'ydre grænse'.

Summen af befolkningens erfaringer med foreningslivet aktiviteter udgør således grundlaget for foreningslivets politiske spillerum og fremtid. Pointen med legitimeringskrisen er, at denne bliver gradvist mere præcent, dels fordi den kommercielt organiserede breddeidræt i højere grad end tidligere agerer som idrætspolitisk aktør, dels fordi større andele af voksenbefolkningen vælger at dyrke idræt under andre organiseringsformer end foreningsidrættens. Derved stilles der indirekte og direkte spørgsmålstejn ved foreningsidrættens 'idræt-for-alle' motto, hvilket også den mandsdominerede foreningskultur medvirker til at understrege.

### **DRØMMEN OM DEN FLEKSIBLE FORENINGSIDRÆT**

Løsningen på legitimeringskrisens dilemma, som fitnessbranchens relative succes tydeliggør, må være, at idrætsforeningerne i højere grad får øjnene op for det enorme potentiale, som den funktionelle, lettilgængelige og fleksible motionsidræt har i forhold til alle de idrætsudøvere, der har begrænsede sportslige færdigheder.

Der er ingen grund til, at de, som ikke kan eller ønsker at være medspillere i foreningsidrættens elitære sportslogik, ikke også tilgodeses af andre idrætsaktiviteter organiseret i foreningsrammen. Essensen i en sådan satsning bør lyde på følgende:

- Faciliteten skal være lettilgængelig
- Aktiviteten skal være fleksibelt organiseret
- Aktiviteten skal være nem at gå til og ikke kræve særlige færdigheder eller forudsætninger
- Idrætsaktiviteten skal dyrke og italesætte de sundhedsfremmende elementer frem for de konkurrenceorienterede
- Der skal være fokus på at fremme den enkeltes velbefindende, sundhed og fysiske form

Udfordringen eksisterer i forhold til foreningsidrættens fokus på at udvikle disse nye aktiviteter. Produktudviklingen er nemlig, i sammenligningen med den kommercielt drevne fitness- og motionskultur, relativt begrænset i foreningsidrætten, der i høj grad værner og vedligeholder eksisterende interessefællesskaber skabt omkring specifikke idrætsaktiviteter. Det synes således svært for idrætsorganisationerne at få fodboldklubber og foreningslivet som sådan til at tænke i nye baner, da foreningslivets interessefællesskaber og organiseringsformer i høj grad er prædefinerede.

Samtidig har de kommercielle idrætsudbydere haft øje for at udnytte traditionelle foreningsdomæner. Både femmandsfodbold (five-a-side), motionsløb, cykling, triathlon, adventure-race, outdoor fitness, squash,

badminton, motionsdans samt andre former for fleksible motionsaktiviteter er aktuelle og fremtidige kamppladser mellem foreninger og kommercielle idrætsudbydere. Generelt kan man tale om, at foreningsidrætten i højere grad er orienteret mod at værne om de eksisterende interessefællesskaber og traditioner, mens selve udgangspunktet for den kommercielle idrætsorganisering til stadighed er at udvide sit marked via satsning på og udvikling af nye produkter målrettet nye kundegrupper.

Udviklingen tvinger de enkelte idrætsudbydere til at tage deres position op til overvejelse. I foreningsidrætten ser man således tendenser til, at hovedorganisationerne DIF og DGI i højere grad ruster specialidrætterne og de lokale idrætsforeninger til at agere og tænke som markedsaktører, der i højere grad skal gøres bevidste om de nye idrætspolitiske kamppladser og heraf løbende tage bestik af andre idrætsudbyderes ageren.

Samtidig er der blandt kommercielle idrætsaktører debatter om hvilke strategier, der skal tages i brug fra deres side. De kommercielle idrætsudbydere debatterer lystigt bag lukkede døre, hvor hårdt man skal gå til det, der uden stor tvivl af mange kommercielle idrætsudbydere opfattes som 'konkurrenterne fra foreningslivet', der ligeledes i mange kommercielle idrætsudbyderes øjne lever et alt for let liv i rollen som privilegeret modtager af politisk goodwill og økonomiske støtte (Ingerslev, 2010, p. 12).

Konkurrencesituationen mellem de nye og gamle idrætsudbydere er dog ikke helt ny. Forskellige medieselskaber har i mange år været aktive på motionsløbsmarkedet, hvilket bl.a. B.T.s engagement i Eremitageløbet siden 1969 er et eksempel på. Det nye er derimod, at de kommercielle aktører i højere grad går foran i produktudvikling og satser på at tjene penge på det voksende motionsmarked. Med kommercielle aktørers stadigt mere sultne blik på motionsmarkedet som et profitområde, bliver den tidligere uformelle arbejdsdeling mellem foreninger som hovedarrangører og kommercielle aktører som sponsorer oftere udfordret og opløst. Sagen om rettighederne til kvindeløbet 'Alt for Damerne' mellem atletikklubben Sparta og Egmont-koncernen illustrerer på fin vis de nye konflikter mellem de to idrætskulturer.

Så snart idrætsmarkedet kommercialiseres, som vi har set de seneste år, kommer der andre og mere specifikke interesser ind i idrætskulturen. De økonomiske interesser forstærkes og betyder, at man fra udbyderen italesætter og tænker anderledes på den tradition, der tidligere blev holdt i hævd af frivilligt engagement og lyst. Mange af de nye spillere på idrættens markedsplads har entreret markedet udelukkende for at tjene penge.

### **BREDEIDRÆTTENS KOMMERCIALISERING OG FREMTIDENS IDRÆTSPOLITISKE KAMPE**

Kampene mellem foreningsliv og kommercielle aktører handler også om at finde de politiske og juridiske vilkår og rammebetingelser, som hhv. foreningslivet og kommercielle idrætsudbyderes skal forme sig under i fremtiden. Idrætsforeninger, specialforbund og idrættens hovedorganisationer må derfor i højere grad end tidligere vænne sig til at udkæmpe juridiske slag med det private erhvervsliv, hvis juridiske ekspertise ser mere kynisk på formalia og ikke tillægger foreningslivets eller civilsamfundets kvaliteter samme værdi.

Det bliver i interessekonflikterne tydeligt, at idrættens kommercielle ildsjæle ikke bygger på samme traditioner, sportslige værdier og politiske strukturer som foreningsidrætten. En afgørende forskel for den kommercielle idrætsudbyder er, at han usentimentalt tilpasser, lancerer og kasserer idrætstilbud efter markedets efterspørgsel og behov. I den kommercialiserede breddeidræt er der ikke plads til de store følelser eller forpligtelser over for en idrætskulturel historie eller tradition. Logikken synes derimod at være en fokuseret orientering mod fremskridt og vækst uden større hensyntagen til andre forhold.

Markedslogikken er tydelig: Hvis ikke idrætsarrangører gør det godt nok, taber de i kampen med andre idrætsudbydere, kommercielle som ikke-kommercielle. Selvom en aktivitet kan have en kulturel berettigelse, er der i markedets logik ikke længere brug for dem.

Således kan man tale om en definition på breddeidrættens kommercialisering, der mere præcist kan defineres som en ujævn, men gradvis udvikling af idrættens non-profit tradition til en mere markedsdomineret tradition, som dels medfører nye idrætsaktiviteter, nye motiver til idræt, nye idrætsfaciliteter og driftsformer, dels supplerer de uformelle interessebårne sociale fællesskaber i foreninger med mere fleksible, uforpligtende og mere profitorienterede køber-sælger relationer. Breddeidrættens kommercialisering omhandler med andre ord tilblivelsen af en ganske anderledes måde at tænke, udvikle og organisere idræt på.

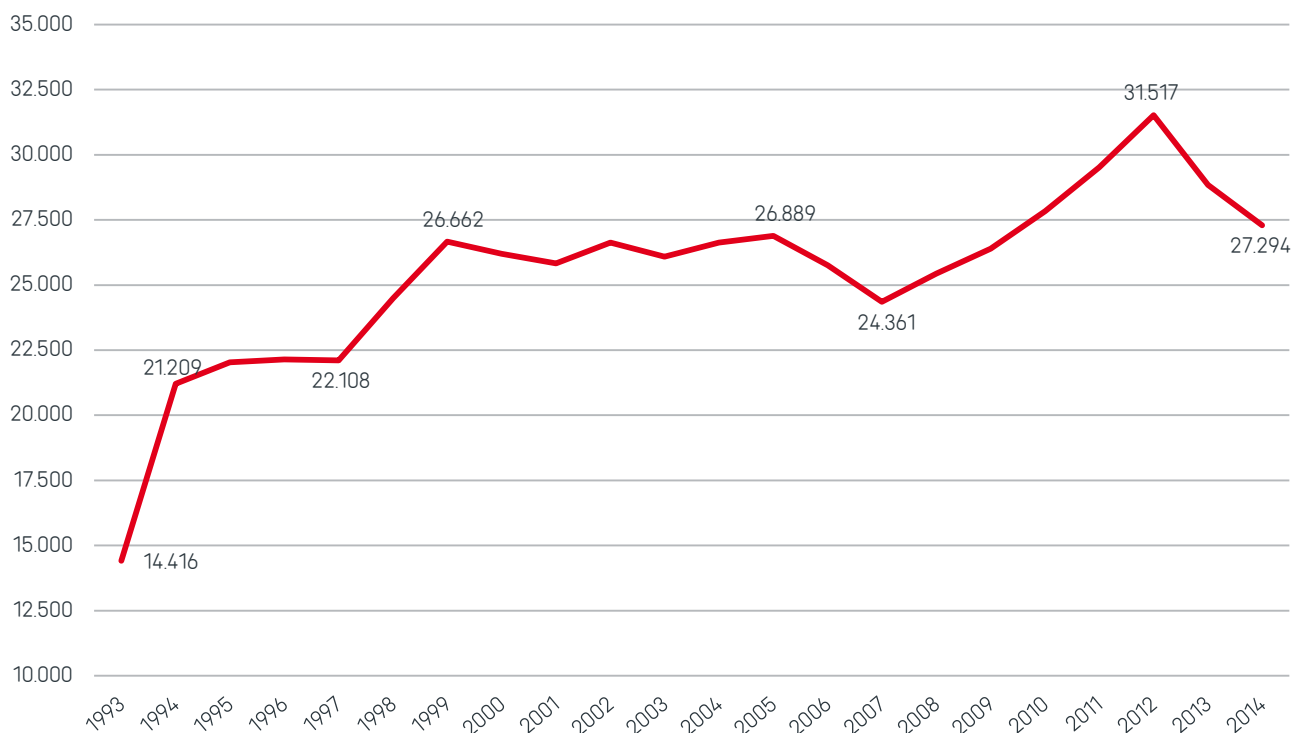
Samtidig indebærer denne definition en hypotese om, at kommercialiseringsprocesserne primært spores uden for foreningskulturens domæner, men at de i stigende grad udøver indflydelse internt i foreningskulturens hovedorganisationer (DIF og DGI), som i højere grad end tidligere forsøger at udvikle foreningers interesse for det private markedes succes, produkter og koncepter.

Samtidig udfordres den lokale foreningskultur i stigende grad af den selvsamme kommercielle idræts succes, rationaler og produkter, hvilket stiller foreningsidrætten over for en række dilemmaer. Her synes ønsket om og behovet for at styre det lokale foreningslivs arbejde hen mod markedets rationaler at være én af de metoder, som tages i brug for at kunne konkurrere med andre idrætsudbydere.

De nye idrætspolitiske kampe kan nu også tydeligt spores i idrætsorganisationernes nye strategier og udmeldinger. Blandt andet har DGI omdøbt deres højtbesungne og magtfulde gymnastikudvalg til 'gymnastik og fitness', hvilket på overfladen synes som en symbolsk navneforandring. Den har i parentes bemærket været fem år undervejs, hvilket eksemplificerer foreningsidrættens traditionelle søgen efter konsensus og tilsvarende langsommelige beslutningsprocesser, men også – vil nogle hævde – en stolt gymnastiktraditions fald over for den ofte kritiserede og overfladiske fitnesskultur.

I DBU har vi set, at kampene mellem forskellige idrætsudbydere primært har udspillet sig i sommerperiodens fodboldskoler målrettet børn og ikke voksenmotionisterne. DBU's klassiske fodboldskoler i sommerferien er således kommet under pres af et væld af forskellige udbydere.

De klassiske DBU-fodboldskoler har eksisteret siden 1993, og selvom DBU stadig er den største udbyder på fodboldskolefronten med næsten 30.000 deltagere hver sommer, er kurven nu knækket. Deltagerantallet på DBU's fodboldskoler, som ellers steg med over 100 procent fra 1993 til 2012, var nedadgående både i 2013 og 2014.

**Figur 4 - Udviklingen i deltagerantallet på DBU's fodboldskoler 1993 - 2014**

En konsekvens af den øgede konkurrence om børnenes gunst er, at der i samtlige landsdækkende medier annonceres for kommercielt ejede fodboldskoler, og kendetegnende for næsten alle de nye fodboldskoler er, at de sælger sig selv på internationale stjerner og stærke klubbrands. Eksempelvis tilbyder Manchester Uniteds fodboldskoler flere steder i Danmark i samarbejde med lokale klubber de unge at lære at spille fodbold 'The United Way'. Liverpools lokker med tekniske øvelser designet af selveste Steven Gerrard, mens den brasilianske fodboldskole 'Bootcamp Brasil' markedsfører sig med grønne og gule brasilianske farver og appellerer til unge spillere med 'passionen og drømmen om at nå hele vejen'.

Dertil komme Milans fodboldcamp, DGI's Tottenham-koncept, FCK's fodboldskole, den helt nye Premier League Camp og en lang række andre fodboldrelaterede sommerferietilbud i Danmark. Helt i toppen finder vi dog Real Madrids fodboldskole, der tilbyder 25 unge danske fodboldspillere mellem 10-16 år en lejr tur i Madrid til en pris på mellem 6.-10.000 kroner pr. stk. – og dertil kommer udgifter til forældreledsager. Med andre ord er markedet for sommerskoletilbud i rivende udvikling – med Real Madrids fodboldskole i den dyre ende og DBU's i den absolut billigste ende, hvor forældrenes pengepung i høj grad er bestemmende for, hvor stort barnet kan drømme.

De mange nye fodboldskoler er med al sandsynlighed kommet for at blive. Blandt andet fordi mange børn og deres forældre tænder på det store udbud og gerne vil afsøge profilerne på de 'nye' fodboldskoler for at finde netop det, der taler til deres behov og ønsker.

Foreningslivet må derfor i kampen mod andre idrætsudbydere og organiseringsformer opbygge en mere præcis viden om idrætsudøvernes behov og ønsker. Dette er indirekte også et tegn på, at det ellers højt besungne aktive medlemsdemokrati i foreningslivet ikke synes at være tilstrækkeligt effektivt til i sig selv at sikre et effektivt efterspørgselsorienteret idrætsmarked. Som løsningsmodel vender idrættens ledere i høj

grad blikket mod markedets succeser for herefter selv at forsøge at udvikle nye konkurrencedygtige aktiviteter.

Hvis en ny kommerciel operatør skal overleve i et marked, hvor der i forvejen er en fast aktør i form af foreningslivets og DBU's faste fodboldskoler, skal de nemlig kunne levere noget anderledes for at kunne skille sig ud. Det kan de nye fodboldskoler ved, at de pakker det hele ind i andre og ofte mere lækre rammer. Dertil sælger de produktet langt mere direkte til målgruppens forældre.

DBU bør også indse, at landsholdets popularitet går op og ned i takt med de sportslige resultater. Relativt set har landholdet i øjeblikket ikke samme status blandt børn og unge sammenlignet klubdelen og de store Champions League-klubber. DBU bør derfor også selv blive bedre til at markedsføre sig på en attraktiv måde via mere differentierede lokale aktiviteter, hvor man bør tænke i at udvikle fodboldskolekonceptet i tæt samarbejde med de lokale klubber yderligere.

Selvom DBU selvsagt allerede tager udviklingen alvorligt, bør DBU samtidig også vænne sig til tanken om, at der inden for den nærmeste tid også vil udvikle sig markedslignende tilstande på andre af DBU's kerneområder, hvor foreningsidrætten går fra at være det stort set eneste tilbud til blot at være et ud af en længere række. Fremtiden kan således byde på flere nye aktører og udbydere af leder- og trænerkurser/-uddannelser.

DBU's relativt omfattende kursusprogram er således også sårbart over for udefrakommende markedsaktører, der på en mere præcis måde formår at henvende sig til og italesætte særlige kundesegmenters særlige behov for efter- og videreuddannelse. Også på rådgivnings- og konsulent- og sågar træningsdelen kan der med tiden vise sig at være et kommercielt marked, hvor klubberne og spillere i højere grad end tidligere søger mod kommercielle udbydere for at få det, som de efterspørger. Det betyder, at monopoldagen også på andre tilstødende områder med stor sandsynlighed står for fald – og den fodboldinteresserede eller lokale klubs aktive tilvalg af et andet produkt samtidig også i praksis opleves som et udtryk for et fravalg af andre produkter og ydelser.

### **FORENINGSIDRÆTTENS UDVIKLINGSEVNER I BREDEIDRÆTTENS KOMMERCIALISERING**

Hvis foreningsidrætten, specialforbund og idrættens hovedorganisationer ikke forstår denne udvikling i tide, er der risiko for, at de i højere grad fokuserer på at værne om de specialiserede og ofte isolerede idrætsaktiviteter, deres traditioner og kun udvikler sig gennem de nuværende aktive medlemmer, der for størstedelens vedkommende er relativt tilfredse. Det indebærer en stor risiko for fremvæksten af isolerede og ofte stærke subkulturer i foreningsidrætten, der bliver båret oppe af de få, loyale medlemmer.

Et eksempel herpå kan hentes fra Dansk Vægtløftnings-Forbund, der på grund af manglende evner og interesse i at udvikle nye motionsformer som bodybuilding og mere almindelig styrketræning i foreningsregi fra 1950'erne og frem til i dag, fremstår som en marginal idrætsudbyder på fitnessmarkedet.

Dansk Vægtløftnings-Forbund har således kun for ganske nyligt vist interesse i at omformulere den elitære sportslogik til en mere folkeligt appellerende motionslogik og har via denne udviklet en satsning på crossfit-bølgen, hvor også kvinder kunne få adgang til vægt- og styrketræning, hvilket også resulterede i en solid stigning i medlemstallet. På den anden side er forbundet også et godt eksempel på, at sportens specialiserede, elitære fokus har en klar kulturel berettigelse for sine relativt få udøvere. Men den isolerede fokus på vægtløftning som sport har uden tvivl begrænset udviklingsmulighederne, fordi sportens elitære fokus i sig selv er ekskluderende og sætter de bedste sportsudøvere i centrum for den idrætspolitiske prioritering.



Overordnet er der risiko for, at de sportsorienterede dele af den organiserede foreningsidræt fortsat i for stort omfang afviser nye aktivitetsformer og spillekoncepter, ligesom foreningsidrætten har en indbygget tilbøjelighed til at tage mindre risici. Det kan samlet set medføre, at foreningsidrætten både mister betydning og politisk berettigelse på længere sigt, fordi den primært henvender sig til bestemte befolkningsgrupper.

Hvis foreningsidrættens andel af det samlede antal idrætsaktive svinder yderligere ind, vil foreningsidrætten også stå svagere i kommende idrætspolitiske diskussioner om foreningsidrættens samlede rolle i velfærdssamfundet. Spørgsmålet om foreningsidrættens privilegerede position som modtager af tipsmidler, kommunale tilskud og massiv idrætspolitisk goodwill vil fortsat spøge i horisonten – især hvis foreningsidrætten ikke får bugt med en relativt skæv kønsfordeling på en ca. 60 – 40 procentfordeling i drengenes og mændenes favør.

Den kønsmæssige skævvridning afslører indirekte, at man fra politiske side har valgt at støtte en mandsdomineret og sportsdomineret kultur, mens kvindernes større hang til sundhedsfremmende motion i højere grad tilkøbes for private penge på markedsvilkår. Der er således store forskelle på de idrætsaktiviteter, som kvinder i den generelle befolkning foretrækker at dyrke i sammenligning med de specialforbund, der tiltrækker de største andele kvinder.

Hvis ikke foreningsidrætten samlet set i højere grad formår at appellere til kvinder, er der risiko for, at der på sigt blive stillet grundlæggende spørgsmålstegn ved, at den drenge- og mandsdominerede foreningsidræt bliver støttet økonomisk fra diverse offentlige kasser. Dette handler også om, at de offentlige penge primært går til sportens regime, mens motionskulturen i højere grad lever på ordinære kommercielle markedsvilkår. Forskellige datakilder afslører således, at foreningsidrætten er 'skæv' i den forstand, at den ikke appellerer til piger/kvinder og drenge/mænd i samme grad. Det handler bl.a. om:

- Andelen af kvinder, der dyrker foreningsidræt i DIF ift. andelen af kvinder, der dyrker idræt i befolkningen.
- Andelen af kvinder blandt trænere/instruktører
- Andelen af kvinder blandt idrættens ledere

Udfordringerne afslører, at foreninger baseret på det frivillige engagement i stigende grad har svært ved at levere et relevant, meningsfuldt og kvalitetsorienteret tilbud til den brede befolkning på tværs af alder og køn. Derved kan man sætte spørgsmålstegn ved foreningsidrættens folkelige appel og det klassiske motto om, at foreningsidrætten er lig med 'idræt for alle'.

Såfremt DIF i fremtiden skal efterleve alle de flotte hensigtserklæringer og visioner om at værne om en mere mangfoldig idrætskultur, der repræsenterer hele befolkningen, må der sættes fokus på følgende strategiske indsatsområder:

- Udbud og organisering af mere sundhedsorienteret motionsidræt målrettet kvinder
- Nytænkning på tværs af sportens specialiserede søjler
- Udvikling af flere fleksible idrætstilbud i foreningsidrætten, hvor den aktive i højere grad selv bestemmer tid og sted

Fra et fugleperspektiv ses det også, at kommerialiseringstendenserne, som bl.a. fitnesshistoriens historie er udtryk for, langsomt breder sig til andre idrætskulturer. Det seneste årti har således budt på en række nye kommercielt organiserede idrætsaktiviteter i form af bl.a. kommercielle fodboldtilbud med Fodboldfabrikken

som det mest kendte eksempel. Fodboldfabrikken i København har nu indledt et samarbejde om udnyttelse af faciliteter med DGI Storkøbenhavn. Også fitnesskæder har dog flirtet med at organisere indendørs motionsfodbold som holdaktivitet, og konkret er det et spørgsmål om tid, før fitness dk indser, at de sammen med FCK og deres aktive fanskare via det fælles ejerskab fra Parken Sport og Entertainment allerede sidder på store uforløste potentialer omhandlende fodboldevents og fodboldturneringsvirksomhed, som ligger uden for DBU's regi.

Også private golfcentre med specialiserede faciliteter er dukket op i de seneste 10 år, og talrige eventvirksomheder med alt fra gokartkørsel til paintball er også åbnet. Dertil har vi i tæt sammenhæng med den teknologiske udvikling i mobiltelefoner set en sand eksplosion i antallet af privatejede, internetbaserede sociale idrætsrelaterede IT-tjenester, der i nye virtuelle sociale træningsfællesskaber tilbyder både træningsekspertise og monitorering af fysisk aktivitet.

Når kommercielle fodboldudbydere i fremtiden viser sig på idrættens markedsplads, vil de først og fremmest forsøge at finde og leve af de huller, som DBU og fodboldklubberne efterlader. Det vil sige, at det kommercielle potentiale i første omgang er dér, hvor de nuværende udbydere enten overser eller nedprioriterer en indsats. Ud over kommercielle voksenrettede motionsfodbold og fodboldskoleudbydere vil fremtidens private initiativtagere også søge at skabe forretninger indenfor uddannelse og nytænkende events, som typisk er to af de satsningsområder, som kommercielle udbydere søger at skabe forretninger på i en senere fase af kommercialiseringsprocessen.

Den enorme udvikling indenfor idrætten har tilsyneladende fundet sted, uden at myndighederne i nævneværdigt omfang har inddraget kommercielle idrætsudbydere af idrætstilbuddet i den brede politiske aftale om fremtidens statslige støtte til foreningslivet. Foreningsidrætten er således stadig i idrætspolitiske sammenhænge den helt centrale aktør, der tiltænkes en afgørende rolle i udviklingen af de idrætsudbud, som danskerne skal mødes med i de kommende mange år. Dette ansvar påhviler ikke mindst DBU, der har en række fordele, der består i, at fodbold er en i forvejen stærk idrætskultur, der har stor udbredelse og stor appel til talrige andre end dem, der allerede er medlemmer af en forening i dag.

Hoveddrivkraften i kommercialiseringstendenserne i breddeidrætten er uden tvivl kombinationen af den fleksible tilpasning og det individuelle sundhedsrelaterede fokus i selve aktiviteten. De individuelle motionsprodukter er lettere at sælge kommercielt, da organisering af tid og sted derved gøres til et individuelt anliggende, hvor den aktive selv bestemmer tid og sted. Derved bliver hele tidsplanlægningen for den idrætsaktive vendt på hovedet, så det ikke længere i samme grad er idrætsudbyderen, der skal bestemme hvornår, der skal dyrkes idræt. Der er ingen tvivl om, at den fleksible tilpasning til individet er en altafgørende konkurrencefordel ved den kommercielt organiserede idræt. Samtidig er der heller ikke tvivl om, at det for et stort antal foreninger er endog meget svært at ændre på det grundlæggende forhold, at foreningen som udgangspunkt typisk har en kommunal idrætsfacilitet, som de kun råder over i bestemte tidpunkter, hvilket gør en fleksibel tilpasning nærmest umulig.

Dertil rummer motionsaktiviteterne også den fordel, at de typisk ikke stiller krav til den idrætsaktives fysiske evner, som mange af sportens discipliner gør det. Derved bliver barriererne for at komme i gang med at dyrke motion ikke så høj, og i direkte sammenligning med de sportsprægede idrætskulturer, hvor der ofte stilles krav om taktiske evner, regelkendskab og en vis fysisk formåen, virker motionsidrætten således langt mere tilgængelig for et stort antal mennesker.

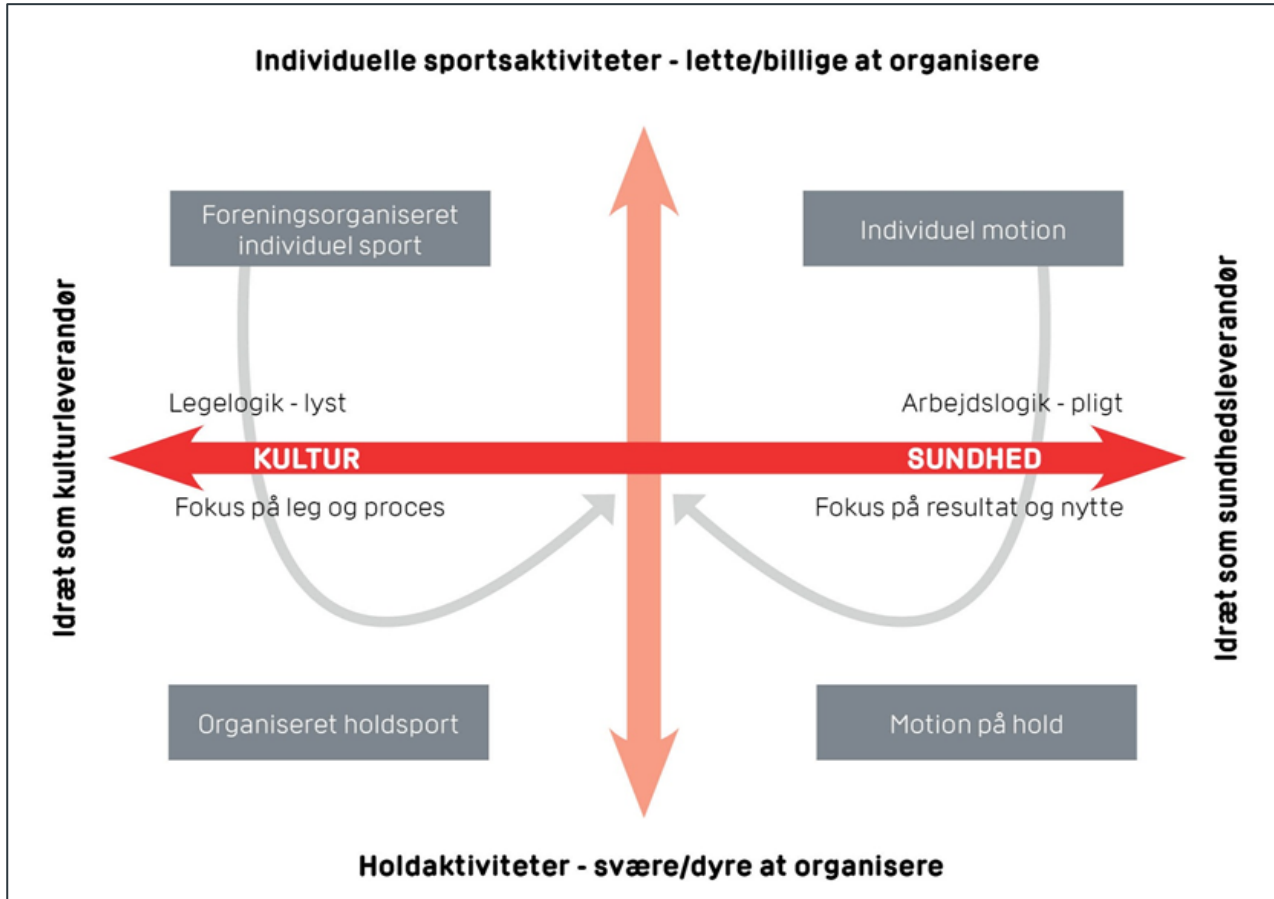
Kommercielle idrætsudbydere appellerer på den måde til langt større befolkningsgrupper bestående af voksne motionister, der ingen intentioner har om at konkurrere eller spille med i organiserede turneringskampe. Kommercielle idrætsudbydere når ud til en større gruppe potentielle kunder ved at individualisere deres idrætsprodukter og gøre den omkostningskrævende idrætsorganisering af tid og sted til et personligt spørgsmål om den idrætsaktives personlig motivationsevne.

På denne baggrund har bl.a. de over 500 kommercielle fitnesscentre opbygget en enorm base på op mod 750.000 betalende kunder, der godt nok ikke træner så ofte men alligevel gladeligt betaler for den helt afgørende fleksibilitet, som motionskulturen spiller på.

I sammenligning med foreningsidrættens traditionelle ophav repræsenterer den kommercielle idrætsorganisering af sundhedsfremmende aktiviteter en langt mere intens og kompromisløs søgen mod idrætsforbrugeren - massekunden. Idrætten er i denne sammenhæng blevet mere individualiseret, mere sundhedsorienteret og -rationel, men også som følge heraf mere instrumentaliseret og pligtorienteret.

Udviklingen kan illustreres grafisk via nedenstående figur 5, hvor idrætsaktivitetens to modstridende legitimeringslogikker, hhv. legelogikken og pligtlogikken, står over for hinanden som yderpunkter på x-aksen. For at adskille idrætslogikkens modstridende motiver i hhv. leg og arbejde, kan man argumentere for, at så længe resultatet er vigtigere end processen, så arbejder man, mens det modsatte er tilfældet, hvis processen er vigtigere end resultatet. I figuren adskilles også idrættens aktiviteter på y-aksen, hvor hhv. den individuelle og den holdorganiserede organisering står over for hinanden som yderpunkter.

**Figur 5 - idrættens motiver og organisering - mellem leg og arbejde**



Via studier af kommercialiseringstendenser i breddeidrætten, kan det konkluderes, at den kommercielt organiserede motionskulturs historie i sit udspring bygger på kombinationen af en individuel organisering af idrætten (selvorganisering), mere udtalte sundhedsrationelle motionsformer med tilhørerne underliggende pligtmotiver samt massive investeringer i udviklingen af nye idrætsprodukter og tidssvarende idrætsfaciliteter (Kirkegaard, 2012). Kombinationen af disse faktorer skal i ovenstående figur findes i øverste højre hjørne.

Faktorerne har tilsammen grundlagt de mange sundhedsrelaterede og kommercielt organiserede succeshistorier, som fitnessbranchen er den fremmeste repræsentant for.

Som den kommercielle idræthistorie har udviklet sig er der løbende kommet flere motionsrelaterede produkter til. Det skyldes først og fremmest massive private investeringer i den kommercielle fitnessbranche. Resultatet er, at den individuelle organisering også på det kommercielle fitnessmarked i dag i højere grad end nogensinde udøves på hold.

Derved kommer selve organiseringen af idrættens aktiviteter til at minde om foreningsidrætten holdidrætter. Selvom der stadig er en række tydelige kulturforskelle mellem den sociale omgangsform, som hhv. den kommercielle og foreningsorganiserede idrætskultur repræsenterer, er hovedpointen i udviklingsforløbet, at de to yderpoler på y-aksen har nærmet sig hinanden, hvilket har konsekvenser for, hvilke værdier de respektive idrætskulturer kan fremføre som unikke og sine egne. I forhold til pligtens oprindelige yderposition er bodybuildingkulturens ekstremt hårde styrketræning et godt bud på et yderligt startpunkt, der sidenhen er blevet modificeret. Udviklingen fra bodybuilding er blandt andet sket via oprettelsen af holdbaserede styrketræningskoncepter, hvor den kommercialiserede og individualiserede fitnesskultur gradvist har bevæget sig væk fra den ensomme og tunge styrketræning, hvor træningsrutinen i høj grad afhang af selvdisciplineringskunst.

Samtidig illustrerer figuren også, at der sker en gradvis tilnærmelse mellem yderpositionerne på x-aksen, hvor 'legelogikken' gradvist er blevet tillagt mere sundhedsrationalisme. Udviklingstendenserne fra de "rene" yderpositioner på x-aksen er forsøgt illustreret via de to grå pile, der går fra aksernes yderpositioner og ind mod midten. Pilene illustrerer, at den lyst- og pligtprægede idræt er blevet modificeret i løbet af den seneste produktudvikling i idrætten, hvor man i højere grad søger at organisere træningen på hold, der får vejledning og instruktion. I takt med den kommercielle idræts succes har også foreningsidrættens sat større fokus på foreningsidrættens sundhedsfremmende effekter.

Eksempler på dette er bl.a. DBU's fleksible fodboldkoncept Fodboldfitness (Bennike, Wikman, & Ottesen, 2013) samt de mange videnskabelige studier af fodboldspillets sundhedsfremmende effekter, foretaget af Center for Holdspil og Sundhed på Københavns Universitet (Krustrup, Dvorak, Junge A., & Bangsbo, 2010). DIF har også selv taget initiativ til at få undersøgt foreningsidrættens økonomiske betydning på fire store folkesygdomme, hvor man kom frem til, at aktivitetsniveauet i DIF-idrætten resulterer i store sundhedsøkonomiske gevinster på op til 1,7 milliarder kroner (Hestbech, 2013; Damvad, 2013).

En række af DIF's udviklingsprojekter, som etableres i tæt samarbejde med specialforbund, er også på denne måde udtryk for, at den ofte strenge fokus på idrættens leg og proces gradvist har fået øjnene op for de muligheder, der ligger i at kunne tilbyde mere sundhedsorienterede idrætsprodukter og -koncepter. Det ændrede fokus fra leg til sundhedsnytte ændrer grundlæggende ved foreningsidrættens identitet og placering i samfundet, da den herved bliver gjort til genstand for en nytteoptik, hvor idrætten skal nytte noget og derfor også bliver målt på i hvor stor stil, foreningsidrætten kan iscenesætte som en positiv samfundsbidrager.

De frivillige ildsjæle i landets ca. 12.000 idrætsforeninger må således i stigende omfang se sig udfordret af en relativt ny idrætstradition, som repræsenteres ved den kommercielle organiseringsform samt alle de konsekvenser, som denne fører med sig. Mens det frivillige foreningslivet først og fremmest arbejder på grundlag af lystens proces og glæden ved at organisere idrætsaktiviteterne, er udbuddet i den kommercielt organiserede idræt suppleret med et meget kontant forventningspres fra både kunder og forretningsinvestorer, hvis private risikovillige kapital er på spil i forsøget på at få afkast.

Presset fra investorer medvirker bl.a. til, at den kommercielle idrætsudbyders antal af arbejdstimer er langt højere end det, som vi er vant til fra foreningsidrætten. I forsøget på at leve op til investorernes forventninger arbejder den private udbyder således i talrige timer i forsøget på at få den privatejede idrætsfacilitet og de udbudte aktiviteter til at appellere til så mange kunder som muligt. Ejerformen resulterer således i massive markedsføringstiltag, der slet ikke tåler sammenligning med foreningsidrættens muligheder og evner udi markedsføringens kunst.

Den nye logik, som præger den kommercialiserede breddeidræt, er således i langt højere grad præget af en markedslogik: Hvis aktiviteten har tilstrækkelig efterspørgsel og kan overleve på markedet, så har den også en værdi og en berettigelse. Eller med andre ord - hvis den idrætsaktive har det fint med at bruge 30 minutter hver tredje dag på sin kondicykel i fitnesscenteret, så er der ikke længere nogen elitær kulturradikal og kritisk dagsorden eller en anden autoritær politisk position, der for alvor kan gøre sig til herre over idrættens praksisformer. Bekymringer om hvorvidt idrætsaktiviteterne er kulturelle, æstetiske, spontane eller samfundsdannende nok, hører i kommercialiseringens markedslogik fortiden til. Den tidligere kulturradikale idrætspolitiske position, som var udbredt i dele af forskningsmiljøer op gennem 1980'erne og 1990'erne, som forsøgte at guide de idrætsaktive hen til idrætsaktiviteter, som de aktive ikke selv vidste, at de ønskede og 'havde brug for'; den slags idrætskulturelt 'smagsdommeri' skal idrætsforbrugeren i markedslogikkens rationelle univers nok selv klare.

Markedslogikkens opgør og rationaler skal selvsagt også kritiseres og problematiseres. Men det er vigtigt ikke at overse de muligheder, som den nye udvikling mod et idrætsmarked for især voksne motionister rummer. Således synes potentialet for en mere anerkendende og folkelig dagsorden også at være til stede - en dagsorden, der i langt højere grad ser på hvilke reelle alternativer, der eksisterer til et nuværende idrætsmønster, og som i højere grad tænker på alternativer til sportens standardiserede idrætsaktiviteter. I denne diskussion vil selv fitnessstræning for børn være at foretrække frem for fysisk inaktivitet, selv om fodboldspil stadig vil være at foretrække i et idrætspolitisk hierarki frem for børnefitnessstræning. På denne måde bliver diskussionen om hvilke idrætter, der er gode og mindre gode til et mere fagligt funderet spørgsmål om, hvilke reelle alternativer befolkningen har. Her skal foreningsidrættens rolle som modpol til de ofte pligtbetonede motionsformer til stadighed stå stærkt.

Men udviklingen peger også på, at det blot er et spørgsmål om tid, før fitnessbranchen vil tilbyde børn produkter og aktiviteter på kommercielle vilkår. Også hér vil den kommercielle organisering selvsagt interessere sig for at udvikle produkter og aktiviteter, der appellerer til børnenes behov for at lege og tumle. Når disse koncepter og produkter kommer til de danske marked, vil foreningsidrættens monopol på børneidræt være det næste udsatte punkt.

## DEN KOMMERCIELLE MARKEDSIDRÆTS LOGIK

Tidligere var succes i foreningslivet i høj grad præget af snakken om kvaliteten af de levende interessefællesskaber som eksisterede i civilsamfundet - uanset deres kommercielle potentialer. Såfremt de bedste idrætsudbydere i fremtiden bliver målt på, hvem der har økonomisk succes eller ej, står vi med en relativt ny situation i breddeidrætten, hvor vurderingen af det, der opfattes som 'det gode foreningsliv', er ændret markant. Fremtiden vil således byde på utallige blandingsformer mellem de rene varianter af de to organiseringsformer, og det idrætslige indhold vil heraf ligeledes være svært at skelne fra hinanden.

De formelle forskelle mellem foreningslogikken og markedslogikken vil bestå i nogle juridiske ejerforhold, der definerer hvem, der i sidste ende har hovedansvaret og ejerskabet for idrætsaktiviteterne. Dertil vil der bestå en kulturel forskel i den måde den økonomiske omsætning betragtes på. I foreningslivet vil økonomi til stadighed blive betragtet som midlet til realisering af nogle sportslige og idrætskulturelle målsætninger, mens kommercielle idrætsudbydere vil betragte den økonomiske omsætning som forudsætningen for at generere et overskud, der oftest er målet i sig selv.

Udvikling mod en mere kommercialiseret breddeidræt kan også illustreres ved at konstruere nogle modeller, der kan synliggøre udvekslingen af rationaler, begreber og logikker mellem de to organiserede idrætssektorer og traditioner, der i figuren herunder er repræsenteret ved en foreningslogik og en markedslogik (se nedenstående figur 6).

**Figur 6 - Foreningslogik vs. Markedslogik**



De to traditioner åbner op for to vidt forskellige sproglige vendinger og termer, der betoner alternative aspekter ved de to logikkers rationaler.

I breddeidrættens logik vil de to logikker til stadighed søge at imødegå sine egne svagheder ved at låne begreber og ideer fra hinanden. Således er det tydeligt, at markedslogikken forsøger at distancere det socialt

uforpligtende kundebegreb med det klassiske og mere værdiladede medlemsbegreb fra foreningslogikken. Omvendt søger dele af foreningerne også at lade sig inspirere af markedslogikken ved at gøre idrætten mere individuel, fleksibel og sundhedsorienteret.

Dermed bliver civilsamfundets idrætsforeninger og de kommercielle idrætsforretninger i fremtiden mere vanskelige at skelne fra hinanden. Når idrætsaktiviteterne, koncepterne og sågar de ansatte er stort set de samme, så er det også et spørgsmål om, hvorvidt de principielle ejerformer i fremtiden vil kunne opretholde en politisk skelnen mellem foreningsidrættens non-profit princip fra den kommercielle profitsøgende organisering.

Såfremt det bliver sværere at opretholde objektive og kvalitative forskelle mellem de to logikker, kan den politiske goodwill målrettet foreningskulturen også langsomt svinde ind, for hvori består behovet da for at understøtte en organiseringsmodel, der efterligner markedets udbydere, der tilsyneladende organiserer idrætten både hurtigere og mere effektiv? Heraf opstår der et tydeligt behov for at måle på og dokumentere foreningslivets sociale og sundhedsmæssige kvaliteter samt en understregning af, at den selvorganiserede frivillighed i foreningsidrætten er en ganske god forretning for alle.

Breddeidrættens kommercialisering omhandler med andre ord tilblivelsen af en ganske anderledes måde at tænke, udvikle og organisere idræt på. Derfor kan man også identificere en anden grundlæggende tilgang til idrætten, som den kommercielle idrætssektor repræsenterer.

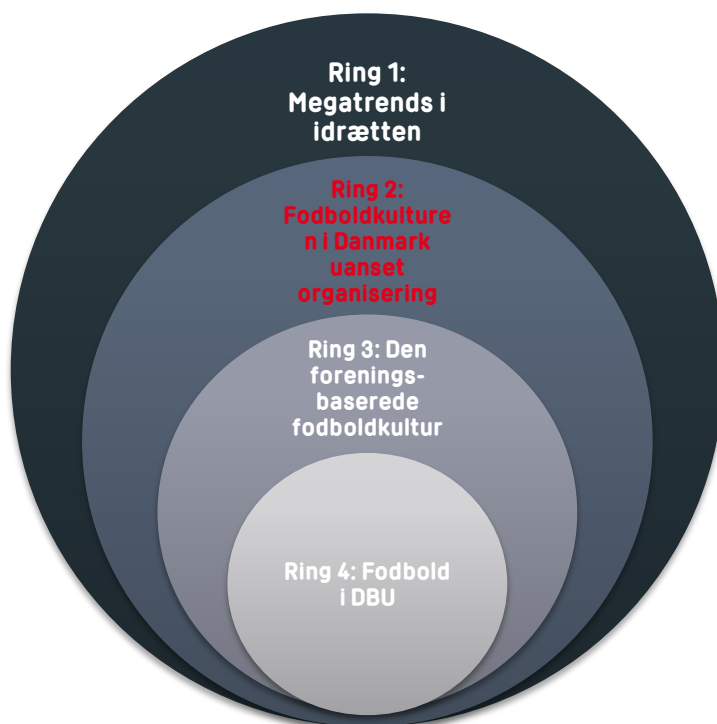
**BREDDEIDRÆTTENS  
KOMMERCIALISERING  
MEDFØRER NYE  
IDRÆTSAKTIVITETER, NYE  
MOTIVER TIL IDRÆT, NYE  
IDRÆTSFACILITETER OG  
NYE DRIFTSFORMER**



## RING 2: FODBOLDKULTUREN I DK – UANSET ORGANISERINGSFORM

I denne næstyderste ring 2, som er markeret med den røde farve, findes den samlede fodboldkultur i Danmark.

**Figur 7 - Fodboldkulturer i Danmark med fokus på fodboldkulturen i Danmark**



Ring 2 repræsenterer derfor alle former for spil med fodbold – det vil sige, at både den organiserede og standardiserede sport, som den tager sig ud i klubber og den mere løst og tilfældigt uorganiserede fodboldadspreldelse, som eksempelvis finder sted under selvorganiserede former også tæller med.<sup>2</sup>

Fodboldkulturens omfang i Danmark er dog svært at bestemme præcist. Det skyldes først og fremmest, at der ikke er enighed om præcist, hvordan fodboldkulturen skal afgrænses – altså hvilke dele, der bør tælles med. Samtidig eksisterer der ikke mange eller gode undersøgelser af, hvilke forhold især den selvorganiserede og uformelle del af fodboldkulturen i Danmark udspiller sig under.

Et klassisk eksempel, hvor man har to forskellige mål på fodboldkulturens omfang, kan hentes fra 'Fritidsundersøgelsen', der blev gennemført i 1987. I den relativt omfangsrige befolkningsundersøgelse finder man to vidt forskellige bud på, hvor mange 13 til og med 16-årige, der spillede fodbold.

I den ene tabel afrapporteres den andel, der svarer 'ja' til at 'gå til fodbold', som en fast aktivitet på faste ugedage, hvilket med god ret kan oversættes til en foreningsorganiseret fodboldaktivitet. Ud fra denne måling landede befolkningsandelen blandt de 13 – 16-årige på i alt 15,9 pct.

<sup>2</sup> En konkretisering af denne pointe er, at fodbold i alle former på legepladser, i skolegårde, i offentlige parker, på kommunale strande og i private villahaver også tæller med.

I den anden måling er der tale om andelen, der har svarer 'ja' til spørgsmålet om hvorvidt de 'somme tider spiller fodbold i haven, på vejen, i gården' – altså en løsere og mere selvorganiseret og spontan fodboldudøvelse. Ud fra denne måling samlede fodboldkulturen i 1987 hele 61,3 pct. af de unge mellem 13 og 16 år. Se evt. nedenstående tabel for de vidt forskellige andele, som de to spørgsmålsformuleringer resulterer i.

**Tabel 2 - Forskelle på fodboldkulturens omfang**

<b>Andel af børnene (16-19 år), der svarer 'ja - fodbold' til følgende spørgsmål:</b>  "Går du fast til noget? Har du nogle faste fritidsinteresser, som du går til/dyrker på bestemte ugedage og tidspunkter?"	<b>Andel af børnene (16-19 år), der svarer 'ja' til følgende spørgsmål:</b>  "Sker det somme tider om vinteren eller om sommeren, at du i fritiden gør nogle af disse ting:" – 'ja' til: "Spiller fodbold i haven, på vejen eller i gården."
15,9 %	61,3 %

Som det kan ses, resulterer forskellige metodiske tilgange til samme idrætsfænomen i vidt forskellige resultater. Det betyder selvsagt, at det er en metodisk udfordring at afgrænse fodboldkulturens omfang.

Fodboldkulturen har dog været fast målingsparameter i diverse undersøgelser af befolkningens kultur- og idrætsvaner siden 1964, hvor den første såkaldte 'Fritidsundersøgelse' blev gennemført i Danmark. Det vil sige, at man har spurgt befolkningen om de spiller fodbold eller ej. Undersøgelserne er gradvist blevet mere nuancerede og detaljerede samtidig med, at voksenundersøgelserne siden 1987 er blevet suppleret med de metodisk set besværlige børne- og ungeundersøgelser.

I tabellen på den næste side kan samtlige af de danskproducerede og idrætsrelaterede befolkningsundersøgelser mellem 1964 og 2014 ses, herunder også den spørgsmålsformulering, der er anvendt til at måle på, hvor stor en andel af befolkningen, der var hhv. idrætsaktiv og fodboldaktiv. I læsningen af tabellen skal man være meget opmærksom på, at de enkelte undersøgelser ikke uden videre kan sammenlignes, såfremt de kommer fra to forskellige kilder. Både indsamlingsmetoder, indsamlingstidspunkt samt spørgemetoder er divergerende, hvorfor man ikke skal læse dem som en præcis og sammenlignelig udvikling. Men hovedtrækkende og det samlede indtryk, som undersøgelserne resulterer i, kan dog godt aflæses.

Som det kan ses, er både andelen af den idræts- og fodboldaktive i befolkningen steget drastisk i perioden siden 1964. Denne stigning dækker dog både over en regulær og reel stigning, hvor der uden tvivl er kommet flere idræts- og fodboldaktive til – men stigningen dækker også over metodiske forhold.

I den første undersøgelse fra 1964 formulerede man således spørgsmålet om idrætsaktivitet som 'Dyrker De sport?', hvilket er en noget smallere formulering end i de nyere idrætsvaneundersøgelser, hvor man suppleret med forskellige varianter af 'Hvor ofte dyrker du motion/sport?'

Dertil afspejler væksten også, at der i de respektive befolkningsundersøgelser gradvist er målt på flere og flere forskellige idrætsaktiviteter. Lidt forenklet sagt, så afhænger størrelsen på den idrætsaktive befolkning derfor tæt sammen med, hvor mange forskellige aktiviteter man fra undersøgernes side har valgt at tælle med som idræt. Konsekvensen af den gradvise udvidelse af især motionsbegrebet er, at nogle store befolkningsgrupper, som tidligere ikke blev betragtet som motionsaktive, nu tæller med.

**Tabel 3 - Oversigt over befolkningsundersøgelser med fodboldfokus siden 1964**

Årstal for undersøgelsen	1964	1975	1987	1993	1998	2004	2007	2011	2012
Titel på undersøgelse	Fritidsundersøgelsen	Fritidsundersøgelsen	Fritidsundersøgelsen	Fritidsundersøgelsen	Fritidsundersøgelsen	Danskernes Kulturvaner 2004	Danskernes motions- og sportsvaner 2007	Danskernes motions- og sportsvaner 2011	Danskernes Kulturvaner 2012
Antal respondenter (N)	4.397	3.723	3.303	1.843	1.364	2.513	6.134	5.992	6.422
Spørgsmålet - Idrætsaktiv	Dyrker de sport?	Dyrker De sport (motion)? Spørgsmålet drejer sig først og fremmest om (legemlig) sport,	Dyrker De sport eller motion?	Dyrker De sport eller motion?	Dyrker De normalt sport eller motion?	Hvor ofte dyrker du normalt sport/motion (alle aktiviteter). Medtaget: Mindst 1 gang om ugen	Dyrker du normalt sport/motion?	Dyrker du normalt sport/motion?	Hvor ofte dyrker du motion/sport? Medtaget: Mindst en gang om ugen
Idrætsaktiv (voksne)	15 %	29 %	42 %	47 %	51 %	58 %	56,0 %	64,0 %	68,0 %
Voksne - fodboldandel (alle org. former)	4,0 %	5,0 %	4 %	7,0 %	6,0 %	9 %	9,6 %	9,2 %	6,2 %
Idrætsaktiv (børn)	Ingen data	Ingen data	66 %	68 %	89 %	88 %	84 %	86 %	92 %
Børn - fodboldandel (alle org. former)	Ingen data	Ingen data	15,9 %	16,3 %	26,0 %	35 %	45,0 %	46,4 %	40,6 %

Samtidig er det vigtigt, at forstå, at spørgsmål relateret til om 'man spiller fodbold' vil læne sig op af en særlig fodboldforståelse hos respondenterne, der læner sig op af foreningskulturens definition og opfattelse af, hvordan fodboldspillet udspiller sig. Derfor er der med stor sandsynlighed langt flere, der har berøring med forskellige fodboldspil end dem, der har svaret ja til 'regelmæssigt at dyrke fodbold', hvilket mange respondenter vil opfatte som fastlagte ugedage med planlagte tidspunkter.

På trods af de metodiske forbehold som brugen af de respektive undersøgelser indeholder, kan det ses, at fodboldkulturens udvikling har været ganske imponerende. Fra i 1964 at have appelleret til fire pct. af den voksne befolkning, var der i 2004 hele 9 pct. af de voksne, der 'dyrkede fodbold'. For børnenes vedkommende er udviklingen også meget markant med den første måling i 1987, der resulterer i 15,9 % til 2012, hvor der er 40,6 % af børnene, der dyrkede fodbold mindst én gang om ugen. Andele af børn der svarer, at de spiller fodbold er i de seneste undersøgelser ekstremt høje, og de dækker over en række metodiske forbehold - men siden 1987 udviklingstendensen er ikke til at tage fejl af.

I relation til fodboldkulturens udvikling er der to sæt af de seneste undersøgelser, hvor de metodiske valg og spørgsmålsformuleringer kan sammenlignes bedst med hinanden. Det drejer sig om de to seneste kulturvaneundersøgelser fra hhv. 2004 og 2012 samt de to undersøgelser fra Idrættens Analyseinstitut (Idan) med fokus på danskernes motions- og sportsvaner fra hhv. 2007 og 2012, som begge er vist i nedenstående tabeller.

**Tabel 4 - De fire seneste befolkningsundersøgelser med fokus på fodbold**

Undersøgelse	Danskernes motions- og sportsvaner 2007	Danskernes motions- og sportsvaner 2011	Danskernes Kulturvaner 2004	Danskernes Kulturvaner 2012
<b>Metode/ Spørgsmål</b>	Andel af befolkning, der har svaret 'ja' til regelmæssigt at have dyrket fodbold inden for de seneste 12 mdr.	Andel af befolkning, der har svaret 'ja' til regelmæssigt at have dyrket fodbold inden for de seneste 12 mdr.	Sp: Hvor ofte dyrker du sport/motion. Medtaget: Fodbold, mindst 1 gang om ugen	Sp: Voksne: Hvor ofte dyrker du sport og motion. Børn: Hvilken slags sport/motion har du dyrket fast inden for det seneste år? Medtaget: Fodbold, mindst 1 gang om ugen
Børn	45,0 % (7-15 år)	46,4 % (7-15 år)	35 % (7-14 år)	40,6 % (7-14 år)
Voksne	9,6 % (16+ år)	9,2 % (16+ år)	9 % (15+ år)	6,2 % (15+ år)

I begge de to forskellige undersøgelser er der for de voksnes vedkommende tale om nedgang i både kultur- og idrætsvanerne. I Kulturvaneundersøgelserne går befolkningsandelen blandt voksne fra 9 pct. i 2004 til 6,2 pct. i 2012, hvilket er en relativt drastisk nedgang, der ligger inden for den statistiske sikkerhed. I idrætsvanerne fra hhv. 2007 og 2011 er der tale om en noget mindre nedgang fra 9,6 % til 9,2 % samt en generelt noget højere andel af befolkningen ift. kulturvanerne.

Denne nedgang ses i øvrigt i en tid, hvor befolkningsgruppen blandt de voksne over 15 år er vokset, og hvor markedet målrettet voksne idrætsudøvere i øvrigt er stærkt stigende. Derfor kan denne nedgang i et i øvrigt stigende marked være udtryk for en ændret og mere intenst konkurrencesituation mellem de mange forskellige idrætsudbydere, der er på voksenmarkedet.

Årsagen til det højere niveau skal findes i, at respondenterne er blevet bedt om at svare ja eller nej til, at de 'normalt dyrker fodbold', hvilket i sammenligning er et lidt mere åbent spørgsmål end kulturvanerne om 'hvor ofte man spiller fodbold' og hvor kun de, der har svaret 'mindst én gang om ugen' er medtaget.

For børnenes vedkommende er der dog i begge undersøgelser tale om vækst i andelen af børnene, der spiller fodbold. I idrætsvanerne er der tale om en mindre vækst fra 45 pct. i 2007 til 46,4 pct. i 2011, mens der i kulturvaneundersøgelserne fra hhv. 2004 og 2012 er tale om en stor vækst fra 35 pct. til 40,6 pct. – dog bør man være opmærksom på, at kulturvaneundersøgelserne måler på en længere årrække end idrætsvanerne gør det.

Mellem de to undersøgelser er der tale om relativt store forskelle på andelen. En af de oplagte metodiske forklaringer til at forklare hvordan man i idrætsvanerne fra 2011 lander på 46,4 pct. af børnene og i kulturvanerne i 2012 – altså kun ét år efter, finder en tilsvarende andel på kun 40,6 pct. skal findes i selve indsamlingsmetoderne bag undersøgelserne.

Faktum er, at kulturvaneundersøgelsen fra 2012 måler på flere kulturområder end Idans idrætsvaneundersøgelser, der udelukkende undersøgte 'danskernes motions- og sportsvaner'. I Kulturvaneundersøgelserne måles der derfor på brede kulturtemaer, som omhandler befolkningens kulturforbrug og -vaner inden for blandt andet medier, musik, teater og museer. Det bredere kultursigte i kulturvaneundersøgelsen fra 2012 sikrer på denne måde, at respondenter, der finder ét eller flere af de undersøgte temaer uinteressante, ikke fravælger at deltage, fordi de med stor sandsynlighed finder et eller flere af de andre kulturområder mere interessante.

Derfor kan de generelt lavere niveauer i de to undersøgelser om 'Danskernes Kulturvaner' forklares med, at undersøgelsen måler på flere forskellige befolkningsgrupper. Med andre ord sikrer denne brede kulturtilgang, at den sports- og motionsinteresserede andel af befolkningen ikke er overrepræsenteret, som tilfældet synes at være i idrætsvaneundersøgelserne. Omvendt må man dog også konstatere, at kulturvaneundersøgelserne på grund af dette brede kultursigte ikke på samme måde går i dybden på idrætstemaet, som to undersøgelser fra Idrættens Analyseinstitut gjorde i hhv. 2007 og 2011.

Såfremt man ud fra de seneste andelstal i de to forskellige undersøgelser beregner hvor mange børn og voksne, der regelmæssigt er fodboldaktive, fremkommer nedenstående tabel 5.

**Tabel 5 - Antal individer i fodboldkulturen i Danmark (uanset organiseringsform)**

Undersøgelse	Andel af befolkning, der har dyrket fodbold regelmæssigt	Befolkningstal i år/aldersgruppe	Antal regelmæssigt fodboldaktive danskere
<b>2011, børn (7-15 år)</b> Danskernes motions- og sportsvaner	46,4 %	610.723	283.375
<b>2012, børn (7-14 år)</b> Danskernes Kulturvaner	40,6 %	535.152	217.272
<b>2011, voksne (16+ år)</b> Danskernes motions- og sportsvaner	9,2 %	4.493.231	413.377
<b>2012 Voksne (15+ år)</b> Danskernes Kulturvaner	6,2 %	4.594.058	284.832

I denne sammenhæng ses især blandt de voksne store forskelle. Mens idrætsvaneundersøgelsen fra Idan i 2011 resulterer i, at der 413.377 voksne, der er regelmæssigt idrætsaktive, er der ifølge kulturvanerne fra 2012 kun tale om kun 284.832 voksne. De store forskelle i voksenkategorierne afslører store metodiske problemstillinger, for nedgangen kan opgøres til i alt 128.545 individer. Et så stort fald i antallet af danskere dækker således over forskellige målemetoder og ikke over et reelt fald.

Forklaringen skal muligvis findes i, at der i Kulturvaneundersøgelsen opereres med en mere smal definition af, hvad det vil sige at dyrke fodbold på 'normal' basis. I denne undersøgelse spørger man om man har dyrket fodbold "fast inden for det seneste år", hvor der ikke er nogen operationalisering af hvad 'fast' i praksis betyder.

For børnenes vedkommende er der også tale om en relativt stor forskel på de to estimer på godt 66.000 børn.

Giver disse forskellige målinger så et reelt indtryk af fodboldkulturens udbredelse, uden at der er taget hensyn til organiseringsformer? Næppe, må svaret være. De giver et indtryk, der ikke er ret præcist.

Når der i denne ring 2 fokuseres på alle organiseringsformer for fodbold, så er selve formuleringen fra idrætsvaneundersøgelserne uheldig. Der spørges ind til om man 'dyrker fodbold'. Spørgsmålsformuleringen har med stor sandsynlighed frasorteret store befolkningsandele, der i fodboldsammenhænge ikke opfatter deres fodboldaktivitet som noget, der 'dyrkes'. Eksempelvis opfattes fodboldaktiviteter, der finder sted uden for den foreningsorganiserede del af fodboldkulturen (Bille, Fridberg, Storgaard, & Wulff, 2005) – i skolegården, i offentlige parker, på vejen, på stranden og i private haver, typisk ikke som noget man 'dyrker' – men blot noget man 'gør' mere spontant og uden større planlægning.

Derfor måles der med stor sandsynlighed ikke på hele den samlede fodboldkulturs udbredelse. Den fodbold, der praktiseres mere spontant, adspredt og mere løst organiseret end den foreningsorganiserede fodboldkultur er udtryk for, er derfor kommet med i undersøgelsen. Andelen af befolkningen, der blot sommetider spiller uformel fodbold, er derfor med stor sandsynlighed markant større end ovenstående procentandele giver udtryk for.

Hvis man ønskede at måle på hele den store og mere uorganiserede fodboldkulturs udbredelse, som blot sommetider tog aktiv del i en eller anden form for fodboldkultur, burde man i princippet gennemføre en undersøgelse tilsvarende den i 1987, der målte på, om man 'af og til spiller fodbold'. Herunder skulle respondenterne gøres opmærksom på, at alle former for fodboldspil, herunder også spil til ét mål og småspil i haven, på vejen og i skolegården, skulle tælles med. Det kan så også diskuteres om fodbold i skolegården overhovedet bør være med. Fordi man spiller fodbold i et frikvarter i ny og næ, kan deltagelsen i fodbold være så sporadisk og tilfældig, at man ikke selv opfatter sig som selvorganiseret fodboldspiller. Skillelinjen mellem det selvorganiserede og den almene adspredelse er derfor ikke helt klar for hverken respondenterne eller dem, der undersøger idrætsvanerne.

Såfremt man gennemførte denne undersøgelse fra 1987 ville man få en mere korrekt måling på fodboldkulturens udbredelse blandt både børn og voksne, der stor sandsynlighed var markant større end det billede, som både kultur- og idrætsvanetallene giver indtryk af (Pilgaard, 2008; Laub, 2012; Bak, Madsen, Henrichsen, & Troldborg, 2012; Bille et al., 2005).

Hovedpointen som dog bør stå tilbage efter læsningen af dette afsnit er, at fodbold kan dyrkes mange forskellige steder og i mange forskellige sammenhænge. Foreningernes organiseringsform repræsenterer via fodboldklubber én ud af mange forskellige organiseringsmåder, og fodboldklubberne er i denne sammenhæng repræsentanter for en fodboldkultur, der appellerer til en særlig gruppe af alle de, der er fodboldaktive.

Klubberne har tilsyneladende godt fat i børnene, hvor en stor andel af de fodboldaktive er organiseret, mens der blandt voksne fodboldudøvere er langt flere, der vælger at spille fodbold under andre organiseringsformer end klubberne. Netop disse spørgsmål ser det kommende afsnit nærmere på.

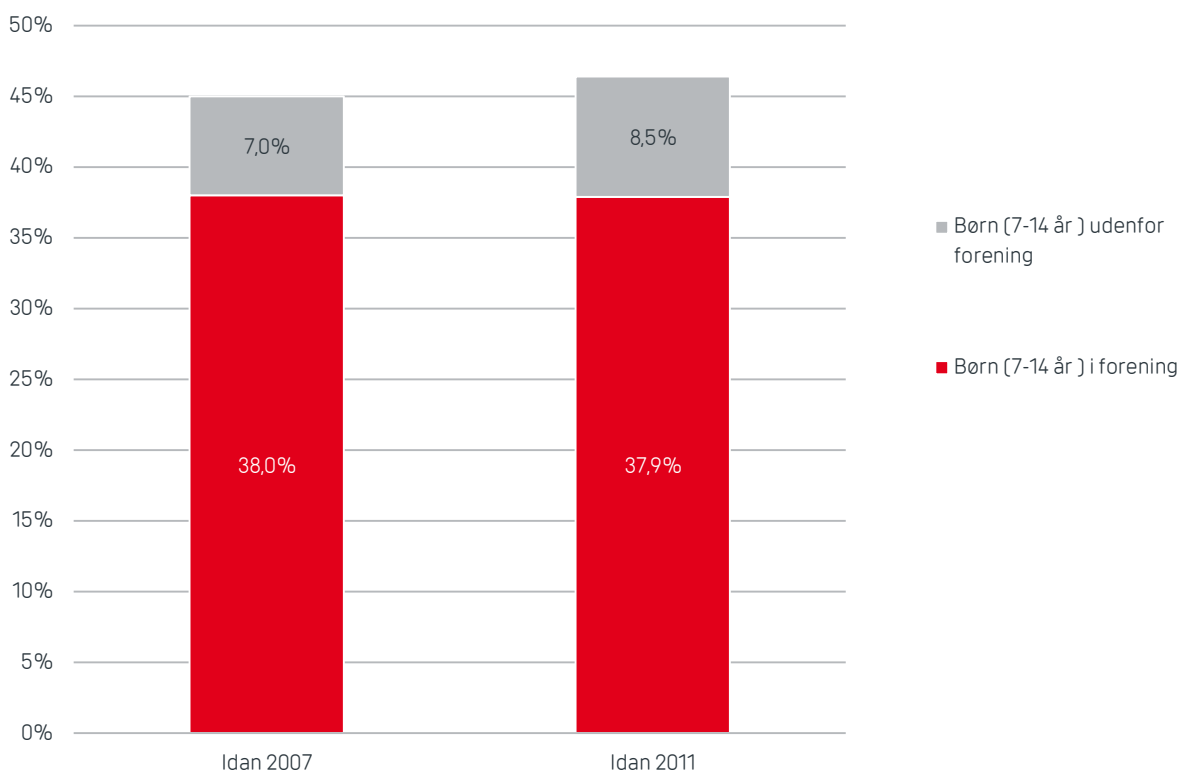
### FODBOLDKULTURENS ORGANISERINGSFORMER

I relation til hvilke organiseringsformer fodboldkulturen udspiller sig under, rummer idrætsvaneundersøgelserne fra Idan en række interessante nuancer og informationer, som er værd at introducere i denne ring 2.

#### Fodboldkulturens organisering blandt børn

Nedenstående figuren viser fordelingen mellem den foreningsbaserede andel af fodboldkulturen og andelen af fodboldkulturen udenfor foreningslivet i hhv. 2007 og 2011.

**Figur 8 - Den foreningsbaserede fodboldkultur blandt børn, 2007 - 2011**



Figuren afslører, at 38 % af børnene er medlem af en fodboldforening, mens 7 pct. spiller fodbold uden for foreningsregi. Børnefodbold i foreningsregi har dog relativt set mistet mindre markedsandele i årrækken fra 2007 – 2011, fordi at væksten tilsyneladende er sket uden for foreningsregi. Andre organiseringsformer end

foreninger er derfor blevet mere almindelige og udbredte. Når det er sagt skal det dog også understreges, at foreningerne og klubberne fortsat både i 2007 og 2011 var den langt mest almindelige organiseringsform.

Den samlede fodboldkultur blandt børn oplevede i perioden 2007 – 2011 en lille vækst med i alt 1,4 procentpoint, men i samme periode gik den foreningsbaserede en smule tilbage fra 38 pct. af børnene til i alt 37,9 pct. Med andre ord udgjorde den foreningsbaserede fodbold i 2011 en mindre andel af den samlede fodboldkultur end i 2007. Når den samlede fodboldkultur stiger, og foreningsandelen ligger konstant, så organiserer foreningerne derved en mindre andel i det generelt stigende fodboldmarked.

Fodboldkulturen i ring 2 består dog ikke udelukkende af organiseringsformerne forening vs. ikke-forening. Når man fra et mere nuanceret perspektiv betragter Idans idrætsvaneundersøgelser, dukker der således også en længere række forskellige organiseringsformer op, hvorunder fodboldkulturen udspiller sig.

I nedenstående tabel vises derfor en oversigt over de primære organiseringsformer, der gjorde sig gældende inden for fodboldkulturen for børnenes vedkommende i Danmark i 2007 og 2011 (Pilgaard, 2008, p. 39; Laub, 2012).

**Tabel 6 - Fodboldkulturens organiseringsformer i DK, Børn (7-14 år), 2007 og 2011**

Børn	Andel 2007	Andel 2011 <sup>3</sup>
Samlet fodboldkultur	100 %	100 %
Klub/Forening	83,90 %	82 %
På egen hånd (alene eller sammen med andre)	39,90 %	30 %
SFO/skolefritidsordning/fritidshjem	26,40 %	22 %
Anden sammenhæng	12,50 %	10 %
Privat center	1,50 %	<1 %

Tabellen afslører et stort overlap mellem organiseringsformerne. Grænserne flyder mere end tidligere og der er tilsyneladende mere 'shoppen rundt' mellem forskellige organiseringsformer blandt de voksne, der med stor sikkerhed ikke skelner mellem organiseringsformer, men er mere interesserede i at finde den form for fodbold, som kan indpasses bedst muligt i deres hverdag.

I alt er der ca. 64 pct. og 44 pct. af børnene, der i hhv. 2007 og 2011 har angivet at dyrke fodbold i mere end én af ovenstående organiseringsformer. Dog var organiseringsformen 'klub/forening' både i 2007 og i 2011 den klart mest dominerende inden for børnenes fodboldkultur. Klub/forening organiserede således hele 83,9 pct. af samtlige fodboldudøverene i 2007 og 82 pct. i 2011, hvilket samlet set svarer til cirka hvert tredje barn i aldersgruppen fra 7-15 år, hvilket er ganske imponerende.

<sup>3</sup> Da datasættet fra Idans idrætsvaneundersøgelse fra 2011 endnu ikke er frigivet til offentlig anvendelse via Dansk Data Arkiv, er det desværre ikke muligt at se på de præcise andele med decimaler. Tallene fra 2011 er derfor hentet fra offentligt tilgængelige skriftlige afrapporteringer og konferencepræsentationer.



Efter klub/forening kommer organiseringsformen fodbold 'på egen hånd', hvilket hhv. 39,9 pct. af de fodboldspillende børn 'dyrkede' i 2007 og 30 pct. i 2011. Denne organiseringsform har således oplevet en relativt stor nedgang på næsten 10 procentpoint på kun fire år.

Forklaringen skal måske findes i metodiske forhold, for normalt oversættes denne organiseringsform 'på egen hånd' til den 'selvorganiserede' eller 'uorganiserede' og motionsprægede aktiviteter. I fodboldkulturen vil en selvorganiseret aktivitet for børnenes vedkommende typisk dække over en mere spontan organisering af fodboldspillet i sammenligning med foreningslivets. Det kan eksempelvis dække over fodboldspil sammen med kammerater i nabolaget på offentligt tilgængelige arealer (skolegården, parker, parkeringspladser, fodboldbaner uden for foreningstid).

Fælles for disse fodboldaktiviteter er, at den selvorganiserede fodboldkultur med stor sandsynlighed er markant større, end tabellen afslører. Kriteriet for at blive talt med ovenfor i tabellen er, at man har svaret ja til at 'dyrke' fodbold. Der er derved risiko for, at mange børn og unge ikke betragter det at spille fodbold på 'egen hånd', som noget 'man dyrker'.

Der er således stor risiko for at selve forståelsen af, hvad 'dyrker' betyder i praksis har haft indflydelse på udviklingen i de overordnede spørgsmål om organiseringsformernes indbyrdes udvikling.

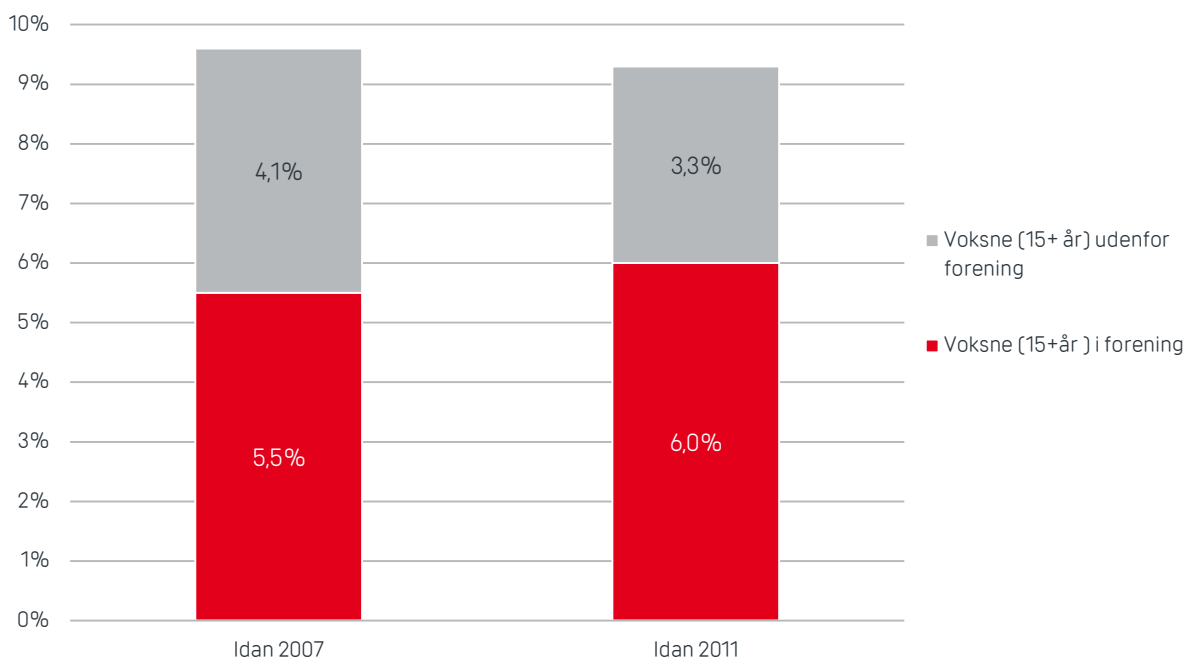
Også organiseringsformen 'SFO/skolefritidsordning/fritidshjem' samler en forholdsvis stor andel af børnenes og de unges fodboldkultur med i alt hhv. 26,4 pct. i 2007 og 22 pct. i 2011. Den store andel tyder på, at der efter den almindelige skoletid på skolens arealer er regelmæssige, planlagte fodboldaktiviteter for børnene i deres fritid. Det er ikke til at sige, om denne del af fodboldkulturen er organiseret, eller om den i højere grad bør tælle med som en 'selvorganiseret' aktivitet.

Det er højst sandsynligt tale om et miks af organiseringsformer også i SFO-tiden, hvor der både kan findes organiserede fodboldaktiviteter, som SFO'en står bag samt fodboldspil, som eleverne selv organiserer. Derved er der også et overlap mellem organiseringsformerne i SFO'en.

I denne fodboldkultur lægges der med stor sandsynlighed vægt på nogle andre elementer end i de traditionelle foreninger – der bliver spillet flere kampe og der vil også være flere spilleformer med hyppige skud mod et mål (eks. spil som 'Cuba', 'tysker', 'Brazil', 'balde' og 'ener'), frem for gentagelse af spilsituationer eller træning med vægt på tekniske øvelser, som typisk vil være en integreret del af den foreningsorganiserede og mere sportsprægede fodboldkultur.

### **Fodboldkulturens organisering blandt voksne**

For de voksne (16+ år) vedkommende er der dels tale om nogle andre organiseringsformer end blandt børnene dels også en noget lavere andel af befolkningen, som er fodboldaktive. I nedenstående figur kan forholdet mellem den foreningsorganiserede fodboldkultur og den ikke-foreningsorganiserede fodboldkultur i andelen af befolkningen for voksne ses.

**Figur 9 - Fodbold i forening og uden for forening blandt voksne (2007, 2011)**

Figuren afslører, at den samlede fodboldkultur er gået en smule tilbage i perioden 2007 til 2011. Den samlede andel af voksne, der 'dyrkede' fodbold lå i 2007 på 9,6 pct. af den voksne befolkning, mens niveauet lå på 9,3 pct. i 2011, hvilket er en forskel, der ligger indenfor den statistiske og metodiske usikkerhed. Som det kan ses, er nedgangen i den generelle fodboldkultur blandt voksne dog ikke gået ud over foreningskulturens status, da den foreningsbaserede fodboldkultur har oplevet en mindre fremgang på 0,5 pct. point i alt. Foreningsorganiseringen har således blandt voksne over 15 år vundet markedsandele.

For at finde den mere nuancerede forklaring bag udviklingen skal der kigges nærmere på forskydningerne inden for fodboldkulturens forskellige organiseringsformer i nedenstående tabel. Tabellen viser, at voksne, i lighed med børnene, fortsat foretrækker foreningsorganiseringen som den primære organiseringsform.

**Tabel 7 - Fodboldkulturens organiseringsformer i DK, voksne (15+ år), 2007**

Voksne	Andel 2007	Andel 2011
Samlet fodboldkultur	100,0 %	100 %
Klub / Forening	57,2 %	65 %
På egen hånd (alene eller sammen med andre)	20,9 %	25 %
Anden sammenhæng	12,1 %	17 %
Firma-idræt (Arbejde)	11,8 %	11 %
Privat center	2,3 %	5 %
Aftenskole	0,3 %	0 %

Dog er foreningskulturens dominans slet ikke så markant, som tilfældet var blandt børnene. I alt dyrkede hhv. 57,2 pct. og 65 pct. af de voksne fodboldspillere i 2007 og 2011 fodbold i klub- og foreningsregi. Herefter kommer organiseringsformen 'på egen hånd' ind med i alt 20,9 pct. i 2007 og 25 pct. af voksne fodboldspillere i

2011. Udviklingen tyder derfor på, at det i perioden er blevet mere almindeligt og populært blandt voksne at spille uden for foreningsregi.

Tabellen afslører også, at der har været en stor stigning i den kommercielt organiserede fodboldkultur (privat center) fra 2,3 pct. i 2007 til 5 pct. i 2011. Med mere end en fordobling af niveauet siden 2007 har den private og kommercielt forankrede fodboldkultur således oplevet stor vækst. For at forklare dette må vi se på etableringen af nyere og specialiserede kommercielle motionsfodboldudbydere, såsom Fodboldfabrikken, hvor man uden yderligere forpligtelser kan leje sig ind i faciliteten på timebasis.

Men bag den store procentvise vækst gemmer der sig dog også almindelige fitnesscentre, der har eksperimenteret med at udbyde indendørs motionsfodbold som motionsalternativ til andre holdbaserede fitnessaktiviteter. Da der ikke er noget, der tyder på, at private fodboldudbydere er gået i stå siden 2011, peger dette på, at der i fremtiden vil være flere kommercielle fodboldudbydere på markedet, der går målrettet efter de fodboldglade voksne motionister i forsøget på at få fodfæste på det danske fodboldmarked.

Tabellen afslører også, at overlappet mellem de respektive organiseringsformer blandt voksne var mindre i 2007 end i 2011. Det organisatoriske overlap blandt voksne er dog på et markant lavere niveau i forhold til det overlap, der gjorde sig gældende for børnenes vedkommende.

Hvor overlappet i 2007 blandt voksne var på kun ca. 5 pct., var det i 2011 på hele 23 pct. Det indikerer, at de voksne fodboldspillere i højere grad end tidligere 'shopper rundt' og afprøver flere forskellige organiseringsformer og udbydere. Foreningernes rolle og særlige form for fodboldkultur med fokus på de sportslige elementer er således blevet suppleret af andre motiver og tilgange til fodboldspillet, som andre udbydere og organiseringsformer tilsyneladende formår at imødekomme i højere grad. I fodboldklubberne kan der også ses talrige "lukkede" hold, som udelukkende er for en fast gruppe af spillere, der ikke ønsker at optage medlemmer uden for vennekredsen – og dette hold spiller udelukkende så længe, at deltagerne møder op.

Det organisatoriske overlap mellem organiseringsformerne peger således på, at der så småt er tale om markedslignende forhold på de voksnes fodboldmarked, hvor flere forskellige organiseringsformer gør sig til over for købedygtige og fodboldsøgende kunder. På trods af at udviklingen går i retning mod et egentligt marked for motionsbetonet fodboldspil for voksne, så har fodboldklubberne styrket deres relative markedsandel, hvilket tyder på, at der er en større gruppe, der prøver foreningsorganiseringen an i kortere perioder, hvilket bl.a. fodboldfitness kunne være en forklaring på.

I det kommende afsnit er der fokus på kønsforskelle i den samlede fodboldkultur.

## **FODBOLDKULTURENS KØNSFORSKELLE**

Der er ingen tvivl om, at fodboldkulturen som udgangspunkt udelukkende var en mandsdomineret idrætskultur. Det var drenge og mænd, der både så på og spillede fodbold.

I denne optik er det relevant at tage de seneste befolkningsundersøgelser op for at se på, hvordan udviklingen inden for fodboldkulturen har været mellem hhv. drenge/mænd og piger/kvinder. De første resultater, der dukker op med denne kønsvinkel, findes helt tilbage i 1975 og 1987, hvor nedenstående tal stammer fra.

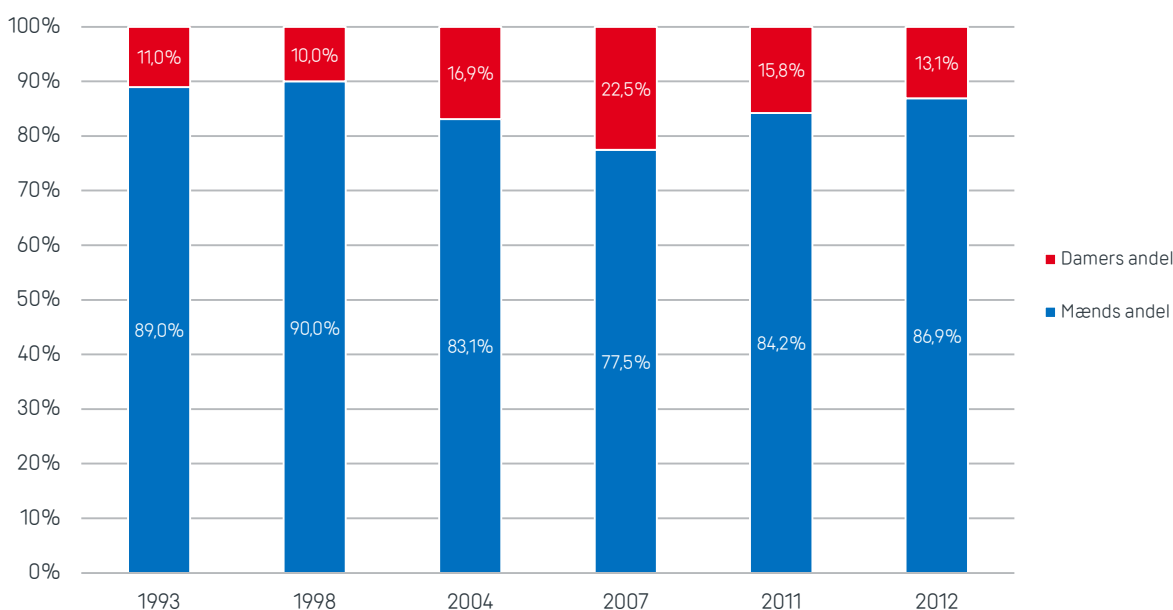
**Tabel 8 - Fodboldkulturen alle org. former, de første kønsopdelte resultater**

Årstal for undersøgelsen	1975	1987
Undersøgelsens navn	Fritidsundersøgelsen	Fritidsundersøgelsen
Voksne, mænd, % af befolkning	10,7 %	Ingen data
Voksne, kvinder, % af befolkning	0,9 %	Ingen data
Børn – drenge, % af befolkning	Ingen data	28,1 %
Børn, piger, % af befolkning'	Ingen data	4,9 %

I de første undersøgelser, hvor der blev målt på kønsforskelle mellem mænd og kvinders aktive deltagelse i fodboldkulturen, ser vi en meget skæv fordeling. 10,7 pct. af mændene dyrkede dengang fodbold 'regelmæssigt', mens dette kun var tilfældet for 0,9 pct. af kvinderne. Fodbold blandt kvinder var således en meget lidt udbredt idræt i 1975.

I undersøgelsen fra 1987 kunne man opdele resultaterne for børnenes vedkommende<sup>4</sup>. Dette resulterede i, at 28,1 pct. af drengene gik til fodbold, mens det tilsvarende tal for pigerne var på 4,9 pct. I 1987 har det således ikke været helt fremmed for piger at dyrke fodbold, selvom pigernes niveau ligger markant under drengenes.

I de seks seneste idrætsvaneundersøgelser fra 1993 og frem har det været muligt at opdele fodboldkulturen på køn for både børn og voksne. I nedenstående tabel kan udviklingen i de respektive undersøgelser aflæses. Som tilfældet var med afsnittets første tabeller omhandlende befolkningsandelen, så skal nedenstående tal ikke læses som direkte sammenlignelige fra undersøgelse til undersøgelse – men mere læses som udtryk for nogle generelle udviklingstendenser.

**Figur 10 - Fodboldkulturen, voksne, alle org. former 1993 - 2012, kønsopdelt<sup>5</sup>**

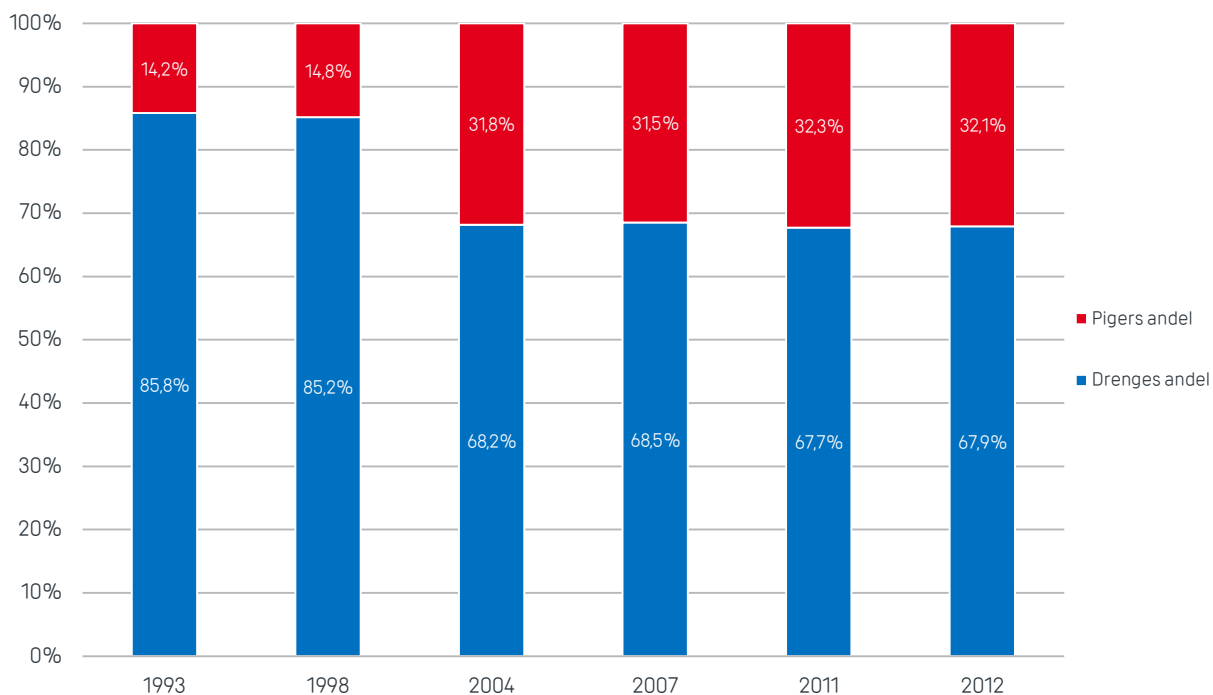
<sup>4</sup> De forskellige undersøgelser opererer med forskellige definitioner af hvor aldersgrænsen mellem børn og voksne går. Der er af samme årsag ikke nogen definition af aldersgrænserne i disse figurer omhandlende kønsforskelle blandt voksne og børn. Generelt er der dog en tendens til, at de seneste undersøgelser opererer med en tidligere i 15 og 16-årsalderen. I tidligere undersøgelser lå den ofte på 18 år.

<sup>5</sup> I DBU's egne statistikker optræder 'Damer' som 'kvinder'. I denne sammenhæng bruges dog primært DIF-terminologien, som hvor det er 'damer, der optræder i statistikken.

Tallene afslører, at fodboldkulturen inden for voksendelen for både mænd og kvinder, har ligget relativt stabilt siden 1993 og frem – dog med en stor stigning i kvindernes deltagelse i undersøgelserne fra 2004 og 2007, hvorefter kvindernes andel falder til et niveau på 13,1 pct. af den samlede fodboldkultur, hvilket er et niveau, der ikke ligger langt fra den første kønsfordeling i 1993, hvor kvindernes andel udgjorde 11,0 pct.

Derimod er der sket en ganske anderledes vækst inden for pigernes andel af fodboldkulturen, hvilket fremgår af nedenstående figur

**Figur 11 - Fodboldkulturen, børn, alle org. former 1993 - 2012, kønsopdelt**



For pigernes vedkommende giver ovenstående udvikling udtryk for en regulær idrætsrelateret kulturændring, hvor det at dyrke fodbold under forskellige organiseringsformer for pigernes vedkommende er blevet langt mere udbredt og normalt end tidligere.

De respektive undersøgelser peger på, at udviklingen har taget fart i årene mellem 1998 og 2004, hvor pigernes andel går fra 14,8 pct. af den samlede fodboldkultur til i 2004 at udgøre hele 31,8 pct. af den samlede fodboldkultur.

Siden 2004 har andelen af piger, der deltager aktivt i fodboldkulturen således ligget relativt stabilt på cirka en tredjedel af den samlede fodboldkultur. Tabellen illustrerer på fin vis den store tilslutning, som fodboldkulturen har oplevet blandt piger, hvilket de senere medlemstal for foreningsbaseret fodbold også bekræfter.

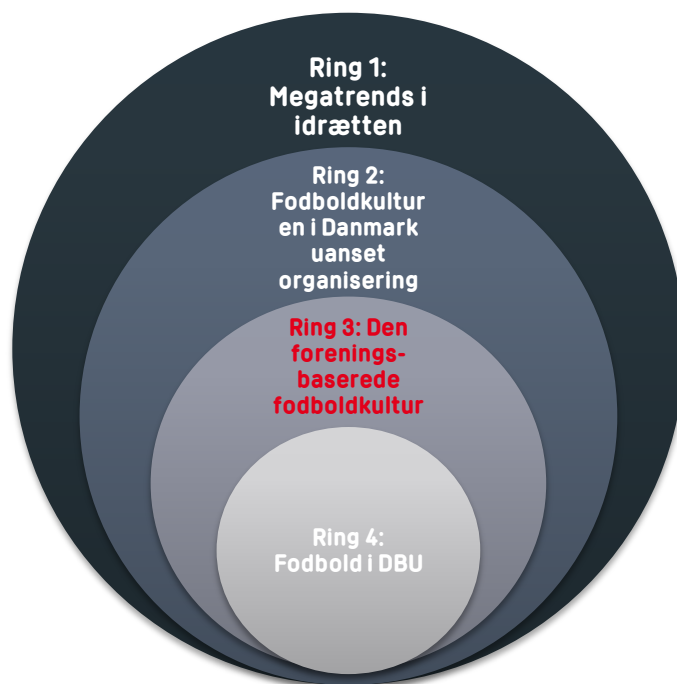
Det er uomtvisteligt pigerne, der har tegnet DBU's store kulturforandring i de seneste 10-15 år, og man kan med god ret spørge sig selv om, hvad der var sket med medlemstallet i DBU, såfremt de mange pigesatsninger ikke var blevet en succes, således at man stadig primært havde organiseret drenge. Medlemsmæssigt havde DBU set ganske anderledes ud i dag.

**FODBOLD KAN DYRKES  
MANGE FORSKELLIGE  
STEDER OG I MANGE  
FORSKELLIGE  
SAMMENHÆNGE.  
FORENINGERNES  
ORGANISERINGSFORM  
REPRÆSENTERER VIA  
FODBOLDKLUBBER KUN ÉN  
UD AF MANGE**

## RING 3: DEN FORENINGSBASEREDE FODBOLDKULTUR I DK

I denne ring 3 er der fokus på den foreningsbaserede fodboldkultur. Det vil sige den del af fodboldkulturen, der i ovenstående afsnit blev identificeret som organiseringsformen 'Klub / Forening'. Der ses blandt andet nærmere på overlappet i forenings- og medlemstal mellem de tre hovedorganisationer DIF, DGI og Firmaidrætten, men der er også fokus på hvor mange foreninger og medlemmer, der i 2013 via Det Centrale Foreningsregister blev registreret som fodboldklubber under andre specialforbund end DBU, men som stadig er del af DIF-idrætten.

**Figur 12 - Fodboldkulturer i Danmark - med fokus på ring den foreningsbaserede fodboldkultur**



I den første tabel omhandlende den foreningsbaserede fodboldkultur er der en oversigt over antallet af samtlige registrerede fodboldklubber i Danmark i 2012 og 2013. Klubberne i nedenstående tabel var således registrerede medlemmer i enten Firmaidrætten, DGI eller i DIF, hvoraf langt hovedparten uden tvivl har været registreret i DBU. Udviklingen det samlede forenings- og medlemstal kan ses af nedenstående tabel. Tabellen viser udelukkende unikke forenings- og medlemstal, således at foreninger, der er med i mere end en af de tre hovedorganisationer, kun tæller med én gang.

**Tabel 9 - Forenings- og medlemsudviklingen fra 2012 - 2013 i foreningsorganiseret fodbold**

	2012	2013	Ændring	Ændring i pct.
<b>Fodboldklubber</b>	2.240	2.363	123	5,2 %
<b>Medlemmer i alt (DIF, DGI, Firmaidrætten)</b>	382.602	368.886	-13.716	-3,7 %

Tabellen viser, at der fra år 2012 til 2013 er kommet en del flere fodboldklubber til i foreningslivet, mens der har været en tilbagegang på medlemssiden. Denne kombination af en klubvækst og et samtidigt medlemstab er

relativt sjældent set. Det betyder imidlertid, at foreningerne har færre medlemmer i gennemsnit, og man kan forestille sig, at mange af de nyoprettede fodboldklubber i sammenligning med tidligere er små klubber med kun ganske få hold.

Når foreningstallet i nedenstående figur uddeles på idrættens tre hovedorganisationer uden hensyntagen til det organisatoriske overlap mellem dem, fremkommer billedet af, at DIF samlet set organiserer langt hovedparten af fodboldklubberne.

**Tabel 10 - Fodboldklubber fordelt på idrættens hovedorganisationer**

Hovedorganisation	Antal fodboldklubber
DIF	2174
DGI	1310
Firmaidrætten	68

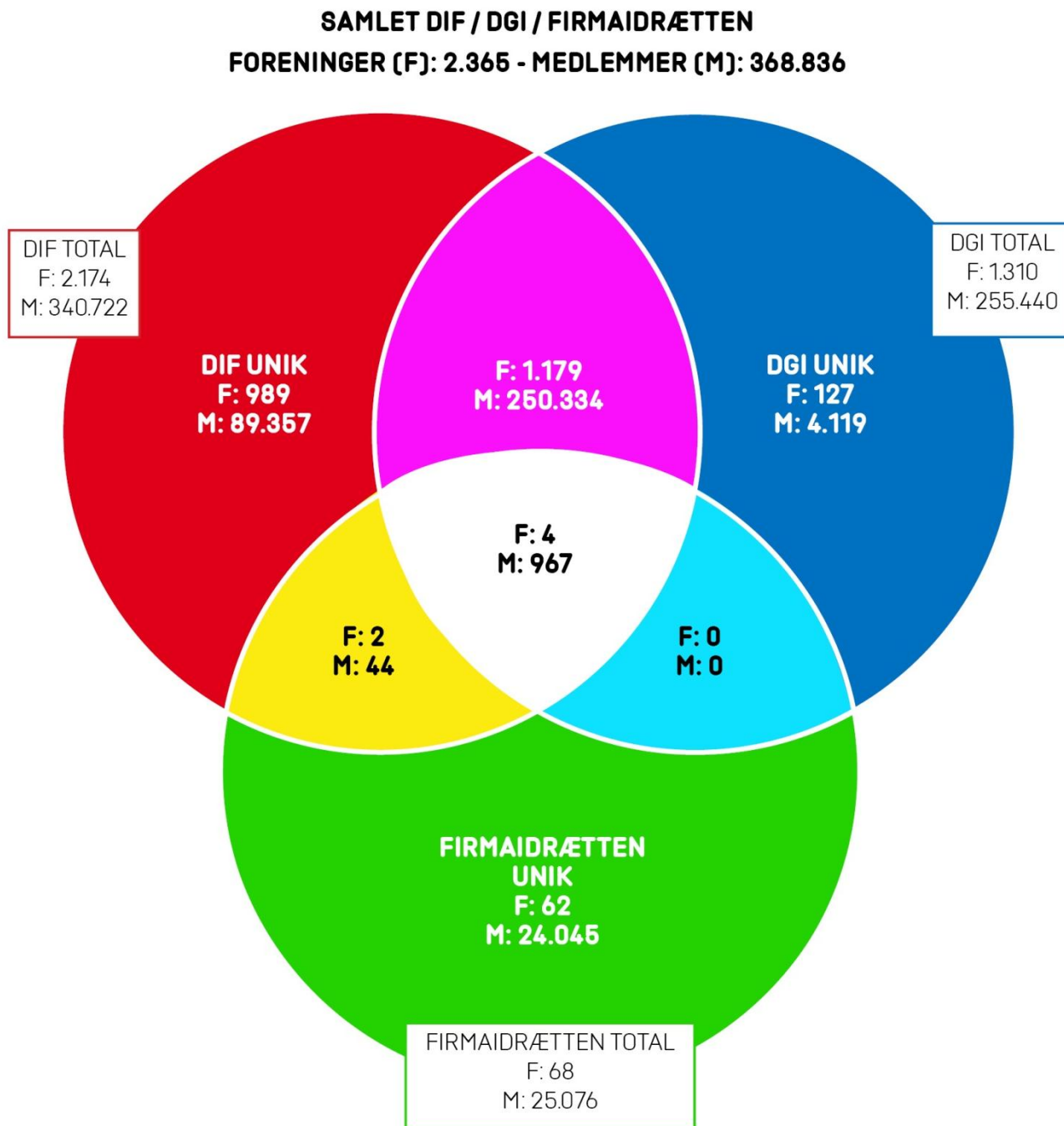
Der er således i alt 2.174 foreninger registreret under DIF's specialforbund, der udbyder fodbold som aktivitet, hvor DBU selvsagt udgør langt størstedelen. Der er 1.310 klubber registreret under DGI, mens 68 klubber er registreret i Firmaidrætten med aktiviteten 'fodbold'.

Når man tager DIF's samlede foreningstal in mente, så udgør de i alt 2.174 klubber hele 23,5 pct. af foreningerne i DIF, hvilket må siges at være ganske imponerende. Næsten hver fjerde forening af de i alt 9.247 foreninger i DIF udbyder således fodbold i et vist omfang.

I forlængelse heraf er det interessant at se nærmere på er det overlap, som eksisterer mellem de tre hovedorganisationer. Forenings- og medlemsoverlappet fremgår af nedenstående figur.



**Figur 13 - Idrættens hovedorganisationer - forenings- og medlemsoverlap i dansk klubfodbold**



Figuren afslører, at der i alt er 368.886 aktivitetsmedlemmer i fodbold fordelt ud på idrættens tre hovedorganisationer (DIF, DGI og Firmaidrætten).

Der er i alt 2.263 foreninger i de tre hovedorganisationer, der i medlemsopgørelsen i 2013 har indrapporteret medlemmer under aktiviteten 'fodbold'. Langt hovedparten af disse foreninger består af enstrengede fodboldklubber uden andre aktiviteter end fodbold.

Ud af de i alt 2.363 fodboldklubber er der 1.174 fodboldklubber, som er registreret både i DIF og i DGI (fællesmængde farvet med pink). Dette tal er fællesmængden, hvor den røde og blå figur overlapper hinanden. Fællesmængden mellem DIF og DGI afslører også, at der i alt er 250.334 medlemmer, der spiller fodbold i klubber, der både er medlemmer i DIF og i DGI.

I procenttal svarer det til, at i alt 67,9 pct. af samtlige foreningsorganiserede fodboldspillere i Danmark er medlemmer af en klub, der både er organiseret i DIF og i DGI. Uanset argumenter om, at der er tale om letkøbte medlemmer fra DGI's side, må man konstatere, at denne fællesmængde er ganske omfattende og umiddelbart peger i retning af mere samarbejde fremfor mere indbyrdes konkurrence mellem de to hovedorganisationer.

Inde i midten af figuren, hvor de tre respektive cirkler danner en samlet fællesmængde (farvet med hvid), vises det, at der i alt er 987 medlemmer i fire fodboldklubber, som er optaget både i DIF, DGI og Firmaidrætten.

Hvis man udelukkende fokuserer på figurens røde cirkel, som beskæftiger sig med DIF's samlede forenings- og medlemstal inden for aktiviteten 'fodbold', kan det ses, at der i DIF samlet set er i alt 2.174 fodboldklubber, hvoraf 76,3 pct., svarende til 1.658 klubber, er medlemmer af DBU.

Ud af disse 2.174 klubber er i alt 989 klubber udelukkende medlemmer af ét af DIF's specialforbund, hvilket primært vil være DBU – men herefter DAI samt andre forbund. De 989 klubber er derved hverken medlemmer af DGI eller Firmaidrætten. I procentandele svarer de 989 'unikke' DIF-fodboldklubber til i alt 45,4 pct. af samtlige foreningsbaserede fodboldklubber er organiseret i DIF.

DIF's totale medlemstal i fodboldklubberne er på i alt 340.722 medlemmer, hvor det 'unikke medlemstal', som udelukkende er registreret i DIF, lander på i alt 89.357 medlemmer. Dette tal svarer til, at 26,2 pct. af samtlige fodboldspillere i DIF udelukkende er 'unikke' medlemmer i en DIF-forening, der er organiseret i et eller flere af DIF's specialforbund.

Sammenligner man de unikke foreningstal med det unikke medlemstal afsløres det, at der er en langt større andel af foreninger end medlemmer, der udelukkende er registreret i DIF. Det kunne på sigt i en kommende analyse være interessant at se på, hvad der karakteriserer de unikke foreninger for at bestemme, om de udgør en særlig foreningstype, der har en særlig opfattelse af, hvad fodbold er, og hvordan det skal/bør/kan praktiseres.

Eksempelvis kunne det tænkes, at der blandt de unikke DIF-klubber er en gruppe bestående af talent- og eliteklubber, samt at der sideløbende hermed er en større gruppe bestående af mindre motionsklubber med voksne udøvere, der spiller fodbold på mere eller mindre lukkede hold som ofte med helt andre motiver, end tilfældet er i eliteklubberne.

Med til at forstærke den pointe er, at den gennemsnitlige fælles DIF/DGI klub har 212 medlemmer, mens den unikke DIF-klub i gennemsnit kun har 90 medlemmer. De rene DIF- klubber er således mindre klubber, mens de fælles DIF-DGI-klubber er dobbelt så store. Som figuren også viser, har DIF en meget lille fællesmængde med Firmaidrætten, hvor i alt 44 medlemmer og to klubber både er medlemmer i DIF og i Firmaidrætten.

For DGI's vedkommende i den blå cirkel resulterer samme metodiske fremgangsmåde i, at kun 127 af de i alt 1.320 fodboldklubber i DGI udelukkende er unikke medlemmer af DGI. Det svarer til, at kun 9,7 pct. af deres fodboldklubber er unikke 'DGI-klubber'. I sammenligning med de 45,4 pct. for DIF's vedkommende, er 9,7 pct. en meget lille andel.

Det kunne dog være interessant at se nærmere på, om der er nogle fællesnævnerne, der karakteriserer de 127 unikke DGI-klubber. Er der tale om deciderede DGI-klubber, der af hensyn til idrætspolitiske eller ideologiske årsager har fravalgt DIF og DBU som organisation? Eller er der tale om forhold, der peger på, at disse klubber ikke har behov for den struktur og de tilbud, som DBU kan tilbyde? I bilag kan samtlige 127 unikke DGI-fodboldklubber og deres seneste medlemstal ses, herunder at der er hele 25 af de eksisterende DGI-klubber, der tilsyneladende har glemt at indrapportere et medlemstal eller ikke havde nogle medlemmer i 2013 (se evt. bilag 1 – Oversigt over 127 unikke DGI-fodboldklubber med CFR-nr., kommune og medlemstal).

På medlemssiden er der i DGI 4.119 fodboldspillere, der udelukkende er medlemmer af DGI-klubber. Ud af i alt 255.440 fodboldspillende medlemmer i DGI svarer det til, at kun 1,6 pct. af medlemmerne er 'unikke' DGI-medlemmer. Som figuren også viser, har DGI ingen fodboldklubber, der i 2013 også var samtidige medlemmer af Firmaidrætten (fællesmængden farvet med turkis).

For Firmaidrættens vedkommende (farvet med grøn) er der tale om en ganske omfattende fodboldkultur, hvor der registreret godt 25.000 medlemmer. Heraf er hele 95,9 pct. unikke medlemmer. Firmaidrætten kan med god ret hævde, at de formår at organisere nogle foreninger og fodboldspillere, der udelukkende spiller fodbold under deres særlige organiseringsform.

Hvori de idrætskulturelle brudflader ift. Firmaidrætten ligger er ikke helt tydeligt, men som udgangspunkt er der tale om en idrætskultur, der organiseres på arbejdspladser, og som har deres egne turneringer og aktiviteter at samles om. Dertil er der med stor sandsynlighed et vist overlap af aktive fodboldspillere, som både spiller fodbold i en DIF-forening og også spiller med på et hold i virksomhedsregi.

Når den samlede figur med forenings- og medlemsoverlap tages i perspektiv, må der i direkte relation til rapportens indledende kapitel argumenteres for, at DGI objektivt set er en begrænset selvstændig spiller på fodboldens marked. DGI organiserer en yderst begrænset andel af både klubberne og medlemmerne, uden at disse ligeledes er at finde i DIF-regi. Isoleret betragtet er Firmaidrætten en markant større markedsaktør.

Samlet set bør disse forenings- og medlemsoverlap være en god anledning til at diskutere, hvilke aktører man fra DBU's og DIF's side bør opfatte og betragte som konkurrerende.

## **FODBOLDKULTUREN I SPECIALFORBUND - INTERNT I DIF**

I det følgende afsnit sættes der fokus på den foreningsorganiserede fodboldkultur, som udspiller sig i DIF. I ovenstående figur er DIF's fodboldkultur repræsenteret med den røde cirkel, hvor der er i alt 340.722 medlemmer og 2.174 foreninger, der har registreret medlemmer under aktiviteten 'fodbold'.

Følgende fire specialforbund har i 2013 registreret fodboldspillere i Det Centrale Foreningsregister (CFR): Dansk Boldspil-Union (DBU), Dansk Arbejder Idrætsforbund (DAI), KFUM's Idrætsforbund (KFUM), Dansk Militært Idrætsforbund (DMI). Dertil er en mindre gruppe af fodboldspillere registreret som medlemmer under 'DIF øvrige'.

De mange fodboldspillende medlemmer fordeler sig således i DIF's medlemssystem:

**Tabel 11 - Specialforbund i DIF med fodboldspillere**

Specialforbund	Medlemstal 2013
DBU:	329.955 medlemmer
DAI:	28.400 medlemmer
KFUM:	8.364 medlemmer
DMI:	281 medlemmer
DIF øvrige <sup>6</sup>	1.386 medlemmer

Den klart største udbyder af fodbold i DIF er DBU, men det relativt store medlemstal i Dansk Arbejder Idræt på 28.400 medlemmer viser, at der er en fodboldkultur ved siden af DBU. Også KFUM's 8.364 medlemmer repræsenterer et medlemstal, der ikke er til at ignorere.

Som tilfældet var med medlemsoverlappet mellem de tre hovedorganisationer, er der også et overlap i medlemstallet internt i DIF mellem de respektive specialforbund. Ved at krydse de informationer vi har, kan fællesmængden indenfor aktiviteten 'fodbold' mellem de respektive specialforbund identificeres nærmere, hvilket er gjort i nedenstående tabel.

**Tabel 12 - Medlemsoverlap af registrerede fodboldmedlemmer i DIF's specialforbund**

Gruppering	Specialforbund				
	DBU	DAI	KFUM	DMI	Øvrige DIF
DBU	303.686	17.928			
DAI		9.143			
DMI				218	
KFUM			20		
DBU/DAI	17.928				
DBU/DAI/KFUM	1.329	1.329	1.329		
DBU/KFUM	7.015		7.015		
Øvrige DIF					1.386
<b>Total</b>	<b>329.955</b>	<b>28.400</b>	<b>8.364</b>	<b>218</b>	<b>1.386</b>

Ovenstående tabel giver en nuanceret indsigt i de respektive specialforbunds fællesmængder. Tabellen viser krydsningen mellem de respektive specialforbunds samlede medlemsantal indenfor fodbold i den nederste række. Dertil viser tabellen de respektive fællesmængder mellem specialforbundene.

Den klart største fællesmængde findes mellem DBU og DAI, som deler 17.928 medlemmer. Dette svarer til, at 63,1 pct. af fodboldmedlemmerne i DAI er medlemmer af en klub, der også er optaget i DBU. Tilbage i DAI er en medlemsmængde på i alt 9.143 unikke DAI-medlemmer, som altså udelukkende spiller fodbold i DAI-regi.

Et nærmere studie af DAI's 9.143 unikke medlemmer viser, at langt hovedparten af dem, nærmere bestemt 7.787 medlemmer, er organiseret i Københavns Kommune, hvor de spiller med i DAI's relativt omfattende

<sup>6</sup> I kategorien 'Øvrige DIF' er der typisk tale om flerstrengede foreninger, der har en gruppe af fodboldspillere, som ikke tilfører noget specialforbund i DIF.

turneringsvirksomhed. Denne er i modsætning til DBU Københavns turneringsvirksomhed oftest organiseret på mindre 7-mands hold, der ofte består af en fasttømret gruppe af venner, bekendte og arbejdskolleger. Disse små DAI-klubber, der ønsker at spille turneringsfodbold på et lavere motionsniveau, spiller derfor ofte på små og mere lukkede hold, som ikke umiddelbart er interesserede i at optage nye medlemmer, der kommer ind 'fra gaden'. Heraf er graden af formelt foreningsorganisering også ganske ubetydelig, da organiseringen primært omhandler kampafvikling og knapt så meget træning.

Forklaringen på, at DAI især i Københavns Kommuner er ganske stor skyldes med stor sandsynlighed en række gamle idrætspolitiske forhold, som trækker tråde helt op til nutiden forhold. Dels tyder det på, at DBU København i sin tid ikke har ønsket at optage enkeltstående foreninger, der kun organiserer 7-mands hold. DBU Københavns bestemmelser siger således, at en forening skal have mindst ét 11-mands hold for at blive optaget. Forklaringen herpå er, at en mindre gruppe blot kan melde sig ind i en eksisterende fodboldklub. På denne måde understreger DBU Københavns ageren meget tydeligt, at en manglende politisk interesse i at optage og organisere voksne fodboldspillere kan få en række konsekvenser for de lokalpolitiske styrkeforhold og medlemstal.

På fodboldkulturen og idrættens markedsplads vil sådanne beslutninger ofte resultere i, at andre udbydere dukker op og tager over. Når efterspørgslen er til stede – vil en anden udbyder således dukke op før eller siden. I dette tilfælde var det DAI, der tog over og organiserede de motionsfodboldspillere, der fra et sportsligt perspektiv ikke er specielt interessante pga. det relativt lave niveau, som fodbolden spilles på. I fremtiden bør man dog være opmærksom på, at helt andre aktører kan entrere markedet målrettet den store gruppe af 'dårlige motionsspillere' i fodboldkulturen. Oversete medlemspotentialer og manglende interesse i 'de dårlige' motionister er således en meget klassiske vej til at invitere nye idrætsudbydere ind på banen, selvom det ikke var hensigten til at begynde med.

DAI har desuden oplevet en medlemsvækst i Københavns Kommune i det seneste år, hvor antallet af unikke DAI-medlemmer, der udelukkende er organiseret i DAI er gået fra 8.507 medlemmer til 9.143 medlemmer – en procentvis stigning på 7,5 pct. på blot ét år. Væksten vidner om, at der med stor sandsynlighed er en stor efterspørgsel på at spille fodbold på mere fleksible og lidt mindre elitære præmisser end de, som DBU i dag tilbyder i DAI (se evt. bilag 2 – Oversigt over det unikke medlemstal i Dansk Arbejde Idrætsforbund – fordelt på 2001 og 2013 samt fordelt på kommuner).

DBU deler også et mindre antal medlemmer med KFUM på i alt 7.015 medlemmer, men da der stor set ikke er nogle unikke medlemmer tilbage i KFUM, er næsten samtlige medlemmer i KFUM ligeledes med i DBU-regi. Dertil er der også et mindre medlemsoverlap mellem DBU/DAI og KFUM på i alt 1.329 medlemmer. DGI har kun en ganske ubetydelig medlemsmængde, der spiller fodbold, og ligeså er der en lille rest af fodboldspillere i medlemskategorien 'DIF øvrige'.

Samlet set må ovenstående tabel læses på den måde, at DBU ikke er eneudbyder af fodbolden internt i DIF. Selvom hele 96,8 pct. af fodboldspillere i DIF er medlem af en DBU-forening, har især DAI en lang tradition for at udbyde motionsfodbold målrettet voksne udøvere, hvor den formelle foreningstilknytning er noget svagere, end det man typisk finder i DBU-regi.

For at illustrere denne pointe er der i nedenstående tabel lavet en mindre analyse af medlemsgennemsnittet pr. klub opdelt på hvert af de specialforbund, der har registreret fodboldspillere i DIF-regi. Nedenstående tabel er målt på unikke medlemmer, hvor DBU tildeles de medlemmer, der har overlap med andre specialforbund.

**Tabel 13. Gennemsnitlige antal fodboldmedlemmer pr. klub i DIF**

Specialforbund	Foreningstal	Medlemstal	Medlemstal pr. forening
DBU	1.658	329.995	199
DAI	467	9.143	20
KFUM	1	20	20
DMI	8	218	27
DIF øvrige	40	1.386	35
<b>Total</b>	<b>2.174</b>	<b>340.722</b>	<b>157</b>

Som det tydeligt fremgår af tabellen er der tale om en stor spredning på det gennemsnitlige medlemstal. Hvor DBU's gennemsnitlige klubstørrelse på 199 medlemmer dækker over flere årgange, flere forskellige aktiviteter og forskelligt sportsligt niveau, dækker de andre forbunds medlemsgennemsnit over helt andre klubkulturer, hvor der typisk kun er enkelte organiseret i den enkelte klub.

Heraf vil der selvsagt også være store forskelle på hvilket klubliv, der er tale om. DBU's klubber typisk vil have en klubfacilitet tilknyttet med omklædningsrum og adgang til klubbens eget fodboldanlæg, mens de andre specialforbund, som DAI, typisk er afhængige af fælleskommunale anlæg og faciliteter for at få deres fodboldaktivitet afviklet. I Københavns Kommuner afvikles flertallet af DAI's aktiviteter således på Kløvermarken, hvor de samtidig bruger fælleskommunale omklædningsfaciliteter.

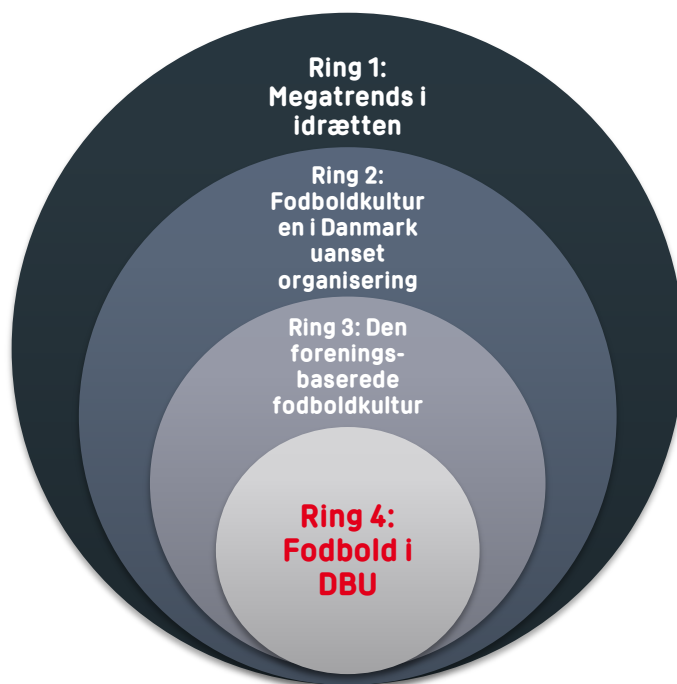
DBU bør i forlængelse af ovenstående vurdere, om de fortsat skal betragte DAI som en intern DIF-konkurrent, eller om de snarere skal forsøge at indgå samarbejdsaftaler og udviklingsprojekter med DAI, da DAI tilsyneladende har formået at tiltrække og fastholde en større gruppe af de voksenmotionister i storbyerne, som DBU's klubber ikke hidtil har evnet at appellere til.

**67,9 PCT. AF  
SAMTLIGE  
FORENINGS-  
ORGANISEREDE  
FODBOLDSPILLERE I  
DANMARK ER  
MEDLEMMER AF EN  
KLUB, DER BÅDE ER  
ORGANISERET I DIF  
OG I DGI**

## RING 4: FODBOLDKULTUREN I DBU

I den afsluttende ring 4 er der fokus på den foreningsorganiserede fodboldkultur i DBU's klubber. Der ses nærmere på medlemstallets udvikling samt de geografiske forskelle, som udviklingen dækker over. Dertil ses der nærmere på alderskategoriers udvikling, på kønsforskelle i DBU's medlemstal samt på fremskrivninger af medlemstal i den kommende periode, der er præget af et lavere børnetal i samfundet. Afslutningsvis inddrages også en række aktivitetstal, der ser på omfanget af officielt afviklede kampe i DBU's lokalunioner.

**Figur 14 - Fodboldkulturer i Danmark - fokus på ring 4**



Når foreningerne indrapporterer medlemstal i det Centrale Foreningsregister (CFR), skal de opdele deres medlemstal indenfor køn samt fem specifikke aldersgrupperinger. De indtastede data gør det muligt at identificere en lang række forskelle og udviklingstendenser indenfor specifikke idrætsaktiviteter og specialforbund.

Via CFR's oprettelse blev der også ændret nogle forhold vedrørende medlemsregistreringen med virkning fra 2012. I denne sammenhæng er der derfor primært fokus på de ændringer, der indtruffet i DBU fra 2012 til 2013. Dog er der med hensyn til aldersgruppernes og kønsfordelingens udvikling en række historiske data, som rækker tilbage til 2006, hvor en række nye alderskategorier blev indført.

### DBU - HELE DANMARKS SPECIALFORBUND?

De seneste medlemstal fra 2013 hentet i CFR viser, at DBU fortsat er DIF's suverænt største specialforbund med 329.955 medlemmer. DBU er efterfulgt af Dansk Svømmeunion med 170.639 medlemmer som det næststørste og Danmarks Gymnastik Forbund med 166.711 medlemmer som værende det tredjestørste.

DBU oplevede dog et stort numerisk medlemsfald fra 2012 til 2013 på 11.387 medlemmer, hvilket er et samlet fald på 3,3 pct. Det procentuelle fald synes ikke helt så dramatisk, som det ser ud i numeriske tal grundet DBU's



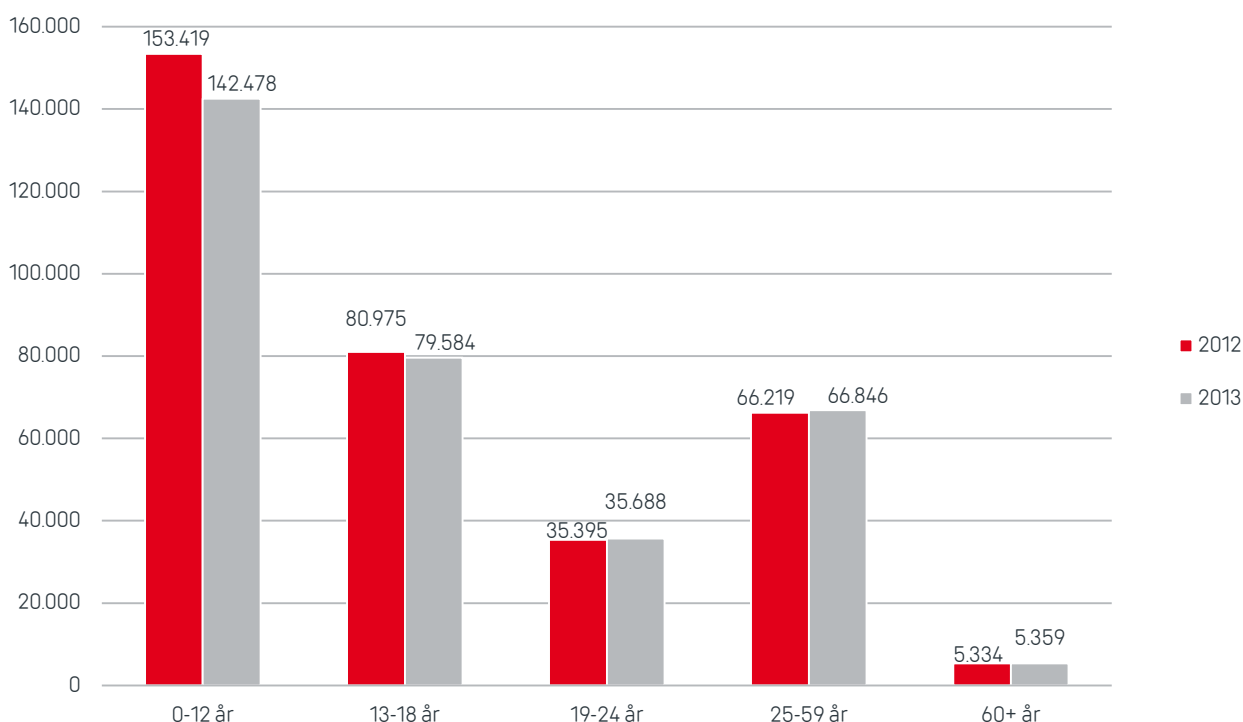
i forvejen store medlemstal. Medlemsfaldet fra 2012 – 2013 er primært forekommet i aldersgruppen 0-12 år, hvor DBU har 10.941 færre medlemmer i 2013 svarende til en nedgang på lidt over 7 pct. i aldersgruppen.

DBU er dog fortsat DIF's største forbund for de 0-12 årige med i alt 142.478 medlemmer i 2013, men der er ikke længere så langt ned til Dansk Svømmeunion, der som det næststørste specialforbund har oplevet en stor medlemsvækst fra 2012 til 2013 og nu i alt organiserer 122.629 medlemmer i aldersgruppen 0-12 år. Man kan derfor argumentere for, at børnenes forældre i et vist omfang har valgt foreningsorganiseret svømning til som et supplement eller erstatning for klubfodbold. De kommende år vil vise om der er tale om en mere generel samfundstendens i nogle ændrede idrætsvaner blandt børn, eller om blot der er tale om et mere eller mindre tilfældigt udsving.

Medlemsnedgangen i denne aldersgruppe for DBU kan dog ikke udelukkende forklares med det generelt lavere børneantal i befolkningen. Selvom vi generelt ser nogle mindre årgange i de kommende år fem år i forhold til tidligere, så har DBU i procent af børneårgangen gået fra i alt 18,2 pct. af de 0-12 årige i 2012 til 17,1 pct. af børneårgangen i 2013. DBU's markedsandel blandt børnene er således svundet ind, og den DBU-organiserede fodboldkultur blandt børn står således svagere i 2013 end den gjorde i 2012.

For at nuancere dette billede kan nedenstående figurer inddrages. Figurene viser medlemstallene fra hhv. 2012 og 2013 fordelt på de fem officielle DIF-medlemskategorier.

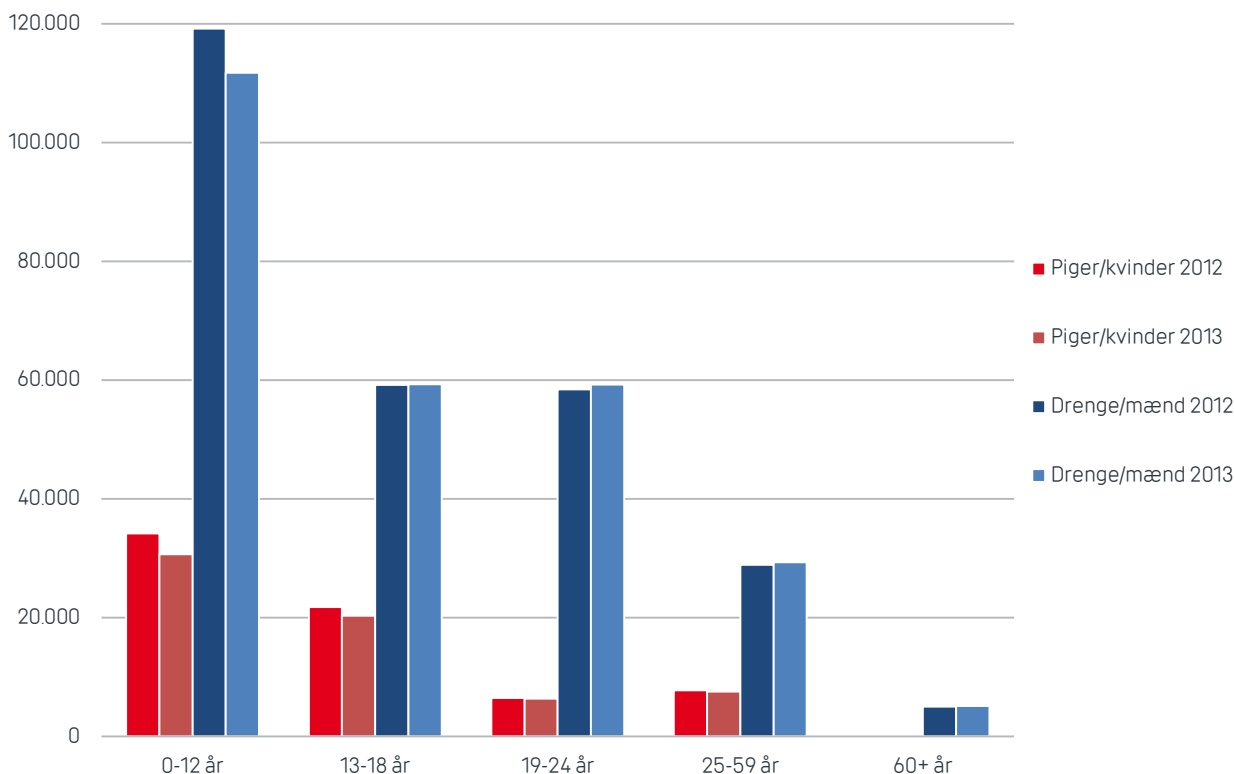
**Figur 15 - DBU's medlemstal inddelt i alderskategorier for årgang 2012 og 2013**



Når man ser på det samlede medlemstal er det tydeligt, at det største medlemsfald har fundet sted i alderskategorien 0 – 12 år. I denne alderskategori er der tale om et ganske dramatisk medlemstab på 10.941 medlemmer på kun ét år.

Når faldet i samme periode opdeles på køn, fremkommer en yderligere nuancering af billedet, hvilket kan ses i nedenstående figur.

**Figur 16 - DBU's kønsopdelte medlemstal i alderskategorier i årgang 2012 og 2013**



Blandt drenge/mænd har nedgangen i medlemsfaldet ikke været helt så dramatisk som blandt piger/damer. Det samlede medlemsfald blandt drenge og mænd fra 2012 til 2013 kan opgøres til i alt på 6.002 medlemmer, svarende til et procentuelt fald på 2,2 pct. Det tilsvarende medlemsfald blandt piger/damer i samme periode er på hele 5.384 medlemmer, svarende til et procentuelt fald på hele 7,6 pct. Faldet kommer dog efter en lang årrække med medlemsvækst blandt piger under 19 år.

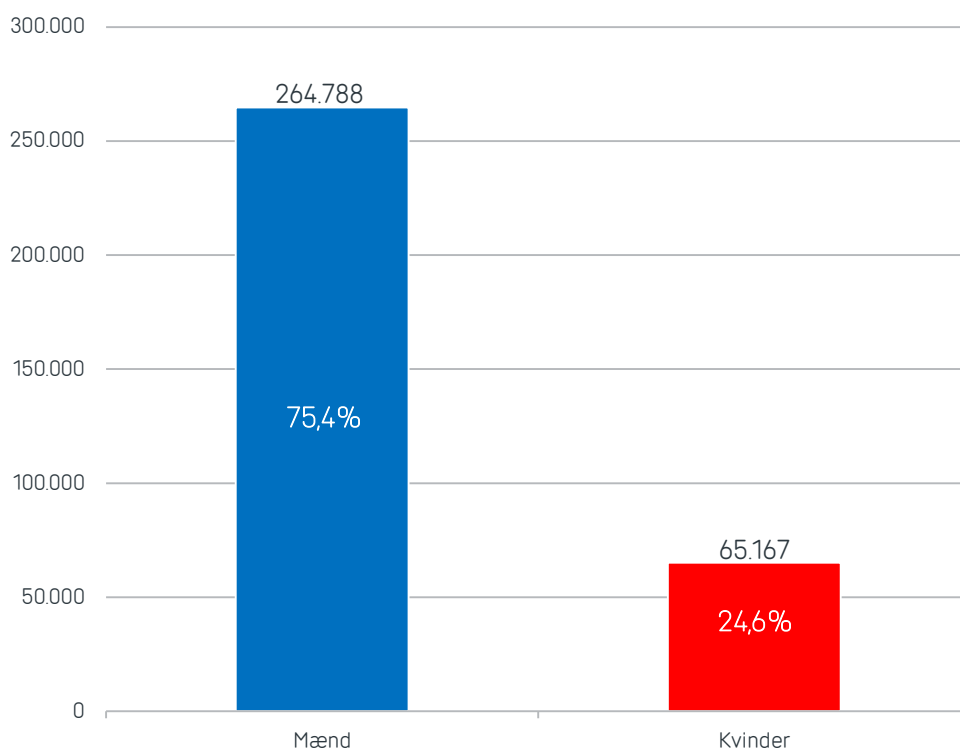
Når vi kan se, at medlemsfaldet er størst blandt de 0-12 årige, så giver anledning til nogle overvejelser om årsager hertil. Er det udtryk for nye tendenser i idrætsvaner blandt de yngste piger? Forholder det sig sådan, at drenge i stor stil kommer til fodboldklubberne af sig selv, mens pigerne på en anden måde skal lokkes til via aktivt opsøgende arbejde? Skal piger tilgodeses med tiltag og nye initiativer målrettet netop deres behov og ønsker?

Selvom piger i stor stil spiller sammen med drenge i de alleryngste årgange blandt fodboldbørnene, er der måske nogle andre forhold på spil blandt pigernes forældre? Måske har de forbehold, ønsker eller oplevelser af fodboldklubberne, som adskiller sig markant fra forældre til drengebørnene? Dette kunne være én ud af flere måder at blive klogere på årsagerne til de relativt store medlemstaber blandt pigerne i de yngste årgange. DBU bør holde øje med udviklingen og iværksætte tiltag mod yderligere frafald, såfremt udviklingen ønskes ændret.

Blandt piger mellem 0-12 år er DBU nu det tredjestørste specialforbund i DIF, da både svømning og gymnastik er større. På drengesiden er DBU det helt dominerende specialforbund – og overgås kun af andre foreningsidrætter som golf de ældre alderskategorier.

I forlængelse heraf var den samlede kønsfordelingen i 2013 i DBU's klubber på hhv. 75,4 pct. drenge/mænd og 24,6 pct. piger/kvinder – se nedenstående figur.

**Figur 17 - Kønsfordelingen i DBU 2013**

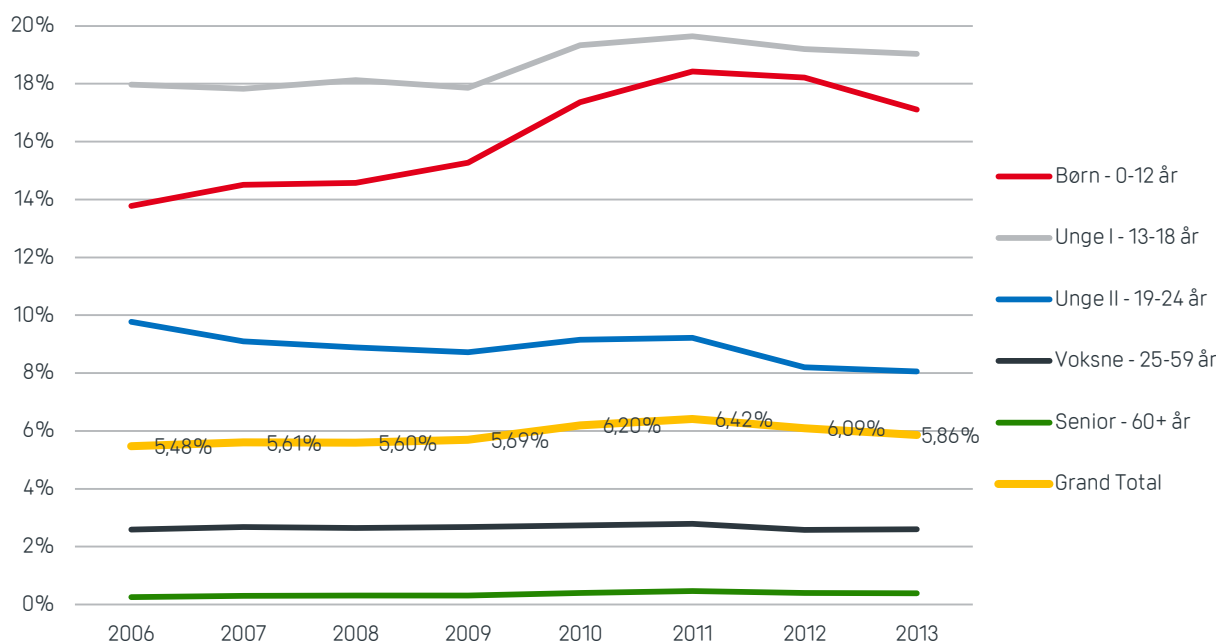


Der er derfor, på trods af pigernes entre i fodboldkulturen, tal om en ganske skæv kønsfordeling også i DBU. I DIF er der til sammenligning ca. 41 pct. kvinder, så fodboldklubberne er i DBU på denne konto medvirkende til at trække DIF's samlede gennemsnit ned.

Det er endvidere vigtigt at være opmærksom på, at det generelt lavere børnetal i de kommende årgange vil medføre et naturligt lavere medlemstal i de børnedominerede specialforbund. Både specialforbund og DIF vil således numerisk set organisere færre børnemedlemmer end i tidligere år. Netop derfor bliver fremskrivninger baseret på tidligere års procentandele af befolkningen et vigtigt mål i vurderingen af om idrætskulturer står stærkere eller svagere end tidligere.

I forlængelse heraf kan man se på de respektive aldersgruppers udviklingstendenser. I nedenstående figurer er DBU's medlemstal udregnet som andel af befolkningen, således at de enkelte aldersgruppers udvikling af befolkningen kan følges fra 2006 og frem<sup>7</sup>.

<sup>7</sup> I forbindelse med overgangen til det Centrale Forenings Register i 2012 ændrede man alderskategorierne 'Voksne' (fra 25-60 til 25-59) og 'Senior' (fra 61+ til 60+). Da medlemmerne ikke er registreret på årgange, har vi valgt at ændre betegnelsen på historiske medlemstal, hvorfor der må forventes mindre afvigelser fra 2011 til 2012 begrundet i dette.

**Figur 18 - Aldersgruppernes udsving 2006-2013 i andel af befolkning**

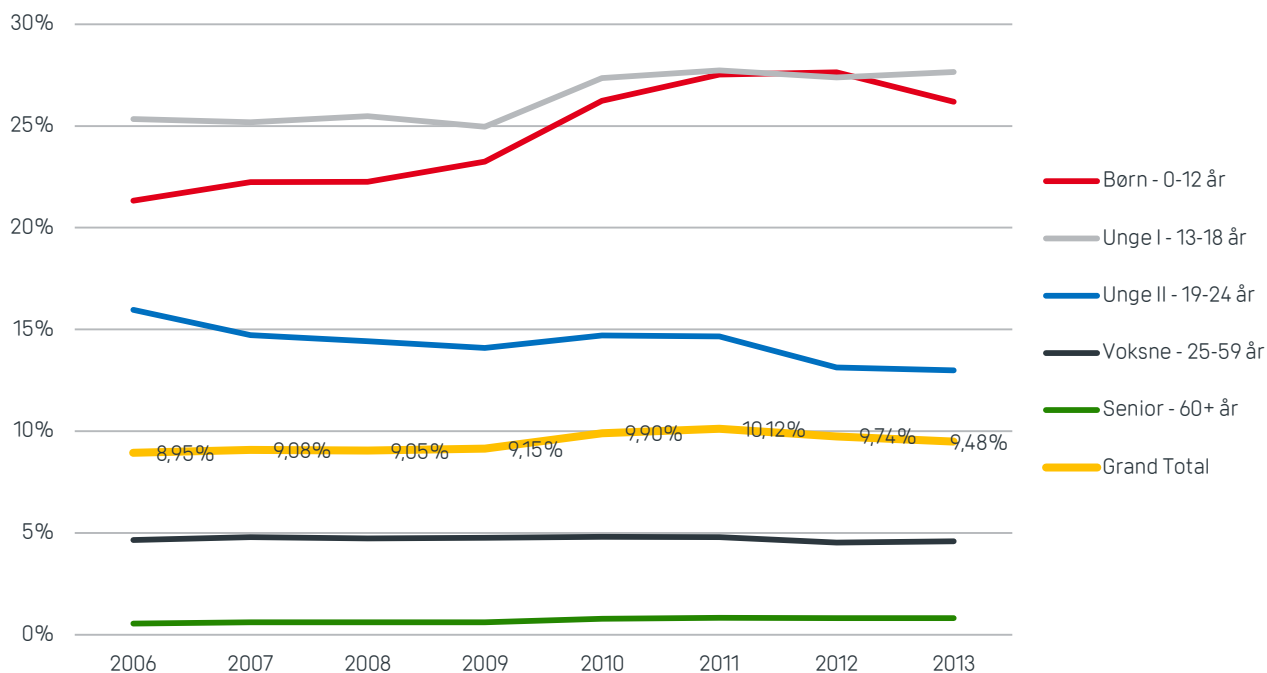
Den gule streg (Grand Total) viser den samlede udvikling for DBU's totale medlemstal. Som det kan ses har DBU ligget nogenlunde stabilt i medlemsudviklingen af befolkningen siden 2006 – dog med en tendens til en stigning fra 2006 til 2011 og siden et mindre fald, således at DBU i 2013 organiserer 5,86 pct. af den samlede befolkning.

De største udsving ses i denne sammenhæng i de tre yngste alderskategorier: Børn fra 0 – 12 år, unge fra 13 – 18 år samt unge fra 19 – 24 år. I den yngste alderskategori har DBU været vidne til en markant øget andel af befolkningen siden 2006, hvor man er gået fra under 14 pct. af befolkningen i denne aldersgruppe til i dag at organisere 17,11 pct. På trods af de seneste års nedgang er denne generelle udvikling ret markant og udtryk for at DBU's fodboldkultur har formået at organisere ca. hvert sjette barn. Det samme gør sig gældende for ungekategorien for børn mellem 13 og 18 år, der har ligget på et generelt stabilt niveau siden 2006.

Den bagvedliggende forklaring skal med stor sandsynlighed findes i DBU's arbejde med at tilpasse fodboldaktiviteterne mere efter børnenes behov end omvendt – at børnene skulle tilpasse sig fodboldklubbens.

I 2005 og 2006 introducerede DBU således et radikalt anderledes tankesæt, der blev formuleret i hæfteudgivelsen 'DBU holdninger og handlinger', hvor temaer som niveaudeling, selektion, turneringsstruktur, banestørrelser, resultatformidling og trænings for børn og unge blev sat til debat i DBU-klubberne. Omlægningen af børnefodbolden tog herefter for alvor fart og resulterede blandt andet i en større medlemssøgning til klubberne (Dansk Boldspil-Union, 2012).

For at illustrere den store forskel på drengenes og pigernes deltagelse er de to kommende figurer udarbejdet efter samme metode, hvor der ses nærmere på aldersgruppernes relative andel af befolkningen.

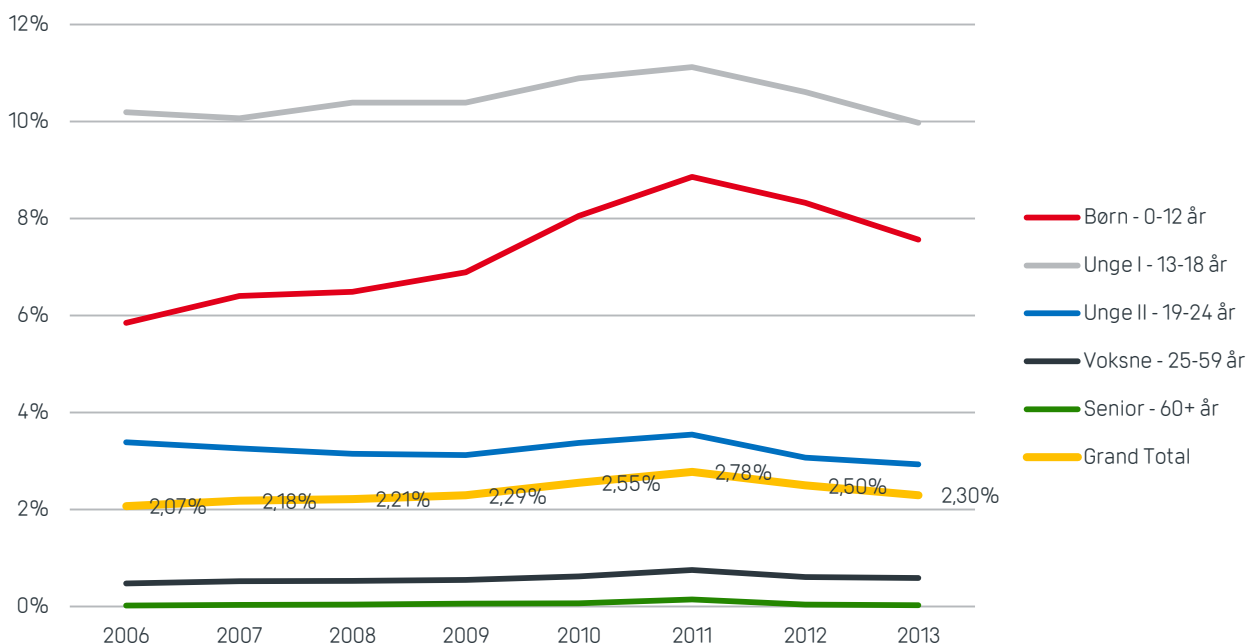
**Figur 19 - Drengene/mænd, aldersgruppernes udsving 2006-2013 i andel af befolkning**

Siden 2006 har det samlede medlemstal blandt drenge/mænd generelt haft en stabil og positiv udvikling fra 8,95 pct. i 2006 til 9,48 pct. i 2013. Væksten har især fundet sted blandt børnegruppen mellem 0 og 12 år, men også ungegruppen 1 mellem 13 og 18 år har i perioden oplevet flotte vækstrater.

For drengenes vedkommende er der tale om ganske høje andelstal af befolkningen for især de to yngste aldersgrupper, der begge siden 2010 har ligget på den flotte side af 25 pct. af befolkningen. Derimod er befolkningsandelen af ungegruppen 2 mellem 19 og 24 år faldet i samme periode fra 15,96 pct. i 2006 til 12,98 pct. i 2013. Konklusionen er derfor, at der også i foreningsfodbolden er tale om ganske drastiske frafald i løbet af teenageårene, hvor der ikke optaget mange nye medlemmer. Dette er sket samtidig med at frafaldet blandt de eksisterende medlemmer er ganske omfattende og stigende.

Afslutningsvis ser vi, at andelen af voksne mellem 25 – 59 år er ganske beskedne og slet ikke udviklinger sig i takt med det øvrige idrætsmarked blandt voksne. Selvom voksne mænd dyrker idræt som aldrig før, så gør de det tilsyneladende ikke i fodboldklubberne – og et betyder lidt forenklet sagt, at fodboldklubbernes samlede andel blandt i et kraftigt stigende idrætsmarked målrettet idrætsaktive voksne, gradvist bliver mindre og mindre.

Hvis vi herefter ser nærmere på udviklingen blandt piger og damer, så ser udviklingen dog mere alvorlig ud.

**Figur 20 - Piger/kvinder, aldersgruppernes udsving 2006-2013 i andel af befolkning**

Den samlede andel af befolkningen har for pigers og damers vedkommende ligget på et relativt stabilt niveau siden 2006. I 2006 lå den på 2,07 pct. mens den i 2013 ligger på 2,3 pct. af befolkningen. Der har dog været tale om relativt store udsving blandt især de to yngste aldersgrupper. Det illustrerer, at pigefodbold i et vist omfang er gået hen og blevet en stor og ganske almindelig idrætskultur blandt piger. I de seneste år er den flotte vækst i medlemstallene for de yngste aldersgrupper dog blevet erstattet af en relativt dramatisk nedgang, hvor man på blot to år er faldet fra 8,9 pct. at pigerne i alderen fra 0 – 12 år i år 2010 til 7,6 pct. i 2013.

Et fald på over ét procentpoint lyder måske ikke af meget, men i numeriske tal er der faktisk tale om ca. 6000 piger, der af en eller anden grund ikke i samme grad lader sig tiltale af foreningsorganiseret pigefodbold længere. Der er afgørende for DBU at holde skarpt øje med om denne negative udvikling fortsætter eller ej, således at der i løbet af kort tid kan iværksættes effektive initiativer målrettet pigegruppen, såfremt udviklingen fortsætter i forkert retning.

### FREMSKRIVNING AF DBU'S MEDLEMSTAL

Baseret på medlemstallene fra 2006 til 2013 er det muligt at lave en fremskrivning for DBU's medlemstal. Fremskrivninger er som udgangspunkt altid behæftet med usikkerhed og jo længere man kommer frem i tiden, jo mindre alvorligt bør man betragte fremskrivninger.

Denne form for fremskrivning tager både højde for den gennemsnitlige årlige stigning for hver af de fem officielle aldersgrupper, som man arbejder med i DIF, men den tager også højde for ændringerne i befolkningssammensætningen, således at de kommende årgange inden for de fem aldersgrupper er baseret på officielle fremskrevne tal for befolkningen, der er hentet i Danmarks Statistik. Når fremskrivningen foretages for hver af DIF's fem aldersgrupperinger kan også det samlede medlemstal summeres sammen.

Først beregnes den gennemsnitlige procentuelle årlige vækst for hver af de fem aldersgrupper. Dette gøres fra år 2006 og frem til 2013. Den årlige procentuelle medlemsvækst er i denne periode beregnet til fælgende gennemsnitlig udvikling inden for de fem alderskategorier:

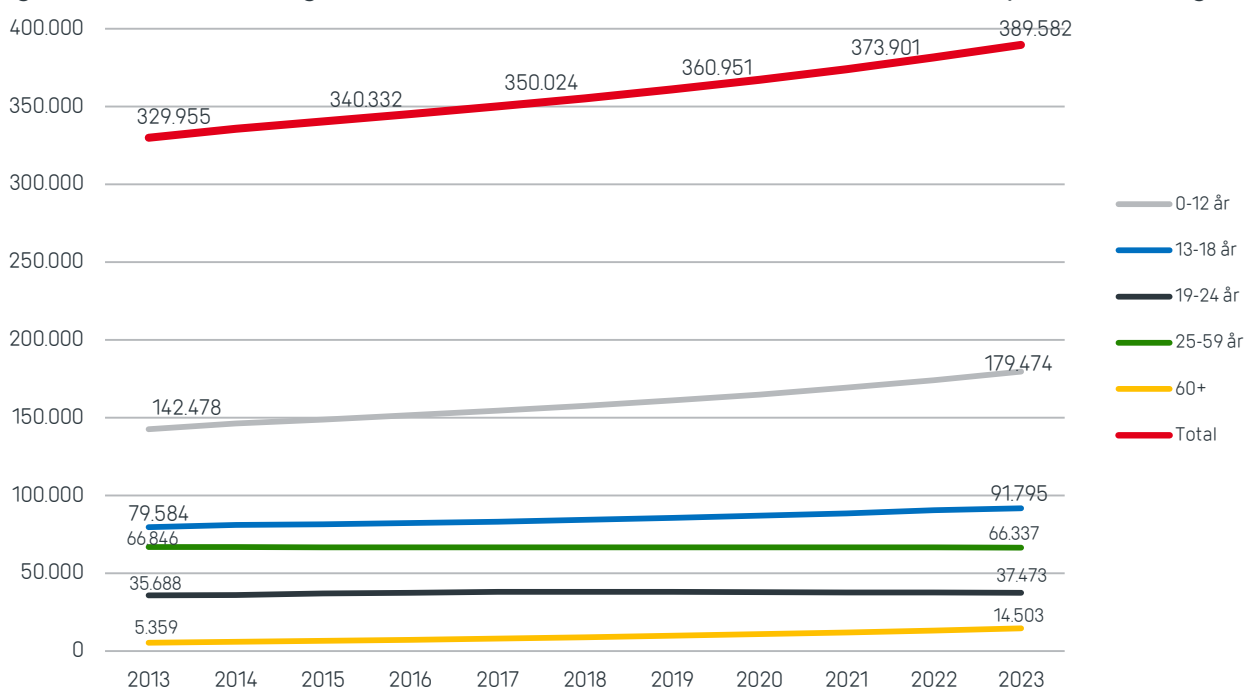
**Tabel 14 - Gennemsnitlig fremskrivningsprocent for de fem aldersgrupper**

Aldersgruppe	Gns. årlig udvikling i medlemstal
0-12 år	2,6 %
13-18 år	1,8 %
19-24 år	0,7 %
25-59 år	-0,2 %
60+	9,5 %

Ved at gøre fremskrivningsprocenten til et gennemsnit af udviklingen fra 2006- til 2013 tages der højde for både gode og dårlige år, hvorved der er taget højde for udsving, som også kan forekomme fremadrettet. Den meget centrale metodiske antagelse er, at disse års samlede gennemsnitlige procentuelle medlemsudvikling fra 2006-2013 derfor vil fortsætte uændret i fremtiden. Dette er selvsagt en metodisk præmis, der er meget usikker, da den afhænger af mange forskellige forhold.

Dernæst udregnes hvor stor en andel af befolkningen det nuværende medlemstal svarer til, hvorefter den gennemsnitlige fremskrivningsprocent fordeles ud på de fem respektive aldersgrupperinger. DBU bliver således tildelt en relativt procentuelt medlemsvækst/-tab afhængigt af hvordan den respektive alderskategoris befolkningstal udvikler sig i de kommende år. Nedenstående figur viser medlemsudviklingen ti år ud i fremtiden – altså frem til år 2023 for hver af de fem alderskategorier.

**Figur 21 - Fremskrivning af det samlede medlemstallet i DBU - samt fordelt på alderskategorier**



Samlet set er der tale om en relativt pæn medlemsfremgang (markeret med rødt) i de kommende 10 år. Fra de nuværende 329.995 medlemmer til de estimerede 389.582 medlemmer i 2023. Fremgangen er primært baseret på den relative store gennemsnitligt medlemsvækst blandt den yngste aldersgruppe blandt de 0 – 12 årige, der, med de metodiske forudsætninger in mente, går fra 142.478 medlemmer i 2013 til 179.474.

Forklaringen skal findes i, at DBU samlet set siden 2006 har oplevet ganske pæne procentuelle gennemsnitlige medlemsstigninger. Uanset de seneste års medlemsnedgang fra 2011 og frem er den tidligere medlemsvækst i årrækken fra 2006 – 2010 således markant større, hvilket betyder, at den årlige vækst i gennemsnit har været på 2,6 pct. Dette fremskrives til børnetallet, der efter 2020 igen tager fart efter en længere årrække med stadig mindre fødselstal og dertilhørende små børneårgange.

De generelt større børneårgange fra 2020 og frem vil længere ude i fremtiden rumme store medlemspotentialer for DBU. Såfremt de metodiske forudsætninger for fremskrivningen holder, vil der også i aldersgrupperne 13-18 år samt blandt den ældste aldersgruppe på 60+ år også være medlemsvækst i vente her.

Væksten blandt de ældste på 60+ repræsenterer den største procentuelle største medlemsstigning i fremskrivningen på hele 270 pct. Denne vækst skyldes dog ikke, at DBU i de seneste år har formået at mobilisere markant ældre fodboldinteresserede medlemmer via udvikling af aldersrelaterede træningskoncepter med ældre medlemmer i sigte. Væksten skal forklares med henvisning til den generelle befolkningstilvækst i den ældre befolkningsgruppe, der i de kommende 20 år vil opleve stor befolkningstilvækst med over 20.000 nye indbyggere i denne alderskategori hver eneste år frem til år 2029. Såfremt DBU kan udvikle og lancere nogle koncepter, der appellerer til befolkningsgruppen på over 60 år, synes der således at være flotte medlemsstigninger at hente.

Derimod ligger både medlemstallet blandt de 19 – 24 årige samt de 25 – 59 årige fuldstændigt stabilt over tid. Dette er ganske bemærkelsesværdigt, da der blandt den voksne befolkning ses en generelt tendens til at fortsætte et idrætsaktivt liv (Pilgaard, 2009; Laub, 2013).

Det betyder med andre ord, at DBU's andel i et generelt stigende idrætsmarked ligger helt stille. Derved risikerer DBU over for denne meget store befolkningsgruppe på mellem 25 – 59 år, der i fremtiden til stadighed vil rumme over 2,5 mio. indbyggere, at være en yderst marginal idrætsudbyder. Mange af disse voksne vil selvsagt være forældre til et eller flere børn, der dyrker fodbold i DBU-klubber, men måske ville det være på tide at betragte den store forældregruppe som potentielle nye medlemme frem for at lade dem stå på sidelinjer landet over.

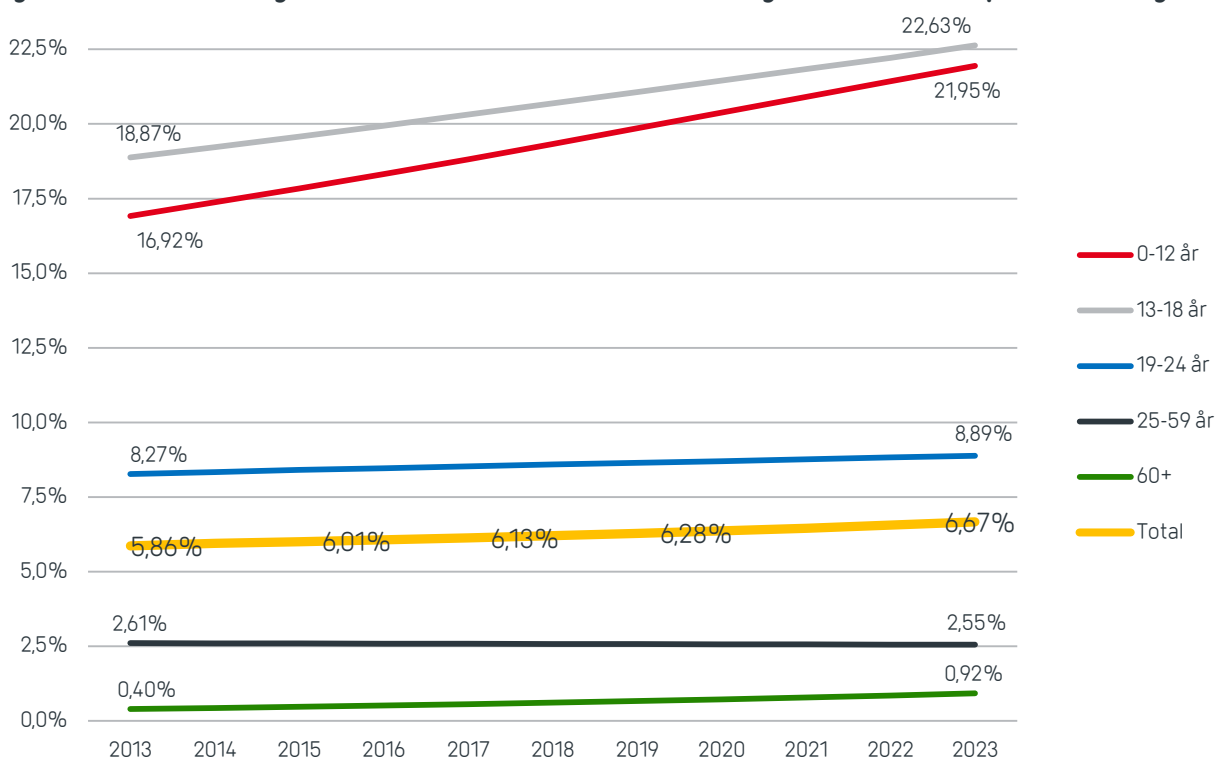
Udefra set er det intet, der tyder på, at voksne idrætsudøvere generelt er uinteresserede i at dyrke fodbold. Udfordringen er snarere, at der tilsyneladende ikke er rigtige DBU-produkter på hylden over for disse mange voksne motionister og forældre, der dyrker idræt som aldrig før. De voksnes valg af idrætsudbyder er 'blot' nogle andre end DBU (og foreningsidrætten generelt), hvilket stiller spørgsmålstegn til om DBU, unionerne og de lokale foreningerne i fremtiden risikerer at overse et oplagt marked for motionsfodbold, hvor der kan udvikles nye fleksible fodboldprodukter, der kan passes ind i en hektisk voksentilværelse og hverdag.

Pointen fra tidligere går derfor igen også i denne sammenhæng: Hvis ikke DBU selv gør noget aktivt over for denne voksne målgruppe, så er der stor risiko for, at det er andre aktører, der kommer på banen i forsøget på at organisere fodboldaktiviteter for den stærkt voksnes gruppe idrætsaktive, der er rundet de 25 år.



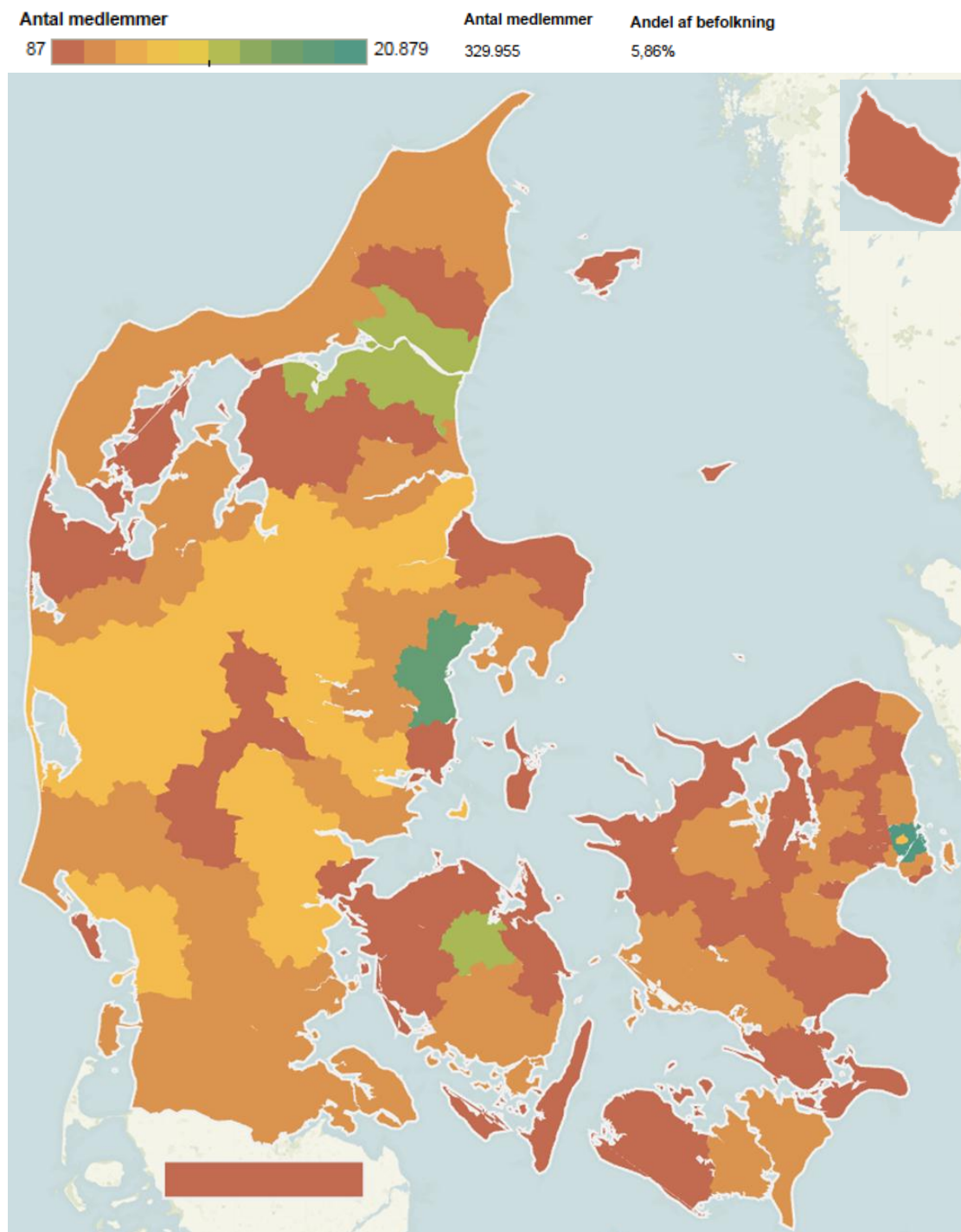
Ovenstående figur kan også omregnes til procentandele af befolkningen, hvilket er tilfældet i nedenstående figur. Den totale medlemsandel af befolkningen er markeret med gult.

**Figur 22 - Fremskrivning af det samlede DBU-andel af befolkningen - samt fordelt på alderskategorier**



### DBU'S 2013-MEDLEMSTAL FORDELT PÅ KOMMUNER

De sidste datakørsler, som dette afsnit indeholder, rummer data fordelt på landets kommuner. Intentionen er at identificere de geografiske forskelle, som træder frem, når det kommer til DBU's medlemstal. Selvom der ikke er sikkerhed for, at medlemmer overholder kommunegrænserne, når de spiller fodbold i DBU, så antager vi i nedenstående analyser, at medlemmerne er bosiddende i den kommune, som deres foreningsknytning også er i. Det første kort tager udgangspunkt i medlemstallene i kommunerne – altså hvor mange medlemmer DBU organiserer i de i alt 1.658 klubber i DBU.

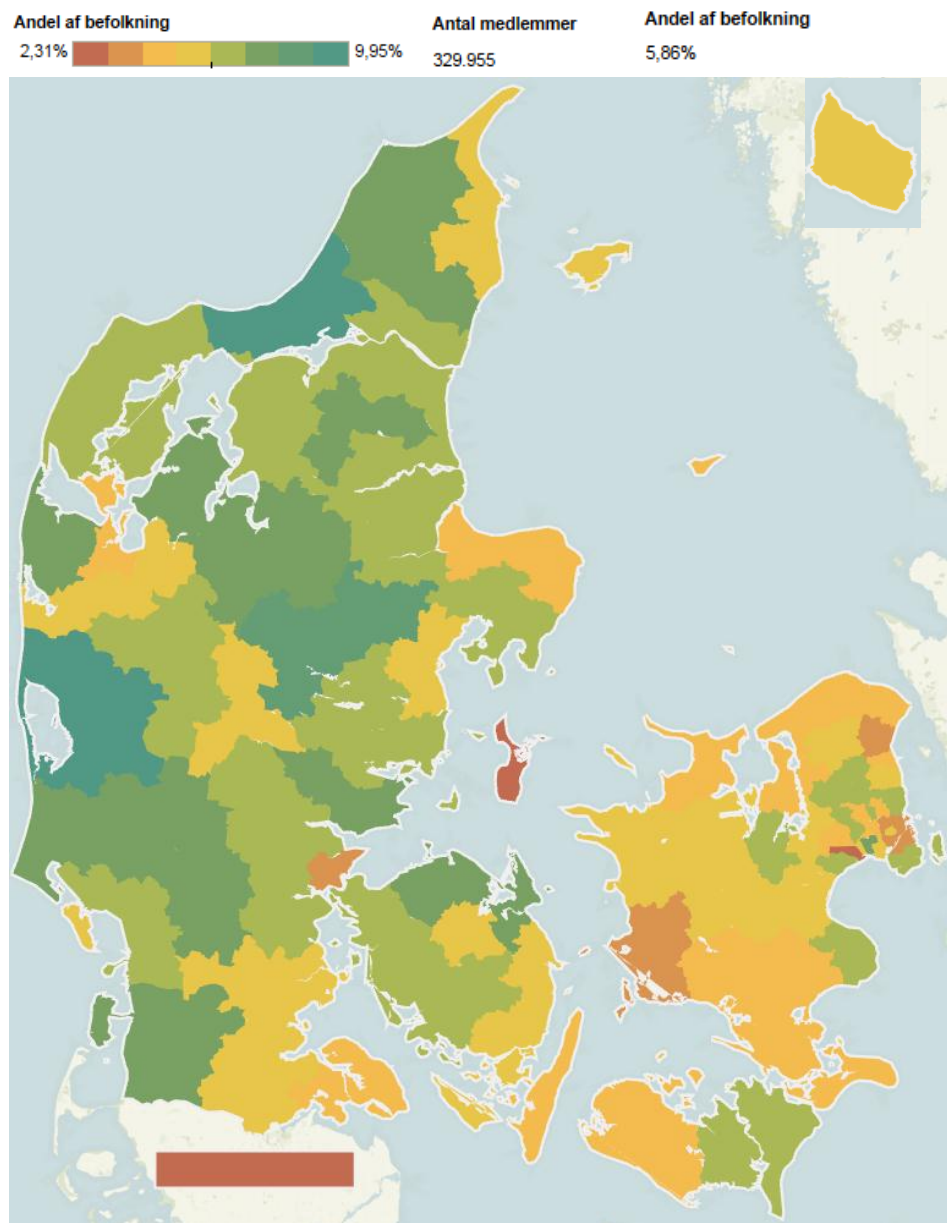
**Figur 23 - DBU's medlemstal fordelt på kommuner**

På kortet kan man se, at de store og folkerige kommuner også har de største medlemstal. De kommuner, der er markeret med grønt har således større medlemstal end de kommuner, der er markeret med gult, orange og rød.

Sammenfaldet mellem indbyggertal og medlemstal er ikke overraskende, hvorfor storbyerne også er markeret med en mørkegrøn farve, der symboliserer en øget koncentration af medlemmer. Dog er

spredningen fra kun 87 medlemmer kommunen med færrest medlemmer til over 20.000 medlemmer i den kommune med flest medlemmer et interessant studie i de store forskelle, som DBU's fodboldkultur dækker over (se bilag 3 – Tabel med kommuneoversigt over DBU's medlemstal 2013). På det næste kort er der fokus på en lidt mere interessant analyse. Her er der nemlig tale om DBU's medlemstal som procentandel af den lokale kommunale befolkning.

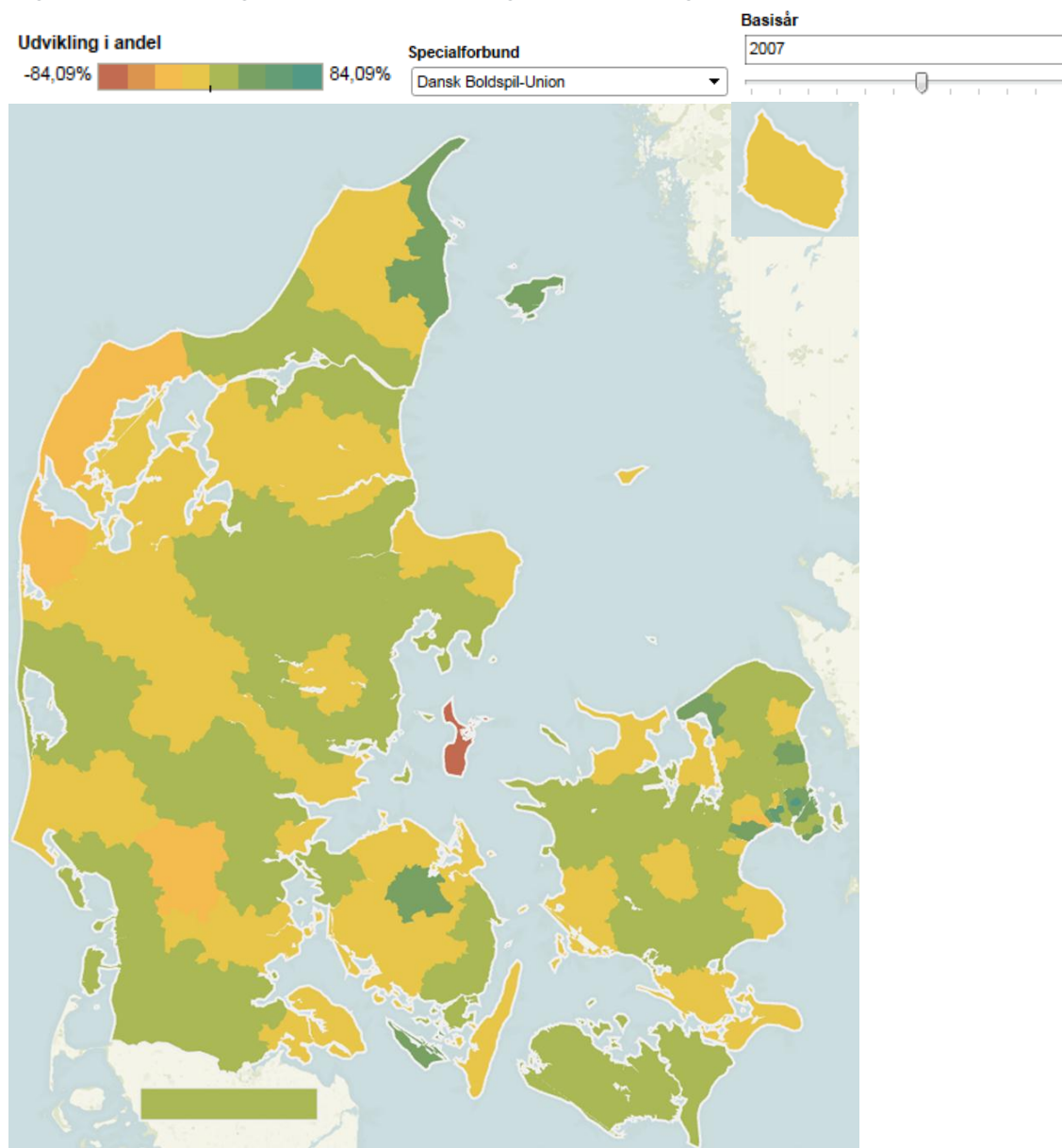
**Figur 24 - DBU's medlemstal i 2013 med andel af den kommunale befolkning**



I ovenstående andelsberegning af lokalbefolkningen er der enorme forskelle at spore – fra kun 2,3 pct. af befolkningen i den kommune med lavest andel DBU-medlemmer til hele 9,6 pct. i den kommune med den højeste andel af DBU-medlemmer. I forhold til forrige kort er det interessant, at de store byer nu fremstår helt anderledes svagt i sammenligning med andre. Fodboldkulturen er således stærkest i Midt-, Vest- og Nordjylland, mens store dele af især Syd- og Vestsjælland står relativt svagt (se evt. bilag 4 – Tabel over DBU'S andel af kommunernes befolkning i 2013).

På det afsluttende kort kan udviklingen i medlemstallets andel af den kommunale befolkning fra 2012 til 2013 ses. Da der af metodiske hensyn udelukkende er tale om ét års udvikling, bør nedenstående kort ikke tillægges alt for stor betydning, men de illustrerer dog meget fint, at der er store forskelle på hvordan fodboldkulturen og DBU's position har udviklet sig på blot ét år.

**Figur 25 - Udvikling i andel af befolkning i hhv. 2007 og 2013 fordelt på kommuner**



Kortet afslører, at der er stort set lige mange af kommunerne i 2013 har et lavere medlemstal som et højere medlemsandel ift. det kommunale indbyggertal end tilfældet var i 2007. Dog afslører også kortet også store udsving og forskellige lokale tendenser, der potentielt kan forklares med henvisning til klubledelse og -drift.

Den store spredning mellem kommunen med den største tilbagegang på hele -69,4 pct. (Samsø Kommune) og kommunen med den største fremgang på hele 84,09 pct (Frederiksberg Kommune). Den enorme forskel på

udviklingen siden 2007 påkalder sig behovet for at gå mere kvalitativt til værks i forsøget på at forklare de bagvedliggende årsager kommunerne imellem (se evt. også bilag 5 - Tabel med andel i af kommuners befolkning i hhv. 2007 og 2013).

Er udviklingstendenserne udtryk for tilfældigheder, eller er der tale om, at de kommuner med andelsfremgang har iværksat nye aktiviteter, der har appelleret til en større gruppe af borgere? Er klubber med medlemsvækst karakteriseret med mere engagerede og fremsynede foreningsledere end andre? Studier af 'best practise' i de mørkegrønne kommuner kan således være en frugtbar metode til afdækning af hvilke forhold, der gør sig gældende og hvilke forhold i de lokale klubber, der en positiv forskel på medlemssiden. Omvendt kan kvalitative studier af 'worst practise' i de mørkerøde mørkegule kommuner også være lærerige i relation til hvad man bør forhindre eller undgå for at forhindre eller sætte en stopper for en negativ medlemsudvikling.

I de seneste to år fra 2012 til 2013 er der kun i alt 16 ud af de i alt 98 kommuner har i perioden 2012-2013 oplevet medlemsvækst i andelen af den kommunale befolkning. I nedenstående tabel kan de repektive kommuner med andelsvækst ses (se evt. også bilag 6 - Tabel med medlemsudviklingen i andel i af kommuners befolkning).

**Tabel 15 - oversigt over kommuner med procentvækst i andel af kommunernes befolkning**

Kommunenavn	Indbyggere	Medlemstal	Andel	Udvikling 2012-2013 i %
Hedensted	45.868	3.273	7,14 %	10,88 %
Rødovre	37.351	1.556	4,17 %	10,40 %
Gladsaxe	66.030	2.780	4,21 %	8,75 %
Kerteminde	23.787	1.588	6,68 %	7,79 %
Ringsted	33.217	1.634	4,92 %	7,28 %
Frederikshavn	60.775	3.222	5,30 %	7,26 %
Greve	47.980	3.066	6,39 %	6,82 %
Ringkøbing-Skjern	57.529	5.615	9,76 %	1,93 %
Frederiksberg	102.029	5.264	5,16 %	1,67 %
Dragør	13.917	908	6,52 %	1,65 %
Bornholm	40.715	2.240	5,50 %	1,56 %
Billund	26.357	1.929	7,32 %	1,45 %
Herning	86.595	5.839	6,74 %	0,45 %
Aabenraa	59.208	3.526	5,96 %	0,43 %
Morsø	21.189	1.431	6,75 %	0,11 %
Halsnæs	30.803	1.467	4,76 %	0,10 %

### DBU OG FRIVILLIGHEDSUNDERSØGELSEN 2010

Det følgende afsnit omhandler DBU-foreningers besvarelser på en omfattende undersøgelse af frivillige i idrætsforeninger organiseret under DIF. Den såkaldte 'Frivillighedsundersøgelse' blev gennemført i 2010, hvor samtlige idrætsforeninger, der på undersøgelsestidspunkt var organiseret under DIF, blev opfordret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Hovedresultaterne blev efterfølgende offentliggjort i en rapport fra

2012 (Laub, 2012). I rapporten er der dog ikke specifik fokus på de enkelte specialforbund og forskellene imellem dem.

I analyserne i dette afsnit sammenlignes det samlede generelle billede, som respondenterne af undersøgelsen har tegnet. Dette sker for at vurdere, hvorvidt DBU er placeret bedre eller ringere end det samlede DIF-gennemsnit på en række udvalgte parametre. Dette kan give en indikation af, hvor DBU skal fokusere indsatsen fremadrettet indenfor frivillighedsområdet.

### Frivillighedsundersøgelsens datakvalitet

Før der analyseres på datasættet fra Frivillighedsundersøgelsen, er det vigtigt at se nærmere på undersøgelsens datakvalitet. Dette sker for at kunne vurdere, hvor valide de efterfølgende resultater reelt er. Samtlige foreninger under DIF blev inviteret til at deltage i den internetbaserede spørgeskemaundersøgelse, hvilket resulterede i en svarprocent på 50,4 pct. svarende til 5.203 foreninger. En svarprocent på 50,4 er yderst tilfredsstillende for en undersøgelse af denne type.

Foreningerne under DBU var dog en smule ringere til at besvare undersøgelsen end gennemsnittet i DIF, da 41,2 pct. af DBU's foreninger på daværende tidspunkt deltog, svarende til 685 foreninger og 45,9 pct. af den samlede medlemsbase i DBU. Disse oplysninger fremgår af tabellen herunder.

**Tabel 16 - Frivillighedsundersøgelsen og DBU**

2010	Medlemmer	Foreninger	Medlemmer pr. forening
DBU	356.764	1.663	214,5
Frivillighedsundersøgelsen for DBU	163.721	685	239,0
Medlemsandel i undersøgelsen	45,9 %	41,2 %	

Tabellen viser, at der på undersøgelsestidspunktet i gennemsnit var 214,5 medlemmer pr. forening i DBU, mens der i de deltagende foreninger i undersøgelsen var 239. Der er derfor tale om, at undersøgelsen er blevet besvaret af de lidt større klubber end den gennemsnitlige. Dette stemmer godt overens med det samlede indtryk i undersøgelsen, hvor det generelt er de lidt større foreninger, som har besvaret spørgeskemaet. Antagelsen på denne baggrund går også på, at det er de lidt mere ressourcerstærke foreninger end gennemsnitsforeningen, der har deltaget i undersøgelsen.

Alligevel vurderes det, at (foreningerne i undersøgelsen er repræsentative for hele DBU), hvorfor datasættet for DBU's vedkommende er ganske brugbart. Dette betyder også, at det antages, at de, der har deltaget i undersøgelsen, stort set svarer i overensstemmelse med, hvad svarene havde været såfremt, at alle foreningerne under DBU havde deltaget. De følgende resultater antages således at være gældende for DBU.

### De frivillige i DBU

I første omgang er det interessant at se nærmere på hvor mange frivillige, der er i DBU's klubber. Det skal understreges, at resultaterne er fra slutningen af 2010, og at der derfor kan være sket forskydninger henover de seneste fire år. For eksempel er det tidligere vist, at medlemstallet siden 2010 er faldet, hvilket sandsynligvis også har en betydning for nettoantallet af frivillige, der normalt følger medlemstallets op- og nedture. Omvendt er antallet af foreninger steget en smule, hvilket kan have en positiv afsmittende effekt på antallet af frivillige. Umiddelbart kan det antages, at disse to forhold nogenlunde opvejer og udligner hinanden, således at nedenstående estimer stemmer næsten overens med tilstanden i DBU-klubberne i dag.

I undersøgelsen er foreningslederne blevet bedt om at angive antallet af frivillige indenfor tre kategorier, hhv. 'trænere', 'ledere' og 'andre opgaver'. Hvis man tager disse besvarelser og ganger dem op med det reelle antal af foreninger i DBU, kan antallet af frivillige estimeres, hvilket ses i tabellen herunder.

**Tabel 17 - Antal frivillige i DBU**

DBU	Antal frivillige	Pr. forening	Medlemmer pr. frivillig
Trænere	47.776	28,7	7,1
Ledere	21.305	12,8	16,0
Andre opgaver	39.504	23,8	18,6
Total	108.586	64,5	3,1

Tabellen viser således et kvalificeret bud på antallet af frivillige, som DBU foreninger engagerede i 2010. Estimatet viser, at DBU i 2010 have ca. 108.500 frivillige i alt, fordelt på ca. 48.000 frivillige trænere, 21.000 frivillige ledere samt 39.500 frivillige til 'andre opgaver'. Hvad der helt præcist medregnes i kategorien 'andre opgaver' varierer fra idræt til idræt, men indenfor fodbold vil det sandsynligvis dække bl.a. holdledere og andre faste hjælpere, som klubberne trækker på til bl.a. vask af spillertøj, kørsel til og fra kampe, frivillig hjælp til afvikling af stævneaktiviteter samt andet forefaldende frivilligt arbejde (Laub, 2012; p. 131).

Tabellen viser, at der er gennemsnitligt er ca. 64-65 frivillige i hver klub, hvoraf de er ca. 29 er trænere, ca. 13 er ledere, og ca. 24 udfører 'andre opgaver'. Dette tal er dog ikke velegnet til at sammenligne med andre idrætsgrene, da størrelsen på fodboldklubber ikke er sammenlignelig med gennemsnitsforeningen i DIF.

I 2004 gennemførte DIF i samarbejde med DGI en stort set tilsvarende undersøgelse<sup>8</sup>, som blev gentaget i 2010. Udviklingen i antallet af frivillige kan aflæses i nedenstående tabel.

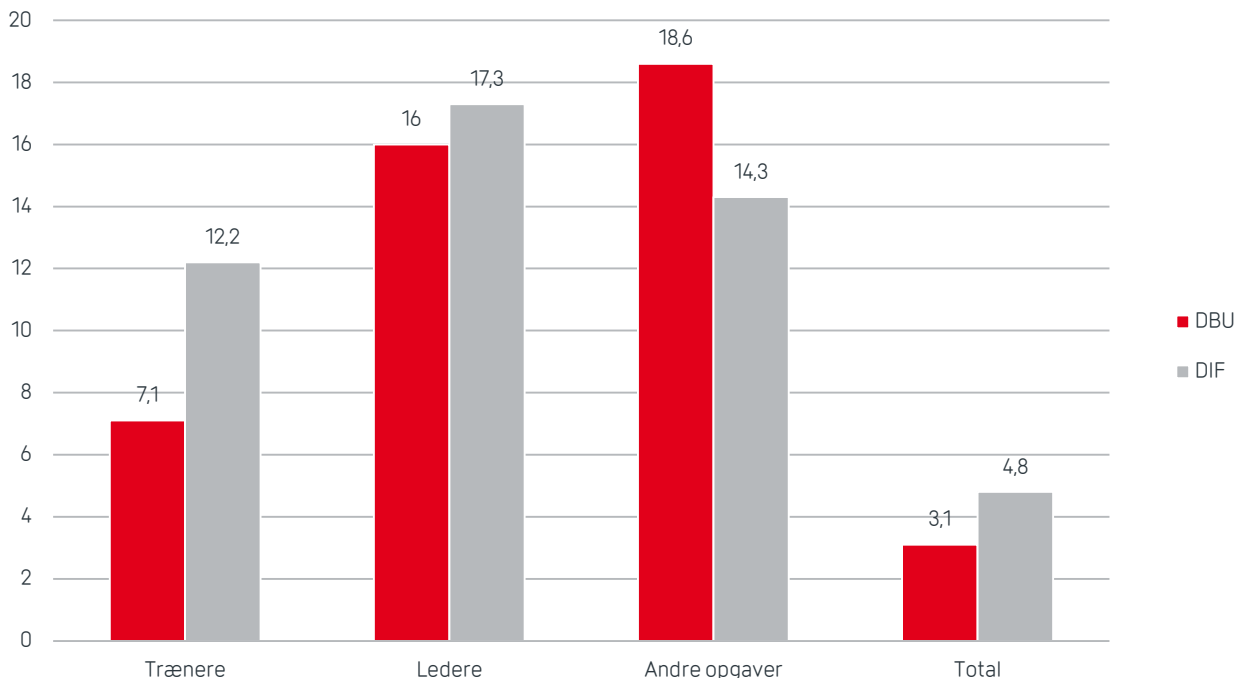
**Tabel 18 - Antal frivillige i DBU i 2004 og 2010**

DBU	Antal frivillige 2004	Antal frivillige 2010
Trænere	31.977	47.776
Ledere	21.685	21.305

De interessante tal fra frivillighedsområdet i denne 2004-undersøgelse identificerer, at der er sket en stor udvikling netop inden for trænerområdet, hvor der er kommet næsten 17.000 flere frivillige trænere til. Derimod er antallet af frivillige ledere stået stille og ligger på stort set samme niveau – dog med en mindre tilbagegang.

Hvis vi igen vender blikke mod undersøgelsen fra 2010 er det også interessant at sammenligne kolonnen i forrige tabel med 'medlemmer pr. frivillig' med det samlede DIF-gennemsnit, da størrelsen på foreningerne ikke spiller en rolle her. Figuren herunder viser det samlede DIF-gennemsnit og DBU's resultater i relation til medlemmer pr. frivillig.

<sup>8</sup> Der blev aldrig udgivet en publikation på baggrund af denne meget store undersøgelse, så der er ikke en egentlig litteraturhenvielse. Internt i DIF omtales denne dog som 'Foreningsundersøgelsen 2004' og der ligger en række PowerPoint-præsentationer i DIF med afrapportering af diverse hovedresultater.

**Figur 26 - Antal medlemmer pr. frivillig i DBU og DIF**

Figuren viser, at der totalt set er lidt færre medlemmer pr. frivillig træner i DBU, end tilfældet er generelt i DIF. Dette skyldes primært, at der er færre medlemmer pr. frivillig træner og leder i DBU end i det samlede DIF-billede. Forklaringen skal derfor især findes i det relativt høje antal frivillige trænere, der er engageret i fodboldklubberne.

I nedenstående tabel kan antallet af lønnede medarbejdere i fodboldklubberne aflæses. Med lønnede medarbejdere menes der medarbejdere, der *"ikke modtager skattepligtig honorar/løn fra foreningen (godtgørelse og gratisydelse regnes ikke som honorar og løn)."* (Laub, 2012, p. 130).

**Tabel 19 - Antal lønnede i DBU**

DBU	Antal lønnede medarbejdere	Lønnede pr. forening	Medlemmer pr. lønnet
Trænere	3.574	2,2	99,8
Ledere	411	0,3	868,0
Andre opgaver	618	0,4	577,3
Total	4.603	2,8	77,5

Tabellen viser, at der i de danske fodboldklubber er et ganske højt antal lønnede trænere. Der er i alt 3.574 lønnede trænere, hvilket i gennemsnit svarer til 2,2 lønnede trænere pr. forening. Det er kun et fåtal af de lønnede, som er ledere eller udfører lønnede 'andre opgaver' i fodboldklubberne, så det høje antal lønnede i fodbold findes blandt trænere. Samlet set er der over 4.600 lønnede stillinger, hvilket dog ikke skal oversættes til fuldtidsstillinger.



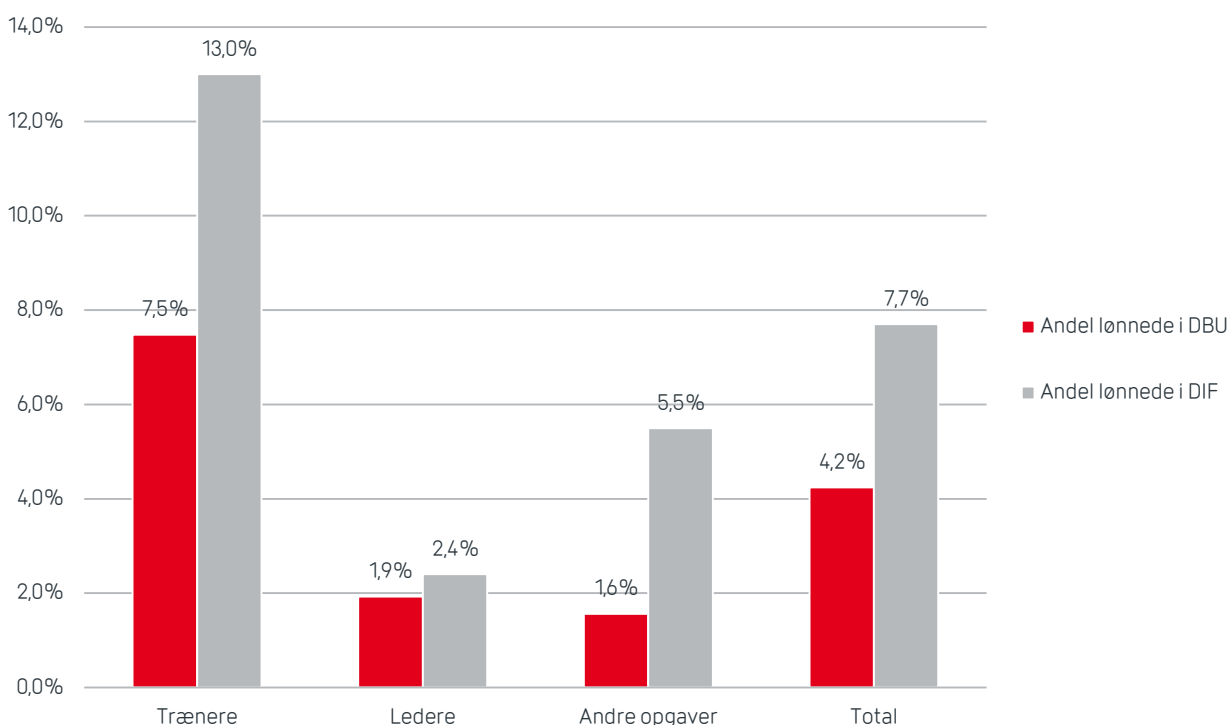
Baseret på de to ovenstående tabeller kan det udregnes, hvor stor en andel af arbejdet i de tre grupperinger af medarbejdere, der løses af lønnede ansatte, hvilket er gjort i tabellen herunder.

**Tabel 20 - Andel lønnede i DBU**

DBU	Total (lønnede og frivillige)	Andel lønnede
Trænere	51350	7,48 %
Ledere	21716	1,93 %
Andre opgaver	40122	1,56 %
Total	15536	4,24 %

Tabellen viser, at 7,48 pct. af trænerne i DBU er lønnede. Samlet set er der lidt over 4 pct. af 'stillingerne' i fodboldklubberne, der udføres af lønnede ansatte fremfor frivillige. I nedenstående figur er disse andele sammenlignet med det samlede DIF-gennemsnit.

**Figur 27 - Andel lønnede i DBU og DIF**



I figuren kan det ses, at DBU med 7,5 pct. har en relativt lav andel af lønnede trænere i forhold til DIF-gennemsnittet på 13,0 pct. På ledersiden er DBU nogenlunde ens placeret med det samlede DIF-gennemsnit, mens der i DBU er markant færre lønnede til 'andre opgaver' end tilfældet generelt er i DIF.

Samlet set betyder det, at ca. 4 pct. af stillingerne i DBU er aflønnede, mens det samlede DIF-gennemsnit er på 7,7 pct. DBU har altså generelt en lav andel af lønnede end i det samlede foreningsbillede i DIF.

Det betyder, at DBU's klubber vil have en relativ lille udgift til lønning af trænere og ledere ift. andre foreningsidrætter, hvilket umiddelbart har betydning for den pris, som medlemmerne betaler for at dyrke idrætten. På den anden side er der argumenter om, at en lønnet træner ofte vil være mere kvalificeret end den frivillige.

For at forklare denne forskel bør der ses på selve medlemssammensætningen i fodboldklubberne, hvor der er en udpræget sammenhæng mellem frivilligt arbejde og børneidræt. Jo større andele af medlemsmassen, der udgøres af børn under 12 år, des større sandsynlighed vil der typisk være for, at især trænergerningen udføres af frivillige. Voksenidrætten har derfor en større tendens til at blive udført af aflønnede trænere. Denne analyse er dog samtidig stærkt afhængig af dels det sportslige niveau, hvor aflønningen stiger med niveauet, dels den idrætskultur, der præger det enkelte specialforbund, hvor bl.a. gymnastik, svømning og ridning kan nævnes som eksempler på relativt børnetunge idrætter, som alle har en tradition for at aflønne trænere i større grad end andre børnetunge idrætter.

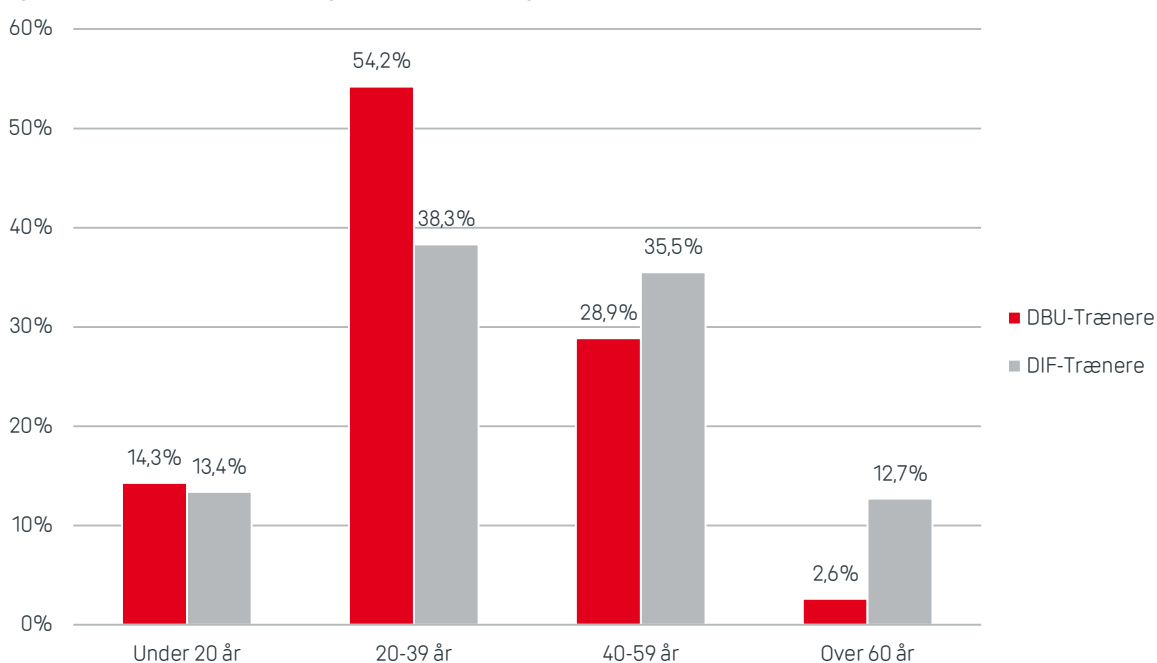
Som tidligere vist i notatet er kønsfordelingen blandt medlemmer domineret af drenge og mænd, idet de udgør hele 75,4 pct. af medlemmerne. Den store overvægt af drenge og mænd gør sig ligeledes gældende indenfor det frivillige område, hvor langt størstedelen også er mænd. I nedenstående tabel kan andelen af kvindelige trænere i DBU ses i sammenligning med det generelle gennemsnit i DIF.

**Tabel 22 - Andel kvindelige trænere og ledere i DBU og DIF**

Andel	Kvindelige trænere	Kvindelige ledere
Dansk Boldspil-Union	20,67 %	25,59 %
DIF	30,02 %	33,75 %

I DBU er der således henholdsvis 79,33 pct. af trænerne og 74,41 pct. af lederne, der er mænd, mens hhv. kun 20,67 pct. og 25,59 pct. er kvinder. Dette gør DBU til et af de store specialforbund under DIF med den klart højeste andel af mænd inden for træner- og ledergerningen. DIF-gennemsnittet er på hhv. 30,02 pct. kvindelige trænere og 33,75 pct. kvindelige ledere. Hvis der fokuseres på aldersfordelingen blandt de frivillige, tegner der sig ligeledes en række interessante forskelle imellem DBU og det samlede DIF-billede, hvilket nedenstående figur illustrerer.

**Figur 28 - Aldersfordeling blandt frivillige trænere**

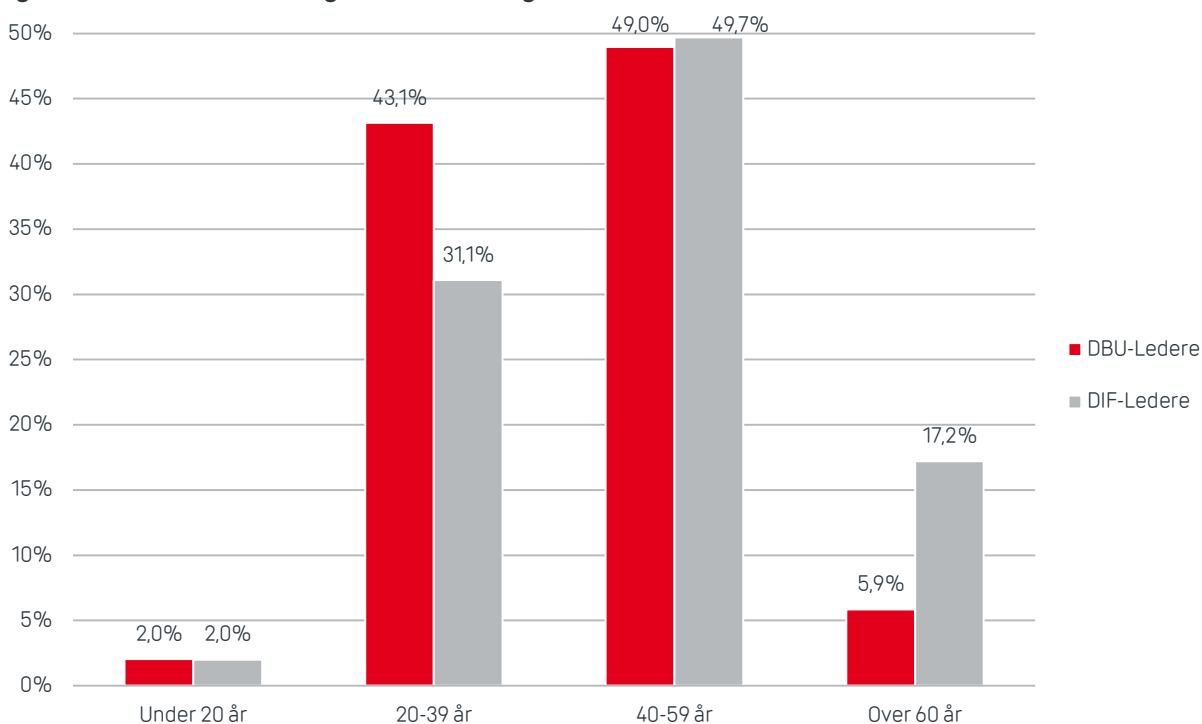


Figuren viser, at DBU's frivillige trænere er markant yngre end de generelle frivillige trænere i foreningsidrætten. Især i aldersgruppen 20-39 år er der i DBU-regi markant flere yngre trænere, og det er i denne aldersgruppe, at over halvdelen af de frivillige skal findes.

Dette er en hel del mere end DIF-gennemsnittet på 38,3 pct. DBU placerer sig tæt på DIF-andelen på 13,4 pct. for de frivillige trænere under 20 år, mens man i DBU kun har et fåtal af trænere over 60 år, hvilket selvsagt hænger sammen med de relativt få medlemmer i den ældste aldersgruppe. Fremskrivningen af DBU's medlemstal viste tidligere, at der fremadrettet var stor sandsynlighed for at hente flere medlemmer over 60 år, hvorfor man muligvis fra forbundets side bør have et fremtidigt fokus på at udvikle trænerkurser målrettet frivillige over 60 år. Dette sker ud fra en antagelse om, at seniorer gerne vil trænes af andre seniorer.

I nedenstående figur findes aldersfordelingen blandt DBU's og DIF's ledere.

**Figur 29 - Aldersfordeling blandt frivillige ledere**



Blandt lederne tegner der sig et stort set tilsvarende billede, da de frivillige ledere generelt også er yngre i DBU end DIF-gennemsnittet. Selvom der kun findes gange få frivillige ledere under 20 år i fodboldklubberne i DBU, er andelen af yngre ledere mellem 20 og 39 år markant større i DBU end i DIF. Samlet set viser figuren, at der i DBU er gode muligheder for et løbende generationsskifte blandt lederne, der ikke i samme grad som størstedelen af DIF-idrætten er tyngt af, at lederne bliver ældre og ældre, hver gang der måles på det.

Et andet af Frivillighedsundersøgelsens spørgsmål omhandler, hvorvidt foreningen oplever, at de har fået flere eller færre frivillige og lønnede medarbejdere de seneste fem år. Fordelingen blandt DBU's foreninger kan ses i tabellen herunder.

**Tabel 23- Flere eller færre frivillige i de seneste fem år**

Andel	DBU	DIF
Færre	21,0 %	17,3 %
Uændret antal	35,2 %	50,6 %
Flere	43,8 %	32,2 %

Tabellen viser, at over 40 pct. af klubberne har oplevet flere frivillige i de seneste fem år. Dette kan hænge sammen med, at undersøgelsen er foretaget i 2010, hvor DBU, som vist tidligere, havde været igennem en længere periode med medlemsvækst, hvilket ofte også betyder en vækst i antallet af frivillige.

På trods af dette har også ca. 20 pct. af foreningerne angivet, at de har oplevet færre frivillige de seneste fem år. Dette stemmer nogenlunde overens med det samlede indtryk i DIF-idrætten, hvor 17,3 pct. har oplevet færre frivillige.

I forlængelse heraf blev foreninger spurgt, hvor let eller svært de vurderede, at det var at skaffe frivillige til i alt 11 forskellige poster/arbejdsopgaver. Besvarelsene kan bruges til at konstruere et indeks, der giver en rekrutterings-værdi for samtlige forbund, som dermed kan sammenlignes direkte med hinanden.

Samtlige foreningerne i undersøgelsen er i dette indeks blevet bedt om at svare på, hvor let/svært foreningen oplever, det er at skaffe frivillige til i alt 11 forskellige (tillids-)poster<sup>9</sup>. Ud fra disse 11 poster er der konstrueret fire forskellige rekrutteringsindeks, der hvert især repræsenterer en relativ score fordelt på flg. fire variable: 'Trænere/Instruktør', 'Alle faste poster', 'Alle ad-hoc opgaver', samt det 'Samlede rekrutteringsindeks'. Hvert af de fire indeks kræver, at samtlige af de spørgsmål, der er benyttet til at konstruere indekset, er besvaret.

Skalaen, som foreningerne kunne svare på, gik fra 'Meget let' – 'Let' – 'Hverken let eller svært' – 'Svært' og 'Meget svært', hvor 'meget let' fik tildelt værdien 1, og 'meget svært' værdien 5. I indekset er derfor lavet med udgangspunkt i en fempunktsskala fra værdien 1 til 5. I nedenstående tabel er det ikke udelukkende DBU's eget indeks, der er interessant, men også hvordan DBU placerer sig i forhold til andre store specialforbund i DIF samt det samlede DIF-gennemsnit.

I tabellen herunder kan indeks-værdien for hhv. DBU, DIF og de andre specialforbund således ses.

<sup>9</sup> Spørgsmålet lød: 'Hvor let/svært er det for foreningen at skaffe FRIVILLIGE/ULØNNEDE til følgende poster/opgaver?': Træner/instruktør til børn og unge, Træner/instruktør til voksne og motionister, Træner/instruktør til foreningens bedste turneringshold/konkurrenceudøvere, Bestyrelsesformand, Kasserer, Sekretær, Menigt bestyrelsesmedlem, Fast udvalgsmedlem, Ad hoc udvalgsmedlem (til udvalg som varetager løsningen af en specifik og tidsbegrænset foreningsopgave), Medlem til forefaldende forældreopgaver i tilknytning til deres barns/børns aktivitet(er), frivillige til andre forefaldende opgaver i foreningen.

**Tabel 24 - Rekrutteringsindeks for DBU og DIF**

Specialforbund	Trænere/Instruktør	Alle faste tillidsposter	Alle ad-hoc arbejdsopgaver	Samlet rekrutteringsindeks
Dansk Golf Union	2,8986	2,9750	2,9178	2,9066
Dansk Atletik Forbund	3,4955	3,2575	2,7589	3,1066
Dansk Skytte Union	3,1566	3,3278	3,0562	3,2132
Dansk Arbejder Idrætsforbund	3,2619	3,0672	2,9434	3,2331
Danmarks Cykle Union	3,2778	3,1724	2,9561	3,2803
Dansk Svømmeunion	3,3188	3,5051	3,0366	3,3784
Dansk Sejlunion	3,4621	3,5171	3,0580	3,3800
Danmarks Gymnastik Forbund	3,4265	3,4473	2,8974	3,3977
Danmarks Idrætsforbund (Total)	3,4580	3,4227	3,1375	3,4156
<b>Dansk Boldspil-Union</b>	<b>3,4100</b>	<b>3,6051</b>	<b>3,1344</b>	<b>3,4551</b>
Dansk Ride Forbund	3,4938	3,4190	3,4025	3,5184
Dansk Tennis Forbund	3,6174	3,4774	3,2835	3,5594
Dansk Håndbold Forbund	3,6711	3,7508	3,1795	3,6128
Badminton Danmark	3,6979	3,7244	3,3185	3,6633

Hvis man udelukkende kigger på de 13 største specialforbund – målt på medlemstal ved medlemsregistreringen i 2013 – placerer DBU sig således i den lidt tungere ende. Generelt afspejler den relative forskel på specialforbundene dog en stor forskel på børne- og voksenidrætterne.

Figuren viser, at DBU ligger lige under det samlede DIF-gennemsnit – og således har lidt større problemer med at skaffe frivillige til de respektive områder. Inde for de tre opdelte 'fagområder' kan det ses, at DBU især har udfordringer på tillidsposterne – altså at rekrutteringen af ledere til bestyrelser i de danske fodboldklubber er relativt sværere end i andre specialforbund i DIF. På dette meget vigtige parameter ligger DBU på en tredjesidsteplass med kun håndbold og badminton under sig – altså to forbund, der i de seneste mange år har oplevet ganske drastiske tilbagegange i medlemstallene.

Tidligere i dette afsnit viste det sig, at fodboldklubberne ikke som sådan havde de store udfordringer med hensyn til aldersfordelingen blandt klubbernes ledelser, men ovenstående figur peger umiddelbart på, at der er relativt stort behov for at gøre lederposterne inden for fodboldklubberne mere attraktive, hvilket blandt andet kan ske via tydelige opgavebeskrivelser samt målrettet hvervning via en nedskrevet og formuleret frivillighedsstrategi.

**DBU ER FORTSAT DIF'S  
STØRSTE FORBUND FOR DE  
0-12 ÅRIGE MED I ALT  
142.478 MEDLEMMER I  
2013, MEN DER ER IKKE  
LÆNGERE SÅ LANGT NED  
TIL DANSK SVØMMEUNION**

## PERSPEKTIVERING - DBU'S ROLLE I BREDDEIDRÆTTENS KOMMERCIALERING

Dilemmaet som foreningsidrætten og dermed også DBU står over for, minder om mange lignende udviklingstendenser i det øvrige samfund. Blandt andet har mediemarkedet på mange måder været igennem samme udvikling, som foreningsidrætten står midt i og over for, da mediemarkedet gradvist gik fra at være et statsmonopol til et mere frit mediemarked i slutningen af 1980'erne og frem.

Foreningsidrætten blev således også i sin tid etableret ud fra et ønske om at organisere en fælles samfundsmæssig interesse på en effektiv måde og lighederne til public service-logikken er slående. Radiolytning var også i sin tid betragtet som 'et offentligt gode', som alle burde have adgang til (såfremt de betalte licens). I foreningsmonopolets dage havde foreningslivet et klar folkeoplysende ideal over sig, der til tider også kunne antage opdragende karakter. Mange af idrætsforeningernes aktiviteter blev således til i et skær af 'samfundets og offentlighedens tjeneste'.

Med 'ophævelsen' af foreningsmonopolet og den mere intense konkurrence med andre idrætsudbydere på især voksenområdet, ændrede foreningsbegrebet også karakter. Nu skulle foreningslivet snarere være 'i folkets tjeneste' – dvs. være langt mere orienterede mod efterspørgslen fra de idrætsaktive frem for at være udbudsorienteret og opdragende. Set i et historisk perspektiv er sammenfaldene med mediemarkedet således mange – og man må ud fra en strategisk nøgtern betragtning konstatere, at Danmarks Radio i sin tid valgte rigtigt. Frem for at være en smal og elitær medieudbyder ønskede DR via udvikling af nye platforme at være relevante for så mange danskere som muligt. Samtidig fik seermålinger en helt central placering og indflydelse på programtilrettelæggelsen – præcist ligesom målinger af idrætsvaner har fået stor indflydelse på foreningsidrættens udviklingsstrategier.

Målingerne giver nogle vurderinger af hvilke idrætter og organiseringsformer, der har den største appel til befolkningen og er mest populære. Derfor betyder også medlems- og kundetal mere i dag end tidligere, hvor en idrætskulturs medlemstal i højere grad blev betragtet som mere eller mindre tilfældige udsving i befolkningens præferencer. Herunder bliver også begrebet 'strategi' helt afgørende i udviklingsarbejdet, da der med strategi gøres op med det, der tidligere var mere eller mindre tilfældigt. Strategiens systematiske tilgang forsøger netop at mindske tilfældighedernes indflydelse på udviklingen – og således er medlemstallets udvikling i foreningsidrætten også i høj grad et udtryk for om de strategisk vedtagne udviklingstiltag virker eller ej.

Foreningsidrætten bør, som tilfældet også var da DR's mediemonopol blev brudt, starte med at konstatere, at konkurrencen om at imødekomme og tilgodese idrætsaktives ønsker som udgangspunkt er godt. Konkurrencen kan skabe en grundlæggende dynamik samt et behov for innovation og nytænkning blandt idrætsmarkedets mange forskellige udbydere. Ligesom tilfældet er med danskernes medievaner, har idrætsaktive dansker også stærke præferencer for hvilken idræt, der mest præcist opfylder deres ønsker.

Disse kommer ret præcist til udtryk i forskellige livsfaser, som beskriver de livsbetingelser, som man typisk gennemlever i løbet af et liv. Pointen med livsfaserne er, at det har afgørende indflydelse på de valg, der er mulighed for at træffe – herunder valget af hvilken idræt, der er relevant for dig at dyrke under de rammebetingelser og strukturer, som livsfasen efterlader. Kvinders tilvalg af den fleksible fitnessstræning i et kommercielt center kan godt være et udtryk for, at det netop er denne fleksible motionstræning, der er

praktisk mulig i den livsfase, som kvinden er underlagt. Også selvom kvinderne i princippet hellere ville have noget mere fast og fællesskabsorienteret idræt at gå til.

I en tid, hvor danskerne bliver bombarderet af forskellige idrætsstilbud, vil de idrætspolitiske debatter, som på medieområdet, stille grundlæggende spørgsmål ved det rimelige i at samfundet har en særlig organiseringsform repræsenteret ved foreningsidrætten, der fra statslig og kommunal side modtager offentlige midler. Ifølge kommunale tal på Kultur- og Fritidsområdet indberettet til KL i 2010 udgjorde udgifter til drift af idrætsfaciliteter i alt 2,3 mia. kr. om året, mens medlems- og aktivitetsstøtte samt lokaletilskud til foreninger udgjorde tilsammen 650 mio. kr. om året. Dertil kommer statslige midler på ca. 888 mio. kr. om året, der går direkte til idrættens hovedorganisationer samt en række andre mindre idrætslige institutioner (Kulturministeriet & KPMG, 2014, p. 114).

### **LEGITIMERING AF FORENINGSIDRÆTTEN - OG DBU'S POSITION**

I takt med at danskerne i stigende grad dyrker idræt under forskellige organiseringsformer livet igennem og derved også tilvælger private idrætsudbydere, hvor de selv betaler på almindelige markedsvilkår, vil en række spørgsmål trænge sig på: Kunne pengene målrettet foreningsidrætten bruges bedre? Kan danskerne ikke blot vælge at dyrke nogle andre idrætsaktiviteter, hvor de selv betaler hele prisen for deres aktiviteter? Hvorfor skal kommuner støtte foreningsidrætten med dyre idrætsfaciliteter, når private udbydere selv kan etablere idræts- og motionsfaciliteter? Bag ved disse spørgsmål ligger også de mere principielle overvejelser, som går på om 'det nu også er pengene værd og nødvendigt at støtte foreningsidrætten'. Foreningsidrætten bliver således tvunget ud i argumenter, der legitimerer foreningsidrættens eksistens.

Konkurrencen om at gøre sig til over for idrætsaktive danskeres gunst bliver således større end nogensinde, og med den følger også behovet for at argumentere og legitimere foreningsidrættens særligt privilegerede vilkår. Det er en legitimitetsdebat, som vi også kender den fra mediemarkedet og public-servicedebatten, som de kommende idrætspolitiske debatter vil blive præget af. En debat, hvor foreningsidrættens privilegerede position på idrættens marked vil blive udfordret gang på gang.

De idrætspolitiske meningsdannere og interesseorganisationer, som står uden for foreningsidrætten, ønsker givet vis også at etablere en såkaldt 'kvalitetsdiskussion', der stiller spørgsmål til om 'vi får nok for pengene' og om foreningsidrætten evner at udbyde et tilstrækkeligt alsidigt idrætsbillede. Man skal dog ikke lade sig narre til at tro, at det nødvendigvis altid er de enkelte idrætters kvaliteter, som ligger disse debattørers hjerter nærmest. Under overfladen lurer nemlig kampen om foreningsidrættens rolle og funktion i samfundet. Det handler grundlæggende om dybt politiske holdningsspørgsmål, der i sidste ende også drejer sig om hvorvidt private idrætsudbydere bør få en større bid af kagen end tilfældet er i dag.

Størrelsen på den samlede pengepose, som foreningsidrætten modtager fra statslig og kommunal side, vil løbende blive taget op til politisk debat hver gang der indgås et nyt idrætsforlig, som tilfældet var i foråret 2014, hvor hele viften af partier i Folketinget blev enige om rammerne for de kommende fire års økonomiske fordelingsprincipper målrettet foreningsidrætten.

DBU's fremtidige satsninger på at udvikle sig til en relevant samfundsrelevant organisation for hele befolkningen, bør derfor ske ud fra en grundlæggende erkendelse af, at jo bedre man har fat i forskellige befolkningsgrupper, des stærkere står man som organisation, når de principielle idrætspolitiske debatter dukker op på den politiske dagsorden. Men det skygger ikke over, at der også i disse idrætspolitiske sammenhænge er meningsforskelle, hvor forskellige parter ønsker at påberåbe sig den dagsorden, som man



skal diskutere inden for. I sidste ende er det altså de helt store politiske og principielle spørgsmål om, som ligger bag debatten om grænserne for idræts- og foreningslivets virke.

For at kunne legitimere foreningsidrætten må den derfor samlet set arbejde mere for at være et attraktivt og relevant tilbud, som appellerer til danskere – begge køn og i alle aldre. Her er det foreningsidrættens store fordel, at den i stor stil allerede appellerer til børn og unge. Der er ikke mange politikere, der offentligt står frem med politisk ønske om at spare på børnenes idrætsmuligheder. Men foreningsidrætten risikerer at miste opbakning blandt befolkningens andre aldersgrupper. Såfremt foreningsidrætten ikke samlet set appellerer til voksne idrætsaktive, bliver forståelsen af foreningslivet som noget, der udelukkende tiltaler børnene, en stor politisk udfordring.

Med andre ord må det mangfoldige idrætsudbud og de centrale idrætsorganisationer i sig selv blive i stand til at udvikle sig under hensynstagen til, at værdierne og traditionerne fra den særlige nordiske frivillighedstradition ikke samtidig svækkes. Her bør DBU, som en af Danmarks væsentligste idræts- og kulturinstitutioner være bevidst om sit ansvar. DBU kan og bør gå forrest, når det gælder om at udvikle nye aktiviteter målrettet nye befolkningsgrupper. Kun derigennem kan argumenterne for foreningsidrættens samlende betydning og placering i samfundet styrkes på sigt.

DBU kan, som tilfældet var med DR, gøre op med sig selv om de ønsker at være smalle og elitære, for derfra primært at satse på elite og landsholdsrettede aktiviteter – eller om DBU i fremtiden ønsker at være den mest relevante, visionære og tilstedeværende udbyder af fodbold i Danmark. Langt de fleste vil være enige om, at DR valgte rigtigt, da de over en årrække gik fra at være en mere eller mindre selvtilfreds monopolhaver til én blandt mange medieudbydere. De valgte rigtigt ved at sigte på den bredt appellerende profil, hvor man via den direkte konkurrence med andre udbydere havde et stærkt ønske om at være en relevant medievirksomhed, der blev refereret til i danskernes dagligdag. DBU står over for den samme udfordring i de kommende 5 – 10 år.

Derfor bør foreningsidrættens aktører og DBU sigte på at være relevant for så store befolkningsgrupper som muligt. Foreningsidrættens store frygt bør være, at den i højere grad end i dag lukker sig om sig selv og bliver smal og elitær frem for at være i direkte konkurrence med andre måder at organisere og udbyde idræt på. På idrættens marked er det således den bedste, der vinder. Ikke traditionen, der vinder. Fremtidens idrætsbillede kommer ligesom mediebilledet til at bestå af mange forskellige organiserings- og ejerformer, som ufravigeligt vil ændre på de grundvilkår, som store dele af foreningsidrætten tidligere agerede på.

For at kunne udvikle sig i retning mod en mere relevant idrætsudbyder, bør foreningsidrætten og i særdeleshed DBU skabe en stærk og sammenhængende argumentation for, at samfundet ikke kan undvære foreningerne som idrætsudbydere. DBU skal i denne sammenhæng genopfinde sig selv som den store samlende idræts- og kulturinstitution, som på mange forskellige samtidige indsatsområder er relevante og betydningsfulde for befolkningens daglige idrætsaktivitet. En af de oplagte metoder hertil er, at DBU i højere grad bliver aktivt opsøgende i sit udviklingsarbejde og aktivt understøtter flere forskellige former for fodboldkulturelle subkulturer, miljøer og events, der tiltaler vidt forskellige dele af befolkningen. DBU bør løbende tilpasse sin udviklingsorganisation til hele tiden at være i stand til at kunne opfange de nye, interessante fodboldaktiviteter ud fra en bred, åben og anerkendende tilgang til hvad fodbold i dagens Danmark kan være.

Når ungdommen lægger forskellige fodboldtricks ud på nye sociale medier, er det udtryk for en ny måde at kommunikere fodbold på i en ny og mere selvscenesættende social sammenhæng. Når Kvindestævnet 'Sensational Street Soccer' på Roskilde Festival samler over 1.200 deltagere i en kombination af event,

fællesskab og underholdning, er det med stor sikkerhed udtryk for en stor efterspørgsel på nye anderledes turneringsformer, der i praksis sagtens kunne udbredes og understøttes til andre begivenheder rundt om i landet. Når Fodboldfitness i overvejende grad er blevet en kvindelateret fodboldaktivitet, er det udtryk for, at kvinder i højere grad end mænd efterspørger sjove, men fleksible og sundhedsrelaterede fodboldaktiviteter, som ikke har turneringsvirksomhed og dygtiggørelse som højeste prioritet.

Med andre ord: Hvis DBU ønsker at være mere relevant for andre dele af befolkningen end de allerede i dag tiltaler, bør DBU være ekstremt opmærksomme på hvilke tiltag, der kan skabe begejstring og aktivitet blandt den befolkningsgruppe, som DBU ikke pt. formår at appellere til.

På dette grundlag bør de fremtidige satsninger fra DBU's side gå målrettet efter at udbrede kendskabet til forskellige motionsfodboldaktiviteter, for derigennem at udvide kendskabet til foreningsidrættens fodboldkultur og for at gøre DBU til en aktiv medspiller, når der udspiller sig nye fodboldrelaterede aktiviteter. Opsøgende, nysgerrige og nyskabende satsninger målrettet motionister – og gerne piger, unge kvinder og modne damer - bør således i højere grad være en del af DBU's kommende aktivitetsudbud.

Spørgsmålet er om foreningernes selv kan eller vil gå denne vej, eller om det i højre grad bliver DBU, der fra centralt hold kommer til iværksætte koncepter og foreningsdannelser i en mere præcist formuleret udviklingsstrategi end det lokale foreningsliv typisk vil kunne håndtere.

## **DEN KOMMERCIELT ORGANISEREDE IDRÆTS 10 BUD**

Perspektiveringen indeholder en række organisatoriske og kulturelle forskelle til foreningslivets selvforståelse. Nedenstående analyse er således et udkast, der skal kunne bruges til diskussion af de principper og tankemåder, som den kommercielle idræt er funderet på. Det skal derfor læses som et debatoplæg, der har behov for at blive diskuteret for at blive nuanceret og skåret yderligere til.

I et idrætspolitisk perspektiv må nedenstående analyse derfor diskuteres med henblik på at bestemme sig for, om der er tale om et skræmmebillede, som man fra foreningslivets side skal bekæmpe af al kræft, eller om man fra forskellige perspektiver kan lære noget af den mere strømlinede kommercielle tankegang, som den kommercielle idrætslogiks 10 bud rummer.

1. Kommercielle idrætsudbydere dropper hurtigt og usentimentalt projekter, der ikke lever op til forventningerne, og som ikke efterspørges. Denne organiseringsform tager kun de aktiviteter op, der er penge i – og logikken er, at 'idrætsforeningerne kan beholde resten'. Den kommercielle idrætsorganisering lever nemlig af kundernes tilfredshed – ikke af politikernes goodwill.
2. For at få fat i nye kunder, budgetterer kommercielle idrætsudbydere med store markedsføringsbudgetter med op til 10 pct. af deres økonomiske omsætning. De er aktivt opsøgende over for kunderne med tilbud både i landsdækkende og lokale medier. På denne måde får idrætsudbydere også opbygget et kendskab til, hvilke rekrutteringsprocedurer, der resulterer i nye kundesegmenter og -forbrugsmønstre.
3. Den kommercielle idræt er ikke bundet af forpligtelser over for sportens specialisering, regler, historie og traditioner. De kommercielle idrætsudbydere er heller ikke bundet af interne politiske og organisatoriske hensyn, der virker hæmmende for produktudvikling og nytænkning. Den kommercielle indpakning skal som udgangspunkt ikke legitimere sin eksistens eller rolle, da den ikke

modtager offentlig støtte. Derfor kan den med god ret undlade at udvikle sociale idrætsprojekter målrettet idrætssvage befolkningsgrupper. Hvis fitnesscentre eller andre kommercielle aktører i fremtiden ønsker at udbyde og organisere motionsfodbold, er der ikke nogen politiske eller organisatoriske hindringer herfor.

4. Den kommercielle idrætsorganisering udfordrer mange traditioner – den er tvunget til at nytænke traditionelle idrætsgrene fra en klassisk sportslogik målrettet de gode sportsudøvere til en mere folkelig motionslogik, hvor alle kan være med. Ved at gøre idrætten nemmere at deltage i, er potentialet for flere kunder samtidig større. Søgen mod folkelig massedeltagelse er indbygget i den kommercielle ejerform, hvilket blandt andet har medført en gradvis sænkning af gennemsnitsprisen for et fitnessabonnement, hvor det i Danmarks største fitnesskæde i dag koster 149 kr. for et månedsabonnement uden begrænsninger på hvor ofte kunden kan træne. Det folkelige og det kommercielle går således i høj grad hånd i hånd og er ikke længere hinandens intuitive modsætninger.
5. De kommercielle idrætsudbydere udvikler hele tiden nye spillekoncepter og -systemer ved at tænke i fleksibilitet og ved at give nye købedygtige kundesegmenter i alle aldre adgang til idrætsaktiviteter. I modsætning til sportens traditionelle foreninger er den kommercielle idræt kendetegnet ved, at søge mod stadig færre færdighedskrævende forudsætninger, adgangskrav eller forventninger til idrætsdeltagerens fysiske formåen. Alle interesserede skal kunne komme ind fra gaden. Børn og ældre vil i den nærmeste fremtid være oplagte bud på nye kommercielle satsninger for kommercielle idrætsudbydere.
6. Den kommercielle idræts fundamentale eksistensberettigelse består i, at den reagerer hurtigt på forandringer i idrætsbilledet. Forandringerne understøttes og skabes af kommercielle idrætsudbydere via produktudvikling, konceptudvikling og innovation. Den kommercielle idræt agerer på idrættens store udviklingsorienterede marked, hvorimod sportens logik og dele af foreningslivet er mere tilbøjelige til at værne om sportens specialisering hvorfra de ofte betragter udvikling af nye koncepter som et fremmedlegeme.
7. Den kommercielle idrætsorganisering har store økonomiske interesser i nye idrætsvaner. Nye tendenser og efterspørgselsmønstre medfører gode muligheder for mersalg eller produktlanceringer. Det omskiftelige motions- og fitnessmarked er interessante investeringsobjekter, idet udsving og ubalance i sig selv betyder, at markedsanalyser, viden og timing bliver afgørende for økonomisk succes eller fiasko. Efterspørgselsfølsomhed er afgørende for succes. Tilgangen understreger samtidig, at nye idrætstrends ikke udelukkende er resultater af tilfældige udsving, der dukker op som tilfældige bølger med års mellemrum, men at store idrætsrelaterede udsving også ofte er udtryk for gennemtænkte massive markedsføringsstrategier i jagten på profit.
8. Den kommercielle idrætsorganisering udvikler konstant nye uddannelser i relation til de nye produkter, aktiviteter og koncepter; og der er en stadig søgen efter hele tiden at øge rekrutteringsgrundlaget. Det lønnede personales vigtigste opgaver er at gøre den kommercielle idræt nem at gå til, effektiv – og nogle gang også mindre pligtorienteret og mere legende. Det uddannede personale vil i fremtiden lære at lytte mere præcist efter kundernes behov og ønsker. Derfor laver kommercielle idrætsudbydere løbende brugerundersøgelser for at måle på kundernes tilfredshed, ligesom den ofte inddrager utilfredse kunder direkte i centrale beslutningsprocesser – ikke kun det nuværende kreds af mere eller mindre tilfredse og loyale kunder. De utilfredse kunder rummer nemlig yderst relevant viden om idrætsproduktets oplevede fejl og mangler, hvilket iscenesætter den

information, som kommercielle idrætsudbydere i sidste ende lever af at agere ud fra. Derfor skal de utilfredse kunder tages mere alvorligt, og i mindre grad have lov til at melde sig ud uden en mulighed for at komme af med synspunkter, oplevelser og meninger.

9. Den kommercielle idrætsorganisering er, som tilfældet også er for eliteidrætten, afhængig af effektive beslutningsprocesser, hvor politikken ikke blander sig i administrationen og den praktiske proces og planlægning. Derfor fungerer medlemsdemokratiet i foreningslivet ikke effektivt nok. Et effektivt top down-hierarki er, i kombination med effektiv personalepolitik, hvor de bedste fastholdes mens de dårligste fyres, en forudsætning for overlevelse på kommercielle markedsvilkår. En professionel karriere på markedsvilkår kræver samtidig dokumenterede kvalifikationer. Derfor er bestyrelsesposterne i den kommercielle idræt besat af på papiret kompetente og omstillingsparate erhvervsledere. Det er ikke nok blot at have lyst og et stort engagement til at være leder, som tilfældet ofte er i foreningsidrætten.
10. Samtidig er de enkeltstående kommercielle idrætsudbydere kun lige begyndt at samarbejde i forskellige brancheforeninger – flere vil komme i fremtiden. Dette betyder, at kommercielle idrætsudbydere kun lige er begyndt at arbejde politisk sammen, som en mere organiseret interesseorganisation, der er værd at lytte til i idrætspolitiske sammenhænge. Der er dog ingen tvivl om, at behovet for at udvikle en paraplyorganisation på linje med DIF, DGI og Firmaidrætten i fremtiden vil forstærkes. En ny hovedidrætsorganisation med som eksempelvis kunne hedde 'Danmarks Kommercielle Idrætsforbund' (DKIF) er således en forudsætning for at realisere de kommercielle idrætsudbyderes behov for at blive taget alvorligt i idrætspolitiske sammenhænge om blandt andet fordelingen af tipsmidler, folkeoplysningslovens bestemmelser, skatte- og momsvilkår og andre forhold, der opleves og italesættes som konkurrenceforvridende forhold og en politisk prioritering af idrætsforeningerne. Via DKIF vil mulighederne for at opbygge en politisk goodwill samtidig intensiveres med henvisning til de nye arbejdspladser, som den kommercielle og professionelle idrætsvariant resulterer i. Dette betyder i praksis nye skatteintægter i den danske statskasse, frem for at dele penge ud til frivillighedens tradition i forsøgene på at opretholde foreningslivets kvaliteter.

Ovenstående afsnit skal betragtes som et bud på, hvorledes den kommercielt organiserede breddeidræt vil søge at positionere sig i fremtidens idrætspolitiske debatter. De ovenstående ti bud et forsøg på at skitsere den mulige udvikling i breddeidrætten og ligeledes et forsøg på at optegne konturerne for en række centrale idrætspolitiske diskussioner, hvor der er store kulturkonflikter som følge af organiseringsformer. Samtidig er der også en begyndende legitimering og bevidstgørelse af den kommercielle organiserings markedsløge, der udfordrer foreningslogikkens klassiske værdier, rationaler, kulturelle koder og værdier.

Ovenstående argumenter bør derfor også forstås og læses som oplæg til en idrætspolitisk debat, for der er i denne sammenhæng ingen tvivl om, at hvis foreningsidrætten skal udvikle sig og blive klogere på fremtidens udfordringer, sker dette bedst via åbne debatter. Der bør således være rig mulighed for og grund til at argumentere både for og mod ovenstående punkter.

Der er lagt op til, at foreningen som konstruktion og foreningslivet som sådan står over for en række nye udviklingstræk, der vil resultere i en række blandingstyper mht. ejerformer, retorisk legitimering samt idrætskultur. Nogle af disse foreninger vil i højere grad end tilfældet er i dag været præget af markedsløggen. Andre vil ikke.

DBU kan som den største organisation for foreningsidrætten tage mere aktivt del i de kommende års idrætspolitiske diskussioner om foreningsidrættens placering på breddeidrættens marked.

Kommercialiseringen af breddeidrætten tegner således et billede af de nye behov, der er for at værne om foreningsidrættens eksistens. Her har DBU en unik mulighed for at udvikle sig til en mere aktiv politisk og samfundsbevidst aktør, der står ved sin betydning, sit ansvar og efterlever det enorme potentiale som befolkningens kendskab til fodbold resulterer i.

Fodbold står i den sammenhæng som idrættens absolut stærkeste referenceramme. Fodbold er uden tvivl den mest udbredte idrætskultur ift. kendskabsgraden. Stort set alle drenge og mænd samt også talrige piger har en fodbolderfaring – gode som mindre gode.

Fodbold står derfor stærkt i forhold til selve organiseringen og foreningernes position over for de kommende kommercielle fodboldudbydere. Dette vil uden tvivl være et stærkt kort, når kabalen på fremtidens kommercialiserede idrætsmarked skal lægges.

**KOMMERCIELLE  
IDRÆTSUDBYDERE  
DROPPER HURTIGT  
OG USENTIMENTALT  
PROJEKTER, DER  
IKKE LEVER OP TIL  
FORVENTNINGERNE**

[Tekst]

## LITTERATURLISTE

Bak, Lene, Madsen, Sophie, Henrichsen, Bettina, and Troldborg, Søren (2012). Danskernes Kulturvaner 2012.

1.udgave Retrieved, 5-11-2012, from

[http://kum.dk/Documents/Publikationer/2012/Bogen%20danskernes\\_kulturvaner\\_pdfa.pdf](http://kum.dk/Documents/Publikationer/2012/Bogen%20danskernes_kulturvaner_pdfa.pdf)

Bennike, S., Wikman, J. M., & Ottesen, L. (2013). *Fodbold Fitness. Sundt, sjovt og socialt. En statusrapport af implementeringen* København: Institut for Idræt og Ernæring - Københavns Universitet.

Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg (1987). *Betænkning om breddeidrætten i Danmark* *Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg* (Rep. No. Betænkning nr. 1094). Ministeriet for Kulturelle Anliggender.

Bille, T., Fridberg, T., Storgaard, S., & Wulff, S. (2005). *Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 - med udviklingslinjer tilbage til 1964*. akf forlaget.

Damvad (2013). *Sundhedsøkonomiske gevinster ved foreningsidrætten under DIF* København: Damvad.

Dansk Boldspil-Union (2012). *Holdninger og handlinger - den nye måde at tænke og spille børne- og ungdomsfodbold. DBU's holdningshæfte*. Brøndby: Dansk Boldspil-Union.

DIF & DGI (2004). Foreningsundersøgelsen. Ref Type: PP-Slideshow.. Ikke publiceret.

Hestbech, Lars (2013). DIF-idrætten giver milliardbesparelse på sundheden. From [http://www.dif.dk/da/nyt/dif-nyheder/2013/december/271213\\_opinion\\_sundhed#content-top](http://www.dif.dk/da/nyt/dif-nyheder/2013/december/271213_opinion_sundhed#content-top)

Ingerslev, Rasmus (2010). Klar fitnesspolitik efterlyses. *Fitnews*, 12.

- Kirkegaard, K. L. (2012). *Fitnesskultur.dk - Fitnesskulturens historie, de aktive udøvere og breddeidrættens kommercialisering*. [Ph.d.-afhandling]. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet, Odense, Institut for Idræt og Biomekanik.
- Krustrup, P., Dvorak, J., Junge A., & Bangsbo, J. (2010). Executive summary: The health and fitness benefits of regular participation in small-sided football games. *Scand Journal of Medicine and Science in Sports*, 20, 132-135.
- Laub, T. (2012). *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten* Idrættens Analyseinstitut: Idrættens Analyseinstitut i samarbejde med Syddansk Universitet.
- Laub, T. B. (30-5-2012). Danskernes motions- og sportsvaner 2011.  
<http://www.idan.dk/da/Nyheder/a218konferenceoplaeg.aspx> Ref Type: PP-Slideshow.
- Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011 - Grundrapport*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Laub, Trygve Buch (2013). Sports participation in Denmark 2011. From  
<http://idan.dk/da/Vidensbank/IdansAnalyser2/SportsparticipationinDenmark2011.aspx?PublikationID=4aff95cb-20da-46b2-81a0-a1c600950b6e>
- Østerlund, K. (2014). Danske idrætsforeningers sociale kapital. Demokrati, socialt liv og frivilligt arbejde. In K.Eskelund & T. Skovgaard (Eds.), *Samfundets idræt. Forskningsbaserede indspark i debatten om idrættens støttestrukturer* (pp. 99-136). Odense: Syddansk universitetsforlag.
- Pilgaard, M. (2008). *Danskerne motions- og sportsvaner. Nøgletal og tendenser*. København: Idrættens analyseinstitut (Idan).
- Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.



## BILAGSOVERSIGT

På de følgende sider findes bilagene:

- Bilag 1 – Oversigt over 127 unikke DGI-fodboldklubber med CFR-nr., kommune og medlemstal
- Bilag 2 – Oversigt over det unikke medlemstal i Dansk Arbejde Idrætsforbund – fordelt på 2001 og 2013 samt fordelt på kommuner
- Bilag 3 – Tabel med kommuneoversigt over DBU's medlemstal 2013
- Bilag 4 – Tabel over DBU'S andel af kommunernes befolkning i 2013 (fortsættes på næste side)
- Bilag 5 – Tabel med andel i af kommuners befolkning i hhv. 2007 og 2013
- Bilag 6 – Tabel med medlemsudviklingen i andel i af kommuners befolkning (fortsættes på næste sider)

**Bilag 1 - Oversigt over 127 unikke DGI-fodboldklubber med CFR-nr., kommune og medlemstal (fortsættes på kommende sider)**

**Aktivitet = 'Fodbold' DGI uden DIF og DFIF 2013**

CFR-nr.	Kommunenavn	Foreningsnavn	Antal fodboldklubber	Fodbold
1038519	Udenfor kommuner	If Stjernen Flensborg	1	350
1056216	København	Hovedstadens Bordfodboldforening	1	283
1051053	Hillerød	Kbk Hillerød	1	210
1039329	Udenfor kommuner	If Tønning	1	207
1047352	Slagelse	Vestermose Idrætsforening	1	169
1038868	Udenfor kommuner	Slesvig If	1	165
1026764	Norddjurs	Grenå Old Boys	1	130
1298946	Vejle	Ammitsbøl-Egtved Fodbold	1	125
1055057	København	Nik - Ydre Nørrebros Idrætsklub	1	120
1039397	Udenfor kommuner	Vesterland Uif	1	105
1018631	Lemvig	Ungdomsgårdens Idrætsklub	1	94
1020442	Herning	Hammerum IF - Old Boys	1	84
1019619	Ikast-brande	Ikast Forenede sportsklubber, Fodbold, Oldboysafd.	1	81
1020341	Ikast-brande	Brande Old Boys	1	80
1024503	Aarhus	Tyrkisk Kulturforening	1	75
1302388	Ballerup	Topdanmark Sport	1	59
1173442	Slagelse	Oasen 2002	1	53
1018337	Struer	Struer Old Boys	1	48
1016831	Ringkøbing-Skjern	Stadil/Vedersø IF	1	46
1020688	Herning	Herning IK Oldboys afd.	1	44
1048105	Slagelse	B 92 - Slagelse	1	43
1017696	Struer	Bang Og Olufsens Idrætsafd.	1	42
1057397	Vordingborg	Bårse If	1	42
1019485	Herning	Kølkær/Fasterholt SG&I Fodbold, Oldboys Afd.	1	41
1039364	Udenfor kommuner	Kær Herred Uf	1	41
1195604	Næstved	Fodby Gymnastikforening	1	38
1013668	Aalborg	Bislev Idrætsforening	1	36
1173756	København	ISA Tingbjerg og Utterslevhuse	1	35
1052076	Furesø	Farum Cats - Australisk Fodbold	1	34

1028439	Horsens	Horsens Motionsklub	1	33
1055068	København	Copenhagen Gaelic Football Clu	1	32
1039105	Udenfor kommuner	Ydun	1	31
1056497	København	Hele Vejen Rundt	1	30
1011093	Rebild	BK Skjold Skibsted	1	27
1302311	Ballerup	Nets IF DK	1	27
1013365	Mariagerfjord	Hobro IK's Old-boys Fodboldforening	1	26
1048487	Ringsted	Ringsted Aleci Kultur Center	1	26
1048689	Slagelse	FC Bosna Slagelse	1	26
1280621	Tønder	Arrild Idrætsforening	1	26
1021656	Silkeborg	Vium-Hvam If.	1	25
1022668	Silkeborg	Silkeborg B78	1	25
1056339	København	Nykredit Idræts Klub - Nik	1	25
1258795	Herning	Politiets Idrætsforening - Herning	1	25
1035415	Varde	Blåbjerg Familie Motion	1	23
1048094	Slagelse	Slagelse Seniorklub	1	23
1018449	Lemvig	Fritidsklubben Af 1973	1	22
1046248	Holbæk	Holbæk Fodboldklub 88	1	22
1055474	København	Kulturværkstedet Dagmar	1	22
1031477	Horsens	Tvingstrup KIF	1	21
1025638	Favrskov	Skjød Borger- & Idrætsforening	1	20
1034842	Esbjerg	Kalvslund If	1	20
1039375	Udenfor kommuner	Nibøl Uf	1	20
1285615	Holstebro	Holstebro Politi's Idrætsforening	1	20
1009394	Hjørring	Vittrup Ungdoms- og Gymnastikforening	1	19
1009607	Hjørring	Uggerby Idrætsforening	1	19
1020238	Herning	Lind Old Boys	1	19
1035742	Haderslev	Tiset Ungd- & Idrætsforening	1	19
1301512	Silkeborg	FC International	1	19
1012511	Mariagerfjord	Norup Gymnastik- og Ungdomsforening	1	18
1018899	Holstebro	Thorsminde If	1	18
1030566	Vejle	Ringive-Lindeballe Sg&i	1	18
1030792	Vejle	Thyregod Old- Boys/girls	1	18
1172564	Aarhus	Studstrup If	1	18
1020881	Ikast-brande	Uhre Old Boys	1	17
1037608	Tønder	Rejsby Idrætsforening	1	17
1009269	Frederikshavn	Præstbro Gymnastik- og Borgerforening	1	16
1018179	Struer	Vejrum Borger- Og Gymnastikforening	1	16

1026876	Favrskov	Hadsten Old Boys	1	16
1040264	Faaborg-Midtfyn	SIR, Statsfængslets If. Ringe	1	16
1052447	Køge	Frufølge Fodbold Forening	1	16
1302693	Aarhus	Kurdisk Kvindeforening	1	16
1027991	Norrdjurs	Voldby Idrætsforening	1	15
1030217	Vejle	Jerlev Sg&i	1	15
1037079	Tønder	Skærbæk Boldklub - Oldboys	1	15
1037575	Tønder	Statsfængslet Renbæk	1	15
1045629	Holbæk	IF 88/Jyderup	1	15
1057983	Vordingborg	Overvindinge IF	1	15
1058286	Næstved	Vallensved Gymnastikforening	1	14
1035729	Vejen	Skrave Ungd- & Idrætsfore.	1	13
1197595	Slagelse	BC 02, Slagelse	1	13
1290047	Slagelse	Slagelse politi's Idrætsforening	1	13
1035955	Haderslev	Hjerndrup Idrætsforening	1	12
1038813	Udenfor kommuner	Vesby Og Omegns Uf	1	12
1045462	Kalundborg	Sæby-Hallenslev If	1	12
1054361	København	Fh-Team	1	12
1058916	Næstved	Tybjerg Gymnastikforening	1	12
1038699	Udenfor kommuner	Store Vi Uf	1	11
1049242	Frederikssund	Skoven Idrætsforening	1	11
1294593	Skive	Resen Boldklub	1	11
1014041	Rebild	Aarestrup Gymnastik- & Idrætsforening	1	10
1014221	Vesthimmerlands	Fjelsø Idræts- og Kulturforening	1	10
1043021	Odense	Lindved G&i	1	10
1030228	Fredericia	Jernbanens Sportsklub Fredericia	1	9
1028766	Horsens	Horsens Politis Idrætsforening	1	8
1037439	Tønder	Gasse Ungdomsforening	1	8
1025741	Aarhus	Sporvejenes If	1	7
1046575	Holbæk	Hjembæk If	1	7
1034559	Vejen	V. Thorsted Idrætsforening	1	6
1050039	Fredensborg	Idrætsforeningen Hop Og Sjov	1	6
1056486	København	FOA IF	1	5
1061201	Bornholm	Bornholms Politi Idrætsforening	1	4
1017055	Ringkøbing-Skjern	Betalingscentrets Personaleforening	1	1
1009405	Hjørring	Vrensted Idrætsforening	1	0
1018877	Holstebro	Sdr. Nissum Borger - Og If	1	0

1030882	Hedensted	Hornborg G&U	1	0
1032502	Varde	IK Vest Nymindegab	1	0
1033751	Billund	Vesterhede Ung.- Og Idrætsfore	1	0
1037845	Tønder	Tirslund Gymnastik og Idrætsforening, Frem	1	0
1038126	Aabenraa	Kollund Borger- Og Ungdomsf.	1	0
1039138	Udenfor kommuner	Egernførde Uf	1	0
1039173	Udenfor kommuner	Egernførde Ungdomsklub	1	0
1040185	Faaborg-Midtfyn	Hillerslev Idrætsforening, Gymnastik	1	0
1041581	Svendborg	Hundstrup Sogne- & Aktivitetsforening	1	0
1052469	Roskilde	Idrætsforeningen Gundsømagle 1977, Badminton	1	0
1053505	Ishøj	Strandgårdsparkens Boldklub	1	0
1054631	København	Gymnastikforeningen Af 1981- Gf81	1	0
1058297	Næstved	Vejlø Idrætsforening	1	0
1060266	Lolland	Købelev Idrætsforening	1	0
1200947	Faaborg-Midtfyn	Herringe S.G. & I	1	0
1201015	Middelfart	Husby-Tanderup	1	0
1205111	Herning	Simmelkjær Boldklub	1	0
1207451	Norddjurs	Holbæk IF	1	0
1270315	Haderslev	Ørsted Boldklub	1	0
1285828	Silkeborg	Silkeborg Politi's IF	1	0
1288012	Tønder	Sparta Idrætsforening	1	0
1301962	Aarhus	Viby Idrætsforening	1	0
1302366	Lyngby-Taarbæk	Alectia Personaleforening	1	0
Total			127	4119

**Bilag 2 - Oversigt over det unikke medlemstal i Dansk Arbejde Idrætsforbund - fordelt på 2001 og 2013 samt fordelt på kommuner**

<b>Dansk Arbejder Idrætsforbund - unikke medlemmer i aktiviteten fodbold</b>			
		<b>Årstal</b>	
<b>Regionsnavn</b>	<b>Kommunenavn</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>
<b>Hovedstaden</b>	København	7.252	7.787
	Hvidovre	231	360
	Gladsaxe	81	79
	Frederiksberg	94	66
	Ballerup	60	51
	Frederikssund	47	49
	Gentofte	35	34
	Furesø	33	30
	Rødovre	28	30
	Glostrup	15	16
	Albertslund	0	10
	Helsingør	8	8
	Herlev	0	8
	<b>Total</b>		<b>7.884</b>
<b>Midtjylland</b>	Aarhus	140	125
	Favrskov	10	10
	Skanderborg		7
<b>Total</b>		<b>150</b>	<b>142</b>
<b>Nordjylland</b>	Aalborg	270	237
	Thisted	52	75
	Brønderslev	0	14
	Mariagerfjord	0	12
<b>Total</b>		<b>322</b>	<b>338</b>
<b>Sjælland</b>	Greve	60	51
	Holbæk	55	28
	Slagelse	0	8
<b>Total</b>		<b>115</b>	<b>87</b>
<b>Syddanmark</b>	Svendborg	21	18
	Fredericia	15	15
	Odense	0	15
<b>Total</b>		<b>36</b>	<b>48</b>
<b>Grand Total</b>		<b>8.507</b>	<b>9.143</b>

**Bilag 3 - Tabel med kommuneoversigt over DBU's medlemstal 2013**

Kommunenavn	2013				
København	20.879	Faaborg-Midtfyn	3.304	Norddjurs	1.936
Aarhus	17.212	Rudersdal	3.300	Frederikssund	1.920
Aalborg	12.651	Greve	3.283	Lejre	1.857
Odense	11.812	Haderslev	3.268	Herlev	1.808
Vejle	7.657	Hvidovre	3.133	Ringsted	1.760
Viborg	7.451	Gladsaxe	3.052	Nyborg	1.750
Silkeborg	7.338	Slagelse	3.048	Albertslund	1.735
Esbjerg	7.194	Thisted	3.034	Rødovre	1.727
Kolding	6.158	Vejen	3.023	Faxe	1.717
Randers	5.978	Helsingør	3.018	Kerteminde	1.703
Herning	5.882	Hillerød	2.897	Sorø	1.645
Horsens	5.712	Egedal	2.878	Lemvig	1.609
Ringkøbing-Skjern	5.680	Mariagerfjord	2.818	Fredensborg	1.605
Frederiksberg	5.388	Syddjurs	2.747	Odsherred	1.581
Hjørring	4.889	Tønder	2.734	Allerød	1.552
Gentofte	4.886	Tårnby	2.708	Halsnæs	1.461
Roskilde	4.783	Assens	2.663	Odder	1.458
Skanderborg	4.085	Vesthimmerlands	2.602	Morsø	1.420
Holbæk	4.065	Furesø	2.568	Stevns	1.341
Næstved	3.905	Brønderslev	2.567	Hørsholm	1.196
Guldborgsund	3.895	Kalundborg	2.508	Solrød	1.164
Favrskov	3.854	Ikast-brande	2.488	Struer	1.082
Sønderborg	3.762	Brøndby	2.487	Glostrup	1.016
Hedensted	3.617	Ballerup	2.430	Dragør	927
Varde	3.542	Middelfart	2.329	Vallensbæk	909
Aabenraa	3.527	Høje-Taastrup	2.269	Ishøj	643
Jammerbugt	3.526	Nordfyns	2.265	Langeland	584
Frederikshavn	3.438	Bornholm	2.247	Ærø	383
Holstebro	3.412	Vordingborg	2.180	Udenfor kommuner	306
Lyngby-Taarbæk	3.379	Rebild	2.153	Fanø	181
Skive	3.364	Lolland	2.105	Læsø	100
Svendborg	3.349	Fredericia	2.079	Samsø	87
Køge	3.316	Gribskov	2.067		
		Billund	1.954		

**Bilag 4 - Tabel over DBU'S andel af kommunernes befolkning i 2013 (fortsættes på næste side)**

Kommunenavn	Indbyggere	Medlemstal	Andel
Ringkøbing-Skjern	57.093	5.680	9,95%
Jammerbugt	38.351	3.526	9,19%
Silkeborg	89.633	7.338	8,19%
Favrskov	47.163	3.854	8,17%
Hedensted	45.715	3.617	7,91%
Viborg	94.486	7.451	7,89%
Nordfyns	29.066	2.265	7,79%
Lemvig	20.933	1.609	7,69%
Rebild	28.794	2.153	7,48%
Hjørring	65.405	4.889	7,47%
Billund	26.318	1.954	7,42%
Brønderslev	35.627	2.567	7,21%
Kerteminde	23.665	1.703	7,20%
Brøndby	34.580	2.487	7,19%
Skive	46.942	3.364	7,17%
Tønder	38.316	2.734	7,14%
Varde	49.958	3.542	7,09%
Vejen	42.667	3.023	7,09%
Skanderborg	58.176	4.085	7,02%
Vejle	109.652	7.657	6,98%
Vesthimmerlands	37.479	2.602	6,94%
Lejre	26.989	1.857	6,88%
Thisted	44.230	3.034	6,86%
Kolding	90.066	6.158	6,84%
Greve	48.095	3.283	6,83%
Egedal	42.210	2.878	6,82%
Herning	86.842	5.882	6,77%
Morsø	21.003	1.420	6,76%
Odder	21.773	1.458	6,70%
Mariagerfjord	42.093	2.818	6,69%
Furesø	38.492	2.568	6,67%
Horsens	85.662	5.712	6,67%
Dragør	13.977	927	6,63%
Syddjurs	41.719	2.747	6,58%
Gentofte	74.282	4.886	6,58%
Herlev	27.706	1.808	6,53%

Assens	41.037	2.663	6,49%
Faaborg-Midtfyn	51.078	3.304	6,47%
Tårnby	41.992	2.708	6,45%
Allerød	24.175	1.552	6,42%
Guldborgsund	61.007	3.895	6,38%
Albertslund	27.728	1.735	6,26%
Esbjerg	115.095	7.194	6,25%
Lyngby-Taarbæk	54.237	3.379	6,23%
Randers	96.343	5.978	6,20%
Middelfart	37.685	2.329	6,18%
Aalborg	205.809	12.651	6,15%
Stevns	21.825	1.341	6,14%
Ikast-brande	40.602	2.488	6,13%
Hvidovre	51.842	3.133	6,04%
Odense	195.797	11.812	6,03%
Vallensbæk	15.095	909	6,02%
Rudersdal	55.034	3.300	6,00%
Ærø	6.393	383	5,99%
Aabenraa	58.970	3.527	5,98%
Holstebro	57.338	3.412	5,95%
Hillerød	48.695	2.897	5,95%
Holbæk	69.016	4.065	5,89%
Haderslev	55.906	3.268	5,85%
Svendborg	57.979	3.349	5,78%
Frederikshavn	60.458	3.438	5,69%
Køge	58.374	3.316	5,68%
Roskilde	84.219	4.783	5,68%
Sorø	29.299	1.645	5,61%
Nyborg	31.314	1.750	5,59%
Bornholm	40.215	2.247	5,59%
Fanø	3.264	181	5,55%
Læsø	1.808	100	5,53%
Solrød	21.339	1.164	5,45%
Aarhus	323.893	17.212	5,31%
Ringsted	33.349	1.760	5,28%
Frederiksberg	102.717	5.388	5,25%
Kalundborg	48.358	2.508	5,19%



Norrdjurs	37.925	1.936	5,10%
Gribskov	40.778	2.067	5,07%
Struer	21.533	1.082	5,02%
Ballerup	48.514	2.430	5,01%
Sønderborg	75.264	3.762	5,00%
Helsingør	61.519	3.018	4,91%
Faxe	35.119	1.717	4,89%
Odsherred	32.534	1.581	4,86%
Hørsholm	24.709	1.196	4,84%
Lolland	43.528	2.105	4,84%
Vordingborg	45.295	2.180	4,81%
Næstved	81.432	3.905	4,80%
Halsnæs	30.647	1.461	4,77%

Høje-Taastrup	48.807	2.269	4,65%
Glostrup	22.066	1.016	4,60%
Langeland	12.695	584	4,60%
Rødovre	37.552	1.727	4,60%
Gladsaxe	66.656	3.052	4,58%
Frederikssund	44.401	1.920	4,32%
Fredericia	50.324	2.079	4,13%
Fredensborg	39.585	1.605	4,05%
Slagelse	76.948	3.048	3,96%
København	569.557	20.879	3,67%
Ishøj	21.547	643	2,98%
Samsø	3.767	87	2,31%

**Bilag 5 - Tabel med andel i af kommuners befolkning i hhv. 2007 og 2013**

	2007	2013
Kommunenavn	Andel af befolkning	Andel af befolkning
Ringkøbing-Skjern	8,78%	9,95%
Jammerbugt	8,60%	9,19%
Silkeborg	7,12%	8,19%
Favrskov	7,26%	8,17%
Hedensted	8,87%	7,91%
Viborg	7,43%	7,89%
Nordfyns	8,35%	7,79%
Lemvig	10,11%	7,69%
Rebild	7,73%	7,48%
Hjørring	9,26%	7,47%
Billund	6,88%	7,42%
Brønderslev	7,35%	7,21%
Kerteminde	7,29%	7,20%
Brøndby	4,92%	7,19%
Skive	7,31%	7,17%
Tønder	6,51%	7,14%
Varde	8,48%	7,09%
Vejen	9,23%	7,09%
Skanderborg	7,63%	7,02%
Vejle	6,81%	6,98%
Vesthimmerlands	8,10%	6,94%
Lejre	5,96%	6,88%
Thisted	8,69%	6,86%
Kolding	6,49%	6,84%
Greve	5,51%	6,83%
Egedal	6,21%	6,82%
Herning	7,48%	6,77%
Morsø	7,32%	6,76%
Odder	6,27%	6,70%
Mariagerfjord	7,34%	6,69%
Furesø	6,17%	6,67%
Horsens	5,77%	6,67%
Dragør	4,87%	6,63%
Syddjurs	5,63%	6,58%
Gentofte	5,55%	6,58%
Herlev	5,59%	6,53%
Assens	7,21%	6,49%
Faaborg-Midtfyn	7,01%	6,47%

Tårnby	5,36%	6,45%
Allerød	5,91%	6,42%
Guldborgsund	6,16%	6,38%
Albertslund	6,03%	6,26%
Esbjerg	5,69%	6,25%
Lyngby-Taarbæk	5,32%	6,23%
Randers	5,59%	6,20%
Middelfart	6,17%	6,18%
Aalborg	5,46%	6,15%
Stevns	6,97%	6,14%
Ikast-brande	6,80%	6,13%
Hvidovre	5,70%	6,04%
Odense	4,95%	6,03%
Vallensbæk	4,68%	6,02%
Rudersdal	4,76%	6,00%
Ærø	4,79%	5,99%
Aabenraa	4,99%	5,98%
Holstebro	6,49%	5,95%
Hillerød	5,81%	5,95%
Holbæk	5,45%	5,89%
Haderslev	5,86%	5,85%
Svendborg	5,56%	5,78%
Frederikshavn	4,63%	5,69%
Køge	5,25%	5,68%
Roskilde	4,87%	5,68%
Sorø	5,04%	5,61%
Nyborg	5,54%	5,59%
Bornholm	6,30%	5,59%
Fanø	5,17%	5,55%
Læsø	4,37%	5,53%
Solrød	6,38%	5,45%
Aarhus	5,18%	5,31%
Ringsted	5,62%	5,28%
Frederiksberg	2,85%	5,25%
Kalundborg	5,18%	5,19%
Norddjurs	6,20%	5,10%
Gribskov	4,84%	5,07%
Struer	5,64%	5,02%
Ballerup	4,61%	5,01%
Sønderborg	5,71%	5,00%
Helsingør	4,61%	4,91%
Faxe	4,86%	4,89%

Odsherred	4,92%	4,86%
Hørsholm	4,44%	4,84%
Lolland	4,78%	4,84%
Vordingborg	5,39%	4,81%
Næstved	4,45%	4,80%
Halsnæs	3,84%	4,77%
Høje-Taastrup	4,96%	4,65%
Glostrup	5,42%	4,60%
Langeland	5,02%	4,60%
Rødovre	4,23%	4,60%
Gladsaxe	3,84%	4,58%
Frederikssund	5,01%	4,32%
Fredericia	4,83%	4,13%
Fredensborg	4,14%	4,05%
Slagelse	4,60%	3,96%
København	2,80%	3,67%
Ishøj	3,96%	2,98%
Samsø	7,58%	2,31%
Totalt gennemsnit DBU af DK's befolkning	5,61%	5,86%

**Bilag 6 - Tabel med medlemsudviklingen i andel i af kommuners befolkning (fortsættes på næste sider)**

Kommunenavn	Indbyggere	Medlemstal	Andel	Udvikling 2012-2013 i %
Hedensted	45.868	3.273	7,14%	10,88%
Rødovre	37.351	1.556	4,17%	10,40%
Gladsaxe	66.030	2.780	4,21%	8,75%
Kerteminde	23.787	1.588	6,68%	7,79%
Ringsted	33.217	1.634	4,92%	7,28%
Frederikshavn	60.775	3.222	5,30%	7,26%
Greve	47.980	3.066	6,39%	6,82%
Ringkøbing-Skjern	57.529	5.615	9,76%	1,93%
Frederiksberg	102.029	5.264	5,16%	1,67%
Dragør	13.917	908	6,52%	1,65%
Bornholm	40.715	2.240	5,50%	1,56%
Billund	26.357	1.929	7,32%	1,45%
Herning	86.595	5.839	6,74%	0,45%
Aabenraa	59.208	3.526	5,96%	0,43%
Morsø	21.189	1.431	6,75%	0,11%
Halsnæs	30.803	1.467	4,76%	0,10%
Egedal	42.018	2.870	6,83%	-0,18%
Syddjurs	41.894	2.769	6,61%	-0,38%
Odsherred	32.452	1.584	4,88%	-0,44%
København	559.440	20.645	3,69%	-0,66%
Rudersdal	54.827	3.320	6,06%	-0,98%
Vesthimmerlands	37.586	2.637	7,02%	-1,05%
Esbjerg	115.051	7.271	6,32%	-1,10%
Horsens	84.871	5.724	6,74%	-1,13%
Randers	96.007	6.035	6,29%	-1,29%
Kolding	89.556	6.206	6,93%	-1,34%
Viborg	94.333	7.546	8,00%	-1,42%
Lejre	26.901	1.879	6,98%	-1,49%
Hjørring	65.767	4.994	7,59%	-1,56%
Silkeborg	89.346	7.435	8,32%	-1,62%
Vordingborg	45.465	2.229	4,90%	-1,83%
Gribskov	40.655	2.100	5,17%	-1,87%
Sorø	29.288	1.681	5,74%	-2,18%
Aarhus	319.094	17.359	5,44%	-2,32%
Samsø	3.806	90	2,36%	-2,33%
Rebild	28.866	2.212	7,66%	-2,42%
Gentofte	73.360	4.949	6,75%	-2,50%

Hvidovre	51.341	3.186	6,21%	-2,61%
Brønderslev	35.600	2.634	7,40%	-2,62%
Hillerød	48.315	2.952	6,11%	-2,63%
Aalborg	203.448	12.857	6,32%	-2,73%
Ballerup	48.211	2.484	5,15%	-2,78%
Favrskov	47.156	3.969	8,42%	-2,91%
Brøndby	34.210	2.543	7,43%	-3,25%
Odense	193.370	12.084	6,25%	-3,46%
Thisted	44.494	3.169	7,12%	-3,69%
Skanderborg	58.094	4.240	7,30%	-3,79%
Slagelse	77.167	3.178	4,12%	-3,82%
Herlev	26.958	1.830	6,79%	-3,87%
Tårnby	41.572	2.800	6,74%	-4,25%
Furesø	38.236	2.667	6,98%	-4,35%
Skive	47.291	3.551	7,51%	-4,56%
Vejen	42.700	3.172	7,43%	-4,62%
Norrdjurs	38.035	2.037	5,36%	-4,68%
Albertslund	27.824	1.827	6,57%	-4,71%
Svendborg	58.296	3.542	6,08%	-4,93%
Holbæk	69.263	4.292	6,20%	-4,95%
Jammerbugt	38.597	3.742	9,70%	-5,17%
Lyngby-Taarbæk	53.840	3.538	6,57%	-5,19%
Glostrup	21.869	1.064	4,87%	-5,36%
Vallensbæk	14.797	942	6,37%	-5,41%
Ærø	6.527	415	6,36%	-5,78%
Køge	57.771	3.484	6,03%	-5,81%
Næstved	81.163	4.143	5,10%	-6,06%
Solrød	21.145	1.230	5,82%	-6,23%
Odder	21.800	1.557	7,14%	-6,24%
Hørsholm	24.543	1.272	5,18%	-6,61%
Haderslev	56.051	3.512	6,27%	-6,71%
Mariagerfjord	42.111	3.034	7,20%	-7,08%
Vejle	108.826	8.188	7,52%	-7,19%
Roskilde	83.554	5.130	6,14%	-7,50%
Lolland	44.436	2.326	5,23%	-7,61%
Faaborg-Midtfyn	51.409	3.612	7,03%	-7,93%
Nyborg	31.350	1.910	6,09%	-8,27%
Nordfyns	29.224	2.484	8,50%	-8,32%
Ikast-brande	40.468	2.706	6,69%	-8,36%

Helsingør	61.613	3.323	5,39%	-9,04%
Faxe	35.123	1.889	5,38%	-9,09%
Middelfart	37.523	2.566	6,84%	-9,63%
Kalundborg	48.294	2.774	5,74%	-9,71%
Holstebro	57.254	3.810	6,65%	-10,58%
Høje-Taastrup	48.471	2.533	5,23%	-11,04%
Allerød	24.073	1.738	7,22%	-11,08%
Fredericia	50.374	2.341	4,65%	-11,10%
Varde	49.969	4.011	8,03%	-11,67%
Lemvig	21.223	1.847	8,70%	-11,68%
Ishøj	21.131	715	3,38%	-11,81%
Fredensborg	39.462	1.820	4,61%	-12,09%
Guldborgsund	61.322	4.483	7,31%	-12,67%
Sønderborg	75.732	4.354	5,75%	-13,06%
Assens	41.325	3.093	7,48%	-13,30%
Stevns	21.818	1.562	7,16%	-14,18%
Fanø	3.237	211	6,52%	-14,93%
Struer	21.846	1.292	5,91%	-15,04%
Tønder	38.686	3.268	8,45%	-15,53%
Læsø	1.839	122	6,63%	-16,63%
Frederikssund	44.365	2.362	5,32%	-18,78%
Langeland	12.861	767	5,96%	-22,86%